

Τεύχος 2
γενάρης 1980

Επανάστατική προ(σ)κληση



περιεχόμενα

- Φοιτητικό κίνημα, αντικαπιταλιστικό μπλόκ και 'Επαναστατική 'Αριστερά σελ.3
- Πυρηνική 'Ενέργεια: 'Η διάσπαση του ανθρώπου. σελ.10
- Οί διαστάσεις μιᾶς πολυδιάστατης πολιτικής. σελ.19
- Κρατικός Καπιταλισμός στη Ρωσία. σελ.30
- 'Ο Καπιταλισμός σήμερα: Τεχνολογικός 'Ιμπεριαλισμός. σελ.39
- Οί "ώριμοι" του Πολυτεχνείου, τᾶ σημερινά "νεογέννητα" και ὁ δύσκολος
τοκετός 74-78. σελ.46
- Γράμματα στό περιοδικό και ἀπαντήσεις. σελ.50
- Βιβλιοπαρουσίαση. σελ.58

Ἑπεύθυνη σύμφωνα

μέ τὸ νόμο

Εὐαγγελία Χατζηδάκη

Α.Μεταξά 17

ΑΘΗΝΑ

φοιτητικό κίνημα, αντικαπιταλιστικό μπλοκ



και επαναστατική αριστερά

Και ξαφνικά οι καταλήψεις άρχισαν να πέφτουν σαν τό χαλάζι. Ξάνθη, Χημέϊο, Φυσικό, Γεωλογικό, Νομική, Ήλεκτρολόγοι κλπ κλπ. Ή ΚΝΕ και η ΠΑΣΠ κοιτοῦν τρομαγμένες πρὸς ὅλες τὲς κατευθύνσεις ζητώντας νά βροῦν συμμάχους νά στηριχτοῦν, φτάνουν στό ἄκρο ἄωτο τῆς γελοιοποίησης ψάχνοντας γιά συνδικαλιστικές κομπίνες καί φεύγουν ἀπό τὲς πλάγιες πόρτες τῶν ἀμφιθεάτρων μὴ μπορώντας νά καταλάβουν πού βρέθηκε αὐτό τό ἀγριεμένο πλήθος πού οὐρλιάζει "ΚΝΕ, ΠΑΣΟΚ πουλᾶνε τοὺς ἀγῶνες", "Τέρμα σίς ἐκτονώσεις ἐμπρὸς γιά καταλήψεις καί διαδηλώσεις" καί "Ὁ νόμος καταργιέται στό πεζοδρόμιο". Τὴν ἴδια στιγμή ἡ ΠΠΣΠ καί τὰ ὑπολοίματα τῆς ΑΔΣΠΕ περιορίζοντας τὸν στόχο αὐτῶν τῶν κινητοποιήσεων σέ ἀντι-815 μόνο καί φωνάζο-

ντας "Γιά παιδεία στήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ" καί γιά τό "Δικαίωμα στή μόρφωση", τὰ ἔχουν λίγο χαμένα καθώς βλέπουν τὴν πλειοψηφία τῶν φοιτητῶν πού συμμετέχουν σίς καταλήψεις νά "ἐξωθοῦν" τὰ πράγματα σέ πιά ριζοσπαστικές τοποθετήσεις ἀπέναντι στό ἀστικό παν/μιο.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά παρόμοιο κομποῦζιο ἐπικρατεῖ καί ἀνάμεσα στοὺς ἐπαναστάτες φοιτητές. Ἔτσι βλέπουμε σέ μαζικές συγκεντρώσεις-συζητήσεις πού ἔχουν σχέση μὲ πολὺ συγκεκριμένα ζητήματα (πχ κατέβασμα στή συγκέντρωση τῶν ΣΑΔΕΟ), ν' ἀκούγονται τοποθετήσεις-ἀπαγγελίες τῶν τριῶν τόμων τοῦ Κεφάλαιου καί ρετσέτες ἀπὸ τὰ συνθήματα τῆς ἐξέγερσης τοῦ Μᾶη τοῦ '68.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΣΤΡΩΜΑ

Μολονότι μιά γενική αντίληψη γιά τό φοιτητικό κίνημα είναι πολύ δύσκολο ν' αναπτυχτεί μέσα σέ λίγες γραμμές ένώ ταυτόχρονα τά γεγονότα τρέχουν γρήγορα καί χρειάζονται συγκεκριμένες προτάσεις, νομίζουμε ότι είναι άπαραίτητο νά ρίξουμε μιά ματιά στό τί είναι τό φοιτ. κίνημα, ποιά είναι τό φοιτ. στρώμα καί πώς όρουν οί έπαναστάτες φοιτητές μέσα σ' αυτό.

Έκκινώντας από τούς φοιτητές σάν σύνολο, πιστεύουμε ότι από τήν ίδια τους τή θέση αποτελούν ένα στρώμα δυνάμει συντηρητικό. Αυτό βγαίνει άν ρίξουμε μιά ματιά στό παρελθόν τους, τό παρόν τους καί τό μέλλον τους.

Σέ συντριπτική πλειοψηφία σήμερα οί φοιτητές προέρχονται από τά μικροαστικά στρώματα τής ελληνικής κοινωνίας. Τά παιδιά τών πλούσιων δέν έχουν ανάγκη νά περάσουν τό βασανιστήριο τών ελγωγικών γιατί άπλούστατα έχουν όλη τή δυνατότητα τών σπουδών στά πιό έκσυγχρονημένα καί τεχννοκρατικά παν'μία τής Εύρώπης ώστε γυρίζοντας νά είναι έτοιμοι ν' αναλάβουν τίς μπόνες τών μπαμπάδων τους. Ταυτόχρονα δέν τούς χρειάζεται κάθόλου μιά κοινωνική ανάδειξη, έπειδή ήδη τήν έχουν.

Από τήν άλλη μεριά, καθώς ό έκσυγχρονισμός δέν έχει ολοκληρωθεί ακόμα στήν Ελλάδα, είναι αρκετά δύσκολο γιά έναν έργατή από οικονομική άποψη νά σπουδάσει τό παιδί του. Η άδυναμία αυτή τόν κάνει ούτε καν νά σκέφτεται κάτι τέτοιο, ξέρει ότι τά έξοδα (φροντιστήρια, βιβλία, όργανα κλπ) είναι πολύ περισσότερα από τό μεροκάματο του. Σίγουρα, όμως, ή τάση πού υπάρχει αυτή τή στιγμή στό σχέδιο αναδιάρθρωσης τής εκπαίδευσης είναι ή "δωρεάν παιδεία" άκριβώς γιατί οί άστοί θέλουν καί εργατόπαισπουδαγμένα γιά νά επανδρώσουν τή νέα τεχνοκρατία τους. Η θέση τών κάθε είδους ρεφορμιστών ότι ό 815 είναι όπισθοδρομικός είναι κουραφέξαλο. Ο 815 είναι "προοδευτικός" γιά τήν έθνική "μας" οικονομία, πού σημαίνει είναι ότι άκριβώς χρειάζεται αυτή τή στιγμή στόν ελληνικό καπιταλισμό.

Αλλά καί ή κατάσταση στις εργατοοικογένειες είναι ένας άλλος ανασταλτικός παράγοντας γιά σπουδές. Δέν γίνονται συζητήσεις, δέν διαβάζονται βιβλία, γενική μιζέρια καί τόσα άλλα. Δέν προωθείται δηλαδή ή τάση γιά "μάθηση".

Ο έργατης τό μόνο πού έλπίζει είναι ό γιός του νά γίνει ένας ειδικομενός έργατης καί ή κόρη του μιά άπλή έργάτρια καί μιά ειδικομενη νοικοκυρά.

Στούς μικροαστούς, όμως, υπάρχει τό κατάλληλο φυτώριο γιά τούς μελλοντικούς επιστήμονες. Ο ταλαντευόμενος άνάμεσα στή μπουρζουαζία καί στό προλεταριάτο μικροαστός, φροντίζει νά έμφυσήσει στά παιδιά του όλη εκείνη τήν ιδεολογία τής κοινωνικής ανάδειξης, κρυφού του όνειρου καί του ίδιου νά μεταπηδήσει στό στρατόπεδο τής άστικής τάξης.

Έτσι σάν καταβολή τό φοιτητικό στρώμα στό σύνολό του είναι μικροαστικό.

Αλλά αυτό πού κύρια παίζει ρόλο σέ σχέση μέ τήν προσωρινότητα τής ριζοσπαστικοποίησης τών φοιτητών είναι τό μέλλον τους. ("Αν καί αυτό έξαρτάται καί από τό είδος τών σπουδών του καθένα πχ διαφορετικό είναι τό μέλλον του ναυπηγού από εκείνο του μαθηματικού, του αρχαιλόγου κλπ πού θά είναι οί αύριοί άνεργοι).

Γι φοιτητές πρόκειται νά επανδρώσουν εκείνες τίς θέσεις μέσα στόν κοινωνικό μηχανισμό, πού είτε έχουν άμεση σχέση μέ τήν παραγωγή, είτε μέ τήν ιδεολογία, σκοπός τους είναι ή διαιώνιση του Ο μηχανικός παραγωγής ή ό έρευνητής δέν κάνουν τίποτε περισσότερο από τό νά προσπαθούν ν' αναπτύξουν τίς παραγωγικές δυνάμεις έχοντας, σέ τελευταία άνάλυση, σάν άξονα τής δουλειάς τους τήν μεγιστοποίηση του κέρδους τών καπιταλιστών. Ο μάνατζερ κάνει τό ίδιο καί μάλιστα πιό στυγνά. Ο γιατρός διατηρεί ίκανό γιά λειτουργία ένα τομέα τών παραγωγικών δυνάμεων, τήν εργατική δύναμη. Ο καθηγητής δουλεύοντας στό έπίκεδο τής ιδεολογίας, συντηρεί τήν διατήρηση τών υπάρχόντων παραγωγικών σχέσεων.



Με λίγα λόγια επαναλαμβάνουμε το γνωστό πιά στους επαναστάτες φοιτητές τροπάρι του ότι η επιστήμη δεν είναι ουδέτερη και ο επιστήμονας, άσχετα αν έχει ή όχι διασπασμένη προσωπικότητα, είναι σ' ένα μεγάλο μέτρο βοηθός της άστικής τάξης, ιδιαίτερα στον εξελισσόμενο τεχνοκρατικό καπιταλισμό όπου η ανάπτυξη ταυτίζεται με την γενικευμένη τεχνολογία σ' όλα τα επίπεδα. (

Βέβαια στην Ελλάδα τα πράγματα είναι κάπως διαφορετικά, ακριβώς επειδή ο εκσυγχρονισμός δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα, με αποτέλεσμα η στρωματοποίηση να μην έχει επιτευχθεί σ' όλα τα επίπεδα. Σημασία όμως έχει ποιά είναι η συνολική τάση κατεύθυνσης του επιστημονικού δυναμικού της ελληνικής κοινωνίας.

Με βάση λοιπόν κύρια τις καταβολές και την προοπτική που καθορίζουν το φοιτητή, δημιουργήθηκε το Φ.Κ. Σάν Φ.Κ. όριζουμε εκείνο το κομμάτι των φοιτητών που συμμετέχει ενεργά στις συνελεύσεις.

Το Φ.Κ. λοιπόν από την ίδια του τη φύση δεν μπορεί παρά να προωθεί τα συμφέροντα του κοινωνικού εκείνου στρώματος ά' το οποίο πηγάει. Έτσι δεν είναι καθόλου παράξενο το ότι οι κεντρικοί του στόχοι έχουν να κάνουν με τόν καλύτερο έξορθολογισμό της εκπαίδευσης σέ μιά πιο τεχνοκρατική κατεύθυνση. Τα συμφέροντα αυτά δεν έχουν πολλά κοινά μ' εκείνα της εργατικής τάξης και μακροπρόθεσμα είναι ουσιαστικά αντίθετα. Τό ότι η άριστερά ήδη από τό 1954 πρότεινε συνεχώς μιά αναδιάρθρωση στην παιδεία παρόμοια μ' αυτή του 815 είναι τελείως φυσιολογικό. Και τώρα που η ίδια η άστική τάξη προωθεί τις παλιές τους προτάσεις έχουν πάθει πλάκα και μιλάνε για "αντιμεταρρυθμίσεις". (Μιά καλή ανάλυση αυτού του θέματος υπάρχει στο άρθρο "Ο μύθος της αντιμεταρρύθμισης" του Δημήτρη Βεργίδη στο ANTI N° 136 σελ. 27-29).

Ειδικότερα στην Ελλάδα, όπως και σέ κάθε χώρα με τό αντίστοιχο επίπεδο καπιταλιστικής ανάπτυξης το Φ.Κ. άποχτā και ένα χαρακτήρα έντονα αντιϊμπεριαλιστικό-δημοκρατικό-πατριωτικό. Έτσι η ΕΦΕ λέει "Όχι στην ΕΟΚ" όχι επειδή αυτή είναι ένας καπιταλιστικός συνασπισμός, αλλά γιατί οι ξένοι τεχνοκράτες θά έρθουν και θά γίνουν εκείνοι διευθυντές αντί για τούς σημερινούς Πανσπουδαστικάριους. Πολλοί θά θυμούνται και μιά παλιότερη προκήρυξη της ΑΑΣΠΕ για τούς διευθυντές που θά ρθούν από ΕΟΚ (τί κρίμα να μην έχουμε τούς δικούς μας Έλληνες διευθυντές;). Ένω η ΠΠΣΠ σιγοντάροντας τις ΚΝΕ, ΠΑΣΠ κλαίγεται γιατί δεν αναπτύσσεται η έρευνα στην χώρα μας, γιατί οι κακοί ιμπεριαλιστές δεν θέλουν να έχουμε δικιά μας τεχνολογία. Όρϋονται όλοι γιατί οι Έλληνες φοιτητές δεν θά βγάλουν τεχνοκράτες-έρευνητές αλλά τεχνοκράτες-έφαρμοστές μιās (τί κρίμα;) ξένης τεχνολογίας. (Γιά μιά πιο ολοκληρωμένη ανάλυση του θέματος ιμπεριαλισμός και εξαγωγή τεχνολογίας διάβασε τό άρθρο "Ο καπιταλισμός σήμερα: Τεχνολογικός ιμπεριαλισμός" στο ίδιο τεύχος).

Μέσα σ' αυτή τη λογική δεν είναι καθόλου περίεργο τό γεγονός της κυριρχίας των ΚΝΕ, ΠΑΣΠ και Μα-



οἰκῶν στο φοιτητικό στρώμα, γιατί αυτές ἀκριβῶς οἱ τρεῖς τάσεις ἀντιπροσωπεύουν τὸ μέσο φοιτητὴ πού -συνειδητῇ ἢ ἀσυνείδητα- παλεύει ἀπὸ

τώρα γιὰ νὰ βρεθεῖ ὅταν τελιώσει ὅσο πιὸ ψηλὰ μπορεῖ στὴν πυραμίδα τῆς ἱεραρχίας τῆς σύγχρονης καπιταλιστικῆς κοινωνίας.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Τὸ πρόβλημα ὅμως γιὰ τοὺς ἀστοὺς καὶ τοὺς ἐκ-
συγχρονισμοὺς τοὺς εἶναι τὸ ὅτι στὴν διαδικασία αὐτῇ μέσα στο φοιτητικό κίνημα ἐμφανίζονται καὶ ἐκεῖνες οἱ τάσεις πού ἡ ριζοσπαστικοποίηση τοὺς προχωρᾷ πολύ περισσότερο. Ὁ φοιτητὴς στὴν διὰρ-
κεια αὐτῆς τῆς σχετικῆς ἀνάπαυλας πού τοῦ δίνει γιὰ λίγα χρόνια τὸ σύστημα δέχεται ἀρκετὰ ἐμπε-
σματὰ ἀπὸ γύρω του καὶ πολλές φορές εὐεσθητοποι-
εῖται σ' αὐτὰ πολύ περισσότερο ἀπ' ὅτι φαντάζονται οἱ ἴδιοι αὐτοὶ πού τοῦ τὰ προσφέρουν. Ἔτσι οἱ ἐ-
παναστατικές ἰδέες καὶ στο ἐπίπεδο τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς, βρίσκουν πραγματικὰ ἓνα ἔδαφος γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν σ' ἓνα κομμάτι τοῦ φοιτ. κινήμα-
τος πού ἀποκτᾷ σύντομα μὲ ἀντικαπιταλιστικὴ νο-
οτροπία καὶ προοπτικὴ. Αὐτὸ τὸ κομμάτι ἀμφισβητεῖ
τὸ πανεπιστήμιο σὺν τέτοιο καὶ σιγά-σιγά κατανο-
εῖ ὅτι οἱ ἀπόψεις γιὰ ἓνα πανεπιστήμιο στὴν ὑπε-
ρεσία τοῦ λαοῦ ἢ ἓνα "ἀνοικτὸ πανεπιστήμιο" ἢ ἔ-
στω ἓνα "κόκκινο πανεπιστήμιο" εἶναι οὐσιαστικὰ
οὐτοπίες. Βλέπει ὅτι οὐσία τῆς ἀντιδραστικότητας
τῆς ἐκπαίδευσης ἔγκειται ὅχι στὶς καλὲς ἢ κακὲς
χέσεις ἀνάμεσα σὲ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενους
ἀλλὰ στὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ τῆς ταξικῆς κοινωνίας,
στὴν ἴδια τὴν διακρίση χειρωνακτικῆς καὶ πνευμα-

τικῆς ἐργασίας.

Εἶναι ἐκεῖνοι οἱ φοιτητὲς πού ἀρνούνται νὰ γί-
νουν καλοὶ μεταλειολόγοι ἢ χημικοὶ γιὰ νὰ ἀναπτύ-
ξουν τὴν παραγωγὴ πρώτων ὑλῶν γιὰ τὸ ἀνάβασμα
τῆς "ἐθνικῆς μας οἰκονομίας", χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαί-
νει ὅτι ἐπιδιώκουν νὰ μὴν πάρουν ποτὲ πτυχίο. Ἡ
ἀρνησὶς τοὺς εἶναι στὴν οὐσία τοῦ ἀστικοῦ πανεπι-
στήμιου, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς παλεύουν ἐνάντια στὶς δι-
αγραφές καὶ γιὰ μαζικὲς ἀντιγραφές.

Οἱ ἐπαναστατὲς φοιτητὲς ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶ-
ναι πάντα μὲ μειοψηφία μέσα στο φοιτητικό κίνη-
μα, ὅπως καὶ τὸ φοιτητικό κίνημα μὲ μειοψηφία, ἂν
καὶ μεγάλη, μέσα στο φοιτητικό στρώμα. Αὐτὸ εἶναι
ἀντικειμενικό, γιὰ τοὺς λόγους πού ἤδη ἀναφέραμε
καὶ ἡ τυχὸν ἀντίθετη ἀποφ. δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ὁ-
δηγεῖ στὸν "φοιτητικισμό" μὲ τὴν ἔννοια τῆς ὑπερ-
κίτρησης τῶν δυνατοτήτων τοῦ Φ.Κ.

Μπορεῖ βέβαια σὲ στιγμὲς ἔντονης κοινωνικῆς ἀ-
ναταραχῆς, ὅπως τὸ Μάη τοῦ 68 ἢ τὸ Πολυτεχνεῖο (γιὰ
διαφορετικοὺς λόγους στο καθένα) αὐτὸ τὸ μειοψη-
φικὸ ἐπαναστατικὸ κομμάτι νὰ παίρνει τὸ ἐπὶ τὸν χέ-
ρι ἐξακολουθώντας ὅμως πάντα νὰ παραμένει μειοψη-
φία μέσα στο ἀπέραντο συντηρητικό φοιτητικό στρώ-
μα. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἄλλο θέμα πού ξεπερνᾷ τὰ πλαίσ-
ια αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου.

σημερινὴ κατάσταση καὶ προοπτικὲς

Τὸ πολιτικό περιβάλλον μέσα στο ὁποῖα ἐκφράζε-
ται τὸ Φ.Κ. σήμερα χαρακτηρίζεται γενικὰ ἀπὸ: α)
τὸ βάθαιμα τῆς κρίσης τοῦ καπιταλισμοῦ (πληθῶ ρι-
σμός-ἀνεργία-ἀναστολὴ τῶν δημοσίων δαπανῶν).
β) ἀπὸ τὴ γενικώτερη προσπάθεια ἐκσυγχρονισμοῦ, ἀ-
ναδιάρθρωσης ἀπὸ τοὺς ἀστοὺς τοῦ ἐλληνικοῦ καπι-
ταλισμοῦ σὲ σχέση καὶ μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. *
γ) ἀπὸ τὴν ἐκλογικὴ διαμάχη ἀνάμεσα στο κυβερνῶν
κόμμα καὶ στο κόμμα τῆς ἀντιπολίτευσης.

Μέχρι στιγμῆς ἡ κυβερνητικὴ ταχτικὴ ἀπέναντι
στο Φ.Κ. ἦταν ταχτικὴ ἀναμονῆς. Δὲν τολμοῦσε νὰ
τὸ χτυπήσει γιὰ νὰ τὸ διαλύσει "ἐν τῇ γενέσει"
του, γιὰ νὰ μὴν δημιουργήσει γενικώτερη κοινωνικὴ
ἀναταραχὴ. Ἐνα νικηφόρο Φ.Κ. μπορεῖ νὰ παραδειγ-
ματίσει καὶ νὰ ἐνεργοποιήσει τὶς ἀδρανεῖς μάζες
τῆς ἐργατικῆς τάξης. Κάτι τέτοιο προσπαθοῦν νὰ τὸ
ἀποφύγουν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι υἱοθετοῦν τὴν ταχτι-
κὴ τοῦ ἀναμένω μέχρις ὅτου τὸ κίνημα αὐτοκατανα-
λωθεῖ ἀπὸ τὶς δικές του ἀντιθέσεις. Σ' αὐτὸ τὸ ση-
μεῖο οἱ ἀστοὶ παίρνουν χέρι βοήθειας ἀπὸ τοὺς ρε-
φορμιστές. Οἱ δυνάμεις τοῦ ΚΚΕ, ΠΑΣΟΚ στοὺς φοιτη-
τὲς (ΠΕΚ καὶ ΠΑΣΠ) ὅταν βλέπουν τὸ κίνημα τῶν κατα-
λήψεων νὰ παίρνει διαστάσεις, ἐνάντια καὶ χωρὶς
δυνατότητες ἐλέγχου ἀπ' αὐτοὺς, υἱοθετοῦν κι' αὐτοὶ

τὶς καταλήψεις γιὰ νὰ τὶς ἐλέγξουν. Ἡ ὑπαρξὴ αὐ-
τῶν τῶν παρατάξεων, πού δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο πα-
ρὰ προεκτάσεις τῶν κομματικῶν τοὺς ὀργανισμῶν μέ-
σα στο φοιτητικό χῶρο καταδείχνει τὴν προσπάθεια
αὐτῶν τῶν κομμάτων νὰ προωθήσουν τὴν κομματικὴ
τοὺς πολιτικὴ καταλαμβάνοντας μὲ τοὺς κομματικοὺς
τοὺς ὀργανισμοὺς τὶς ἑδρες τῆς ΕΦΕΕ.

Νομίζουμε ὅτι εἶναι περιττὸ νὰ προχωρήσουμε
σὲ μὴ πιὸ ἀναλυτικὴ ἐξέταση τοῦ ΒΙΣ γιατί ἤδη ὑ-
πάρχουν ἀρκετὲς πού καλύπτουν τὴν οὐσίαν τοῦ θέμα-
τος πού εἶναι ὁ συνολικὸς ἐκσυγχρονισμὸς τῆς ἐκ-
παίδευσης (συνδιαχόμενος μὲ τοὺς νόμους 309, 576 κλπ).
Τὸ ὅτι προωθοῦνται ἄμεσα μόνον τὰ καταπιεστικά μέ-
τρα τῶν νόμων καὶ ὅχι οἱ γενικὲς ἐκσυγχρονιστικὲς
διατάξεις (κίτριά, ἐργαστήρια, μοντέρνα μαθήματα, πε-
ρισσότερο διδαχτικὸ προσωπικὸ κλπ) ἔχει νὰ κάνει
μὲ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ση-
μερα ἡ κυβέρνηση. Τὸ ἀγγούρι γιὰ τοὺς ἀστοὺς εἶναι
τὸ ὅτι εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἐκσυγχρονίσουν τὴν
παιδείαν σὲ καθεὶ καγκόσμιας οἰκονομικῆς κρίσης,
πού σημαίνει περιορισμὸ τῶν μὴ ἄμεσα παραγωγικῶν
δαπανῶν. Ἀν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὶς στρατι-
τικὲς δαπάνες εἶναι φανερὴ ἡ ἀδυναμία τοῦ κρά-
τους νὰ ἐπεκτείνει σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τὴν μοντερνο-



τοίηση της εκπαίδευσης.

Ξεκινώντας, λοιπόν, από το γεγονός της αγωνιστικής συσπείρωσης ενός μεγάλου κομματιού του Φ.Κ. στη βάση μιας αντικαπιταλιστικής προοπτικής, θα θέλαμε να θέσουμε το θέμα της τακτικής που θα μπορούσαν να έχουν οι επαναστάτες φοιτητές στην πάλη αυτή. Έξ αλλού η δραστηριοποίησή τους στη σημερινή περίοδο έντασης του Φ.Κ. μπορεί να είναι ή αρχή για μια πιο συνολική εξέταση του τρόπου του και γενικά θα πρέπει να δοούν και σε οποιαδήποτε άλλη φάση του κινήματος. (Η οργάνωση του Φ.Κ., προοπτική του απέναντι στην ΕΦΕΕ, σύνδεσή του με την εργατική τάξη κλπ κλπ).

Κάτ' αρχήν ας δούμε τις δυνατότητες δράσης μας μέσα στις καταλήψεις των σχολών. Για να μπορέσουν οι καταλήψεις να αποκτήσουν πράγματι μια πιο δυναμική προοπτική ξεπερνώντας μετά τα Δ.Σ. και τη ΕΦΕΕ και τις συντηρητικές απόψεις που εκφράζονται από κομμάτι των Συντονιστικών Επιτροπών πρέπει να είναι ουσιαστικά ενεργητική ή συμμετοχή κάθε ενός που εκφράζει την αντικαπιταλιστική προοπτική μέσα στο Φ.Κ. Έτσι:

1) Όπως έδειξε και η κατάληψη στη Πάτρα οι αντιδράσεις του τύπου "Η κατάληψη ελέγχεται από σταλινικούς άρα άραχτε, κάντε κριτική και βαρύνετε για να τους τη σπάσουμε" κλπ κλπ το μόνο που πετυχαίνουν είναι ακριβώς το να παύσει η ΠΠΣΠ το πάνω χέρι και να εμποδίζει την ελεύθερη διακίνηση των αντικειμενικά διαφορετικών απόψεων που υφίστανται σήμερα μέσα στις καταλήψεις.

2) Μέσα ακριβώς από την ενεργή συμμετοχή των επαναστατών φοιτητών στις καταλήψεις περνά και η προσπάθεια για πραγματικά δημοκρατικές λειτουργίες. Η ουσιαστική δυνατότητα για τον καθένα να εκφράζει λεύτερα τις απόψεις του είναι εκείνο το στήριγμα για το προχώρημα των καταλήψεων. Με το άνοιγμα των σχολών πρέπει ακόμα να ενταθεί η πάλη για αποφασιστική συμμετοχή όλων όσων δουλεύουν για το προχώρημα του αγώνα. Μόνο η συνεχής επεξεργασία των προβλημάτων μέσα από Γενικές Συνελεύσεις Καταλήψεων θα δώσει στο κίνημα τη δυνατότη-

τα να αυτοκαθοριστεί και να επιλέξει τις μορφές οργάνωσης που αντιστοιχούν στον αγώνα που δίνει. Μόνο έτσι δεν θα οδηγηθεί η κατάληψη σ' αποσύνθεση ευνόητος καθαρά εκείνους που θέλουν στην ΕΦΕΕ "21 λεβέντες αντί 20 ρεφορμιστές" (ΠΠΣΠ της στην συζήτηση στο ΜΑΣ την Τρίτη 19/12).

3) Και πιο βασικό κατά τη γνώμη μας.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει μια τεράστια αν και μειοψηφούσα άριστη αντίπολιτευση μέσα στο Φ.Κ. Το μεγάλο πρόβλημα της είναι το ότι οι επαναστάτες φοιτητές που την αποτελούν, δεν "γνωρίζονται". Δεν έχουν αποκτήσει μια κοινή, στο μέτρο που γίνεται γλώσσα και μόνο συγκυριακά ενώνονται για να πολεμήσουν την γραφειοκρατία της ΕΦΕΕ. Την παραμονή κάποιου γεγονότος βρίσκονται σ' ένα άμφιθέατρο και τρώνε τις ώρες τους για το πως θα δράσουν συγκεκριμένα. Αποτέλεσμα είναι η άνοργανωσιά και η μεταξύ τους φυσιολογική άσυνεπεια που δίνει την δυνατότητα άλλοτε στους μπάτσους και άλλοτε στους Κνίτες να τους σπᾶνε στο ξύλο.

Αυτός ο χειροτεχνικός πρακτικισμός του "κάτι τρέχει, ἄντε πᾶμε" πρέπει να σταματήσει. Πιστεύουμε ότι τα κοινά στοιχεία ανάμεσά μας είναι πολύ περισσότερα απ' ό,τι φανταζόμαστε. Άρκεϊ μετά την δυνατότητα στην πράξη, που σ' ένα μέτρο έχουμε ήδη κατακτήσει, να δούμε σε ποιο βαθμό μπορούμε να αποκτήσουμε και ενότητα στη θεωρία.

Στη βάση αυτή βλέπουμε σάν πολύ θετικές τις συζητήσεις που έχουν ήδη ξεκινήσει πάνω στις γενικότερες προοπτικές του Φ.Κ. και προτείνουμε να συνεχιστούν οι κουβέντες αυτές και σε άλλα ζητήματα που απασχολούν σήμερα το επαναστατικό κίνημα στη χώρα μας. Μόνο έτσι θα έχουμε τη δυνατότητα να δούμε που συμφωνούμε και που όχι, χωρίς να φετχοποιούμε ανάλογα, εἴτε την ενότητα εἴτε τις διαφορές μας.

Μόνο έτσι θα ξεπεράσουμε την απογοήτευση που θα δημιουργήσει ένα πιθανό σπάσιμο των καταλήψεων, γιατί ακριβώς θα έχουμε χτίσει τις προϋποθέσεις για την δημιουργία ενός στάθερου επαναστατικού πόλου συσπείρωσης μέσα στο Φ.Κ.

4) Η έκθεση της ΚΝΕ στο Χημέτο έδειξε ότι έχουμε ν'αντιμετωπίσουμε ένα καλοπειθαρχημένο στρατό σταλινικών. Γι' αυτό είναι αναγκαία η δημιουργία ομάδων κρούσης για την αυτοάμυνα όσων συμμετέχουν στις καταλήψεις, για την προστασία του διαλόγου και της δημοκρατίας, για την προστασία του ίδιου του κινήματος. Δεν ανοίγουμε "βεντέτα" με τη ΚΝΕ, αλλά και δεν θ' άνεχτούμε μεθόδους από τις όποιες κινδυνεύει ακόμα και η σωματική μας άκεραιότητα.

"Όσον αφορά τον 815 και τον έκσυγχρονισμό γενικά. Πιστεύουμε ότι η αντιμετώπισή μας απέναντί του πρέπει ν' αφορά, τουλάχιστον αυτή τη περίοδο, μόνο εκείνα τα σημεία που έχουν νά κάνουν με την άμεση καταπίεσή μας, εκείνα δηλ. που μας απαγορεύουνά είμαστε φοιτητές όσο θέλουμε και όπως θέλουμε. Δεν μας ενδιαφέρουν οι συνεργασίες με καθηγητές, ούτε τα καλύτερα εργαστήρια. Γι' αυτό δεν προτείνουμε ένα "δικό μας" έκσυγχρονισμό. Δεν έχουμε σάν στρατηγική τέτοιου είδους αλλαγές στα πανεπιστήμια, αλλά έχουμε την κατάργηση των παν/μιών ζητάμε δηλ. την αλλαγή της κοινωνίας την επανάσταση και την εργατική δημοκρατία.

Νομίζουμε, όμως, ότι τα παν/μια είναι ένα μέρος που οι μαρξιστικές ιδέες μπορούν νά εξαπλωθούν, μπορούν νά γίνουν χώροι όπου οι "άλητες" και οι "προβοκάτορες" της επαναστατικής άριστερας θά έχουν την δυνατότητα της προπαγάνδας και της πρακτικής δουλειάς.

Γι' αυτό καλεύουμε ενάντια στα μέτρα εκείνα του 815 όπως οι περικοπές περιόδων, ή μη μεταφορά μαθημάτων, οι διαγραφές, οι παροχές κλπ.

Τό κίνημα, όμως, των καταλήψεων κάποτε θά φτάσει στο τέλος του. Η έντονη ριζοσπαστικοποίηση της αντικαπιταλιστικής προοπτικής θά δώσει την θέση της κάλι, για την κλειοψηφία του Φ.Κ., στις διαμαρτυρίες για τα άπλά καθημερινά προβλήματα της ζωής του φοιτητή. Οι επαναστάτες φοιτητές δεν πρέπει με κανένα τρόπο νά σνομπάρουν αυτή την κατάσταση, αλλά συγκεκριμένα κάθε φορά νά ενεργοποιούνται πάνω στα ειδικότερα προβλήματα του Φ.Κ. Γιατί θά έρθη και η στιγμή που θέλοντας νά δελ-



ξουμε τον αντιδραστικό χαρακτήρα της αστικής εκπαίδευσης, θ' αναγκαστούμε ν' αναφερθούμε και στο περιεχόμενο σπουδών και, ίσως, νά προτείνουμε, εξετάζοντας πάντα συγκεκριμένα, κάτι διαφορετικό.

Τέλος πιστεύουμε ότι σέ μεγάλα κομμάτια των πρώην φοιτητών εμφανίζεται έντονο τό φῶσμα της ανεργίας. Η ανεργία αυτή είναι συνέπεια του ίδιου του έκσυγχρονισμού και της λιτότητας σέ καιρούς παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Βέβαια αυτό εξαρτάται από τό είδος των σπουδών, γι' αυτό και με κανένα τρόπο δεν βλέπουμε σύνδεση πχ με τό "κίνημα" των ναυπηγών που παίρνουν 80 και 100 χιλιάδες τό μήνα. Είναι όμως χιλιάδες οί άνεργοι από θεωρητικές σχολές, μαθηματικό κλπ. Και μ' αυτούς τό επαναστατικό κομμάτι του Φ.Κ. πρέπει νά έρθη σ' επαφή και νά δημιουργήσει κοινές πρακτικές

οργανωτικές δομές στο φοιτητικό κίνημα

Η ΕΡΕΕ και οι παρατάξεις είναι όργανα του φοιτητικού στρώματος, που προέρχονται μέσα από τις εκλογές. Ο φοιτητικός πληθυσμός όμως αν και ψηφίζει κατά 87% κάθε χρόνο για την εκλογή αυτών των οργάνων, δεν είναι, ολόκληρος πολιτικά ενεργός παρά μόνο για μερικά δευτερολέπτα που ψηφίζει μπροστά στην κάλπη. Για νά γίνουν όμως εκλογές χρειάζεται οι φοιτητές νά ψηφίσουν με βάση τουλάχιστον μία κάποια πολιτική και νά προτείνουν όρισμένους αντιπροσώπους. Τό ρόλο αυτό έρχονται νά καλύψουν οι παρατάξεις που δεν είναι τίποτε άλλο από τά κόμματα του φοιτ. πληθυσμού. Επειδή προέρχονται

και έχουν έμφυτευθεί στο φοιτ. χώρο από τά δύο μεγάλα κόμματα της αντιπολίτευσης, είναι προεχτάσεις αυτών των κομματικών οργανισμών. Τό Φ.Κ., όμως όντας τό ενεργό κομμάτι του φοιτ. στρώματος έχει ανάγκη από συνολική και αυτόνομη πολιτική. Αυτή μπορεί νά την αποκτήσει μόνο μέσα από τις ομάδες βάσης, που θά συσπειρώνουν φοιτητές με λίγο πολύ κοινές απόψεις για τό παν/μιο και τό Φ.Κ. Λειτουργώντας αυτές οι ομάδες μέσα στα πλαίσια της απλής δημοκρατίας θά αποκλείουν ουσιαστικά οποιαδήποτε προοπτική γραφεικρατικοποίησης τους. Τέτοιον είδους όργάνωση είχε δημιουργηθεί και στο Πολυτε-

χνετο το '73, αλλά και σήμερα σε όρισμένες σχολές με την μορφή των ομάδων πρωτοβουλίας, συσπειρώσεων, κλπ.

Μιά πολιτική που θέλει νάσπρώξει το Φ.Κ. μέσα στη διαπάλη των κοινωνικών διεκδικήσεων δεν μπορεί νά διαμορφωθεί μέσα σε κομματικούς μηχανισμούς (παρατάξεις) όπου είναι αδύνατη ή αλλαγή της πολιτικής γραμμής αν δεν προέρχεται από τον υπόλοιπο κομματικό οργανισμό που την παράγει.

Οι ομάδες βάσης ή πρωτοβουλίας (που θα έχουν μόνιμο και όχι συγκυριακό χαρακτήρα) είναι η συσπείρωση των πολιτικά πρωτοπόρων και επαναστατών φοιτητών που κάνουν προτάσεις στη βάση του Φ.Κ. δηλ. στις γενικές συνελεύσεις.

Κάθε ομάδα βάσης θα πρέπει νά ξεκαθαρίσει τον πολιτικό της χαρακτήρα. Η συσπείρωση δηλ. νά γί-

νεται με βάση όρισμένες πολιτικές διακηρύξεις που θα ξεπεργάζονται στη διάρκεια των συζητήσεων.

Με λίγα λόγια οι ομάδες βάσης θα είναι ο τρόπος με τον οποίο οι επαναστάτες φοιτητές θ' απευθυνθούν στο υπόλοιπο Φ.Κ.

Τελιώνοντας θα θέλαμε νά πούμε ότι τελευταία ακούγεται μία άποψη για δημιουργία μιās νέας ΕΦΕΕ μιās "επαναστατικής" Αντί-ΕΦΕΕ. Πιστεύουμε ότι μία τέτοια προοπτική είναι λάθος για δυο λόγους:

α) Γιατί είναι κατασκεύασμα από τα πάνω, χωρίς νά έχει πραγματοποιηθεί καμιά ουσιαστική ένδοξη στη βάση, και

β) Μιά τέτοια αντίληψη αντικειμενικά πιστεύει στην πιθανότητα εμφάνισης ενός νέου συνολικά επαναστατικού Φ.Κ., πράγμα που από την ίδια του τη φύση είναι αδύνατο όπως αποδείξαμε και προηγουμένως.

Τό περιοδικό είναι ανοιχτό σε οποιαδήποτε αντίληψη που προέρχεται μέσα απ' αυτό το κομμάτι που βλέπει αναγκαία αυτή την αντικαπιταλιστική συσπείρωση μέσα στο φοιτητικό κίνημα. Νομίζουμε ότι η συγκυρία για ένα πιο ουσιαστικό ξεκαθάρισμα απόψεων που κυκλοφορούν έχει ωριμάσει.

Μπορεί νά μην έχει έλθει ακόμα η στιγμή για "νά δημιουργήσουμε την κατάσταση που θα κάνει αδύνατη κάθε υπόχωρηση".

Οι βάσεις, όμως, που θα οδηγήσουν σ' αυτό το ξεσπασμα μπορούν νά μπουν από τώρα. Και αυτό σ' ένα μέτρο είναι στο χέρι μας.



ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ:



η διασπαση του ανθρωπου

Μία ολοκληρωη πόλη στην Πενσυλβανία (ΕΠΑ) άδειάζει όταν ραδιενέργια αρχίζει να διαρρέει από μία πυρηνική μονάδα.

Ή άστυνομία στην Δ.Γερμανία διαλθει μαζικές άντιπυρινικές διαδηλώσεις χρησιμοποιώντας έλικόπτερα καί σκυλιά.

Ένας νεκρός σε άντιπυρηνική διαδήλωση στην Παμπλόνα (χώρα τών Βάσκων) όίνει

άφορμή για μία γενική άπεργία.

Έκρηξη σε πυρηνικό εργοστάσιο τών Ουράλινων (Ρωσία 1958) "μολύνει" περίπου 1000 τετραγωνικά μίλια.

"Ή Έλληνική κυβέρνηση θεωρεΐ άναπόφευκτη τήν δημιουργία πυρηνικών μονάδων στην χώρα μας" (Δηλώσεις Έβερτ, Μητσοτάκη).



1. Τι είναι πυρηνική ενέργεια

Οι πυρηνικοί αντιδραστήρες χρησιμοποιούνται για να προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια από το 1958. Το "καύσιμο" τους είναι Ούρανιο που διασπάζεται σε ένα άριστο άλλων στοιχείων. Την διάσπαση του Ουρανίου ακολουθεί η διαδικασία παραγωγής θερμότητας-Ατμού-Τουρμπίνας-Γεννητρίδας ηλεκτρικού ρεύματος.

Το πρόβλημα είναι το ότι το Ούρανιο καθώς και όλα τα παράγωγα της διάσπασης είναι ραδιενεργά. Όλες οι ραδιενεργές ουσίες σε οποιαδήποτε ποσότητα είναι επικίνδυνες.

Χρειάζονται δε εκατομύρια χρόνια για να πάψει ένας σβώλος πλουτονίου (βασικού παράγωγου της διάσπασης) να είναι ραδιενεργός. Έξ αλλού το πλουτόνιο είναι τόσο δηλητηριώδες όσο και το άρσενικό ή η στρυχνίνη. Άλλα το πλουτόνιο είναι κύρια γνωστό σαν το βασικό συστατικό της ατομικής βόμβας. "Οτι όμως συμβαίνει στην ατομική βόμβα, συμβαίνει και στον οποιοδήποτε αντιδραστήρα, με την διαφορά ότι εκεί η διάσπαση είναι "έλεγχόμενη". Το πόσο "έλεγχόμενη" όμως είναι, το αποδεικνύουν οι διαρροές και οι εκρήξεις της τελευταίας δεκαετίας.

2. Γιατί είναι επικίνδυνη η ραδιενέργεια

Μεγάλες δόσεις ακτινοβολίας μπορούν να σκοτώσουν άμεσα. Μικρές δόσεις προκαλούν καρκίνο. Μπορούν να επιδράσουν στο γεννητικό σύστημα έτσι οι επόμενες γενιές να γεννηθούν με πολλά προβλήματα. Η Μαρία Κιουρί που ανακάλυψε το ράδιο το 1898 πέθανε από "δηλητηρίαση" το 1934. Είναι απολύτως σίγουρο ότι καμμία δόση ακτινοβολίας δεν είναι ασφαλής, ούτε οι ελάχιστες ποσότητες.

3. Τι συμβαίνει στο χρησιμοποιημένο Πλουτώνιο

Δεν υπάρχει τρόπος να καταστραφεί η ραδιενέργεια πριν περάσουν εκατομύρια χρόνια. Οι Γερμανοί φυλάει τα κατάλοιπα μέσα σε παλιά όρυχεϊα άλατιού, ενώ οι υπόλοιπες χώρες τα πετάνε στην θάλασσα, μέσα σε "κουτιά". Καμιά από αυτές τις μέθοδους δεν είναι ασφαλής. Η θερμότητα που αναπτύσσεται στο υπέδαφος λειώνει τα "κουτιά", χωρίς να υπολογίσουμε τις κινήσεις της γης και τους σεισμούς. Το 1976 οι Αμερικάνοι ανακάλυψαν ότι "κουτιά" που βρίσκονταν σε βάθος τριών μιλίων στην θάλασσα είχαν αρχίσει να αποσυντίθενται. Και τα πιο παλιά από αυτά ήταν του 1941.

Και οι φαράδες της Βόρειας Θάλασσας και της Βρετανίας εμφάνισαν μερικά "ένδιαφέροντα" σημάδια στο δέρμα τους εξ αιτίας των εργασιακών επανεπεξεργασίας Πλουτονίου της Σκωτίας και Γαλλίας.

4. Είναι επικίνδυνη η δουλειά στην πυρηνική Βιομηχανία;

Όπως δήποτε. Άλλά ως μὴν ξεχνάμε ὅτι ὁποιαδήποτε δουλιὰ στὸν καπιταλισμὸ εἶναι ἐπὶ ἐπικίνδυνη. Ἀκόμα καὶ νὰ δουλεύεις μέσα σ' ἓνα γραφεῖο. Ὅλες οἱ "συνθήκες ἀσφαλείας" ἀκόμα καὶ ὅταν ἀποκτοῦνται μετὰ ἀπὸ ἀγῶνες ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὰ συμφέροντα τῶν ἀφεντικῶν.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὴν πυρηνική βιομηχανία. Τὰ ἀφεντικά καὶ τὸ κράτος ξέρει ὅπως καὶ ἐμεῖς ὅτι καμμία ποσότητα ραδιενέργειας δὲν εἶναι ἀσφαλής. Γι' αὐτὸ ἔχουν τοὺς ἐπιστήμονές τους γιὰ νὰ καθορίζουν τὰ ἐπίπεδα ἀσφαλείας ποῦ εἶναι ὅμως, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ χιλιάδες παραδείγματα προβολῆς ἀπὸ ἀκτινοβολία τουλάχιστον ἀστεῖα.

Αὐτοὶ ποὺ ὑποστηρίζουν τὴν πυρηνική ἐ-

νέργεια ὑποστηρίζουν ὅτι εἶναι ἀσφαλέστερη δουλιὰ ἀπὸ ὅτι σὲ ἄλλες μορφές ἐνέργειας ὅπως τὰ ἀνθρακορυχεῖα. Ἀλλά ἡ δουλιὰ στὰ ἀνθρακορυχεῖα μπορεῖ μόνον νὰ σύγκριθεῖ μὲ ἐκεῖνη στὰ ὄρυχεῖα Οὐρανίου ποῦ ὅπως δήποτε εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνη. Ἀλλά καὶ ἂν θεωρήσουμε αὐτὸν τὸν ψεύτικο παραλληλισμὸ τότε τὰ στοιχεῖα εἶναι πάλι κατὰ τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας. Τὸ 1976 π.χ. τὸ 1,8% τῶν ἐργατῶν σὲ πυρηνικά ἐργοστάσια ἔπαθε ἐπικίνδυνες σωματικές βλάβες ἐνῶ στὰ ἀνθρακορυχεῖα τὸ ποσοστὸ ἦταν 0,21% (FINANCIAL TIMES 14/2/78). Καὶ αὐτὰ χωρὶς νὰ ὑπολογισθοῦν οἱ μακροπρόθεσμες ἀσθενεῖες καὶ ὁ καρκίνος ἀπὸ ραδιενέργεια.

5. Είναι ένας πυρηνικός αντιδραστήρας ἀπειλή για το γενικώτερο περιβάλλον;

Ἡ τεχνολογία τῶν πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων εἶναι τόσο πολὺπλοκη ὥστε ἡ λειτουργία τους νὰ ξεφεύγει πάντα ἀπὸ τὶς προδιαγραφές λόγω ἀπροβλέπτων γεγονότων.

Τὸ 1977 ὁ μεγαλύτερος ἀντιδραστήρας στὶς ΕΠΑ, ὁ HUNTERSTON II, ἔκλεισε ὅταν πλημμύρισε ἀπὸ ἓνα παλιριακὸ ρεῦμα μὲ ζῆμα 20 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Τὸ 1957-58 μὲ ἀλόκληρη ἔκταση 1000 τετρ. μιλίων στὰ Ουράλια (Ρωσία) "μολύνθηκε" μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πεθάνουν ἀργότερα ἑκατοντάδες ἄτομα ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία.

Τὸ 1969 σημειώθηκαν περίπου 120 ἀτυχήματα σὲ σύνολο 405 ἀντιδραστήρων, ὅπου μόνον 11 ἀπὸ αὐτὰ ὀφείλονταν σὲ ἀνθρώπινα

λάθη, σύμφωνα πάντα μὲ τὰ ἐκτίμημα στοιχεῖα.

Τέλος, τὸν Μάρτη τοῦ 1979, ἓνας ἀντιδραστήρας ἡλικίας 3 μηνῶν, στὸ HARRISBURG τῆς Πενσυβαςίας, ἐξέφυγε ἀπὸ τὸν ἑλεγχό, δημιουργώντας προβλήματα σὲ μὴ ἀντίλα καὶ μὴ βαλβίδα. Γιὰ τουλάχιστον 10 λεπτά ἦταν ἄμεσος ὁ κίνδυνος ἔκτληξης μὲ ἀποτέλεσμα τὸν θάνατο περίπου 45.000 χιλ. ἀτόμων καὶ γιὰ τὶς ἐπόμενες 5 μέρες εἶχε σχεδιαστεῖ ἡ ἀπομάκρυνση κάπου 600.000 χιλ.

Ἐπάρχουν ἀρκετὰ ἄλλα παραδείγματα ὅπως τὸ παραπάνω ποῦ μόνον αὐτὰ ἀρκοῦν γιὰ νὰ εἶναι ἀντίθετος κανεὶς σὲ ὅλες τὶς μορφές πυρηνικῆς ἐνέργειας.

6. Πως μεταφέρονται ὅλες αὐτές οἱ επικίνδυνες ουσίες ἀπὸ καὶ πρὸς τίς πυρηνικές εγκαταστάσεις;

Εἴτε τὸ πιστεύετε εἴτε ὄχι, αὐτὸ γίνεται μὲ τὰ συνιθισμένα τραῖνα, φορτηγά, ἀεροπλάνα. Ὅποιο δήποτε φορτηγὸ ποῦ θὰ δεῖτε στὴν ἐθνική ὁδὸ, ὅταν θὰ φτιαχτεῖ πυρηνικὸ ἐργοστάσιο στὴν Ἑλλάδα, μπορεῖ νὰ μεταφέρει οὐράνιο.

Τὸ 1978 ἔγινε στὴν Δ. Γερμανία ἓνα αὐτοκίνητικό δυστύχημα ὅπου τὸ φορτηγὸ ποῦ συγκρού-

στηκε περιεῖχε πυρηνικά κατὰλοιπα. Τὸ γεγονός ἀπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴν ἀστυνομία νὰ δημοσιευτεῖ στὸν τύπο. Οἱ εὐθύνες ἀποδόθηκαν στὸν ἔρμο τὸν ὁδηγὸ ποῦ οὔτε κἂν ἤξερε τί νὰ κάνει σὲ περίπτωση ἀτυχήματος.

Καὶ ὥς μὴ πηγαίνουμε μακριά. Ὡς ἀναρωτηθούμε μόνον πόσοι ἀπὸ τοὺς ἀτυχῶς ἐπιβάτες

του DC8 της SWISSAIR που έπεσε στο Έλληνικό ήξεραν ότι το αεροπλάνο μετέφερε πλουτώνιο. Και οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι μās έδωσαν ένα καλό δείγμα του πώς θ' αντιμετωπίσουν αυ-

ριο τέτοιες διαρροές: Άπλά δήλωσαν μέσω των έμπιστομένων τους ότι "δέν υπήρξε διαρροή" όπως έξ άλλου δέν υπήρξε μολυσμένο σύννεφο ή μολυσμένα Έλευσίνα.

7. Θα ηταν ευκολο να κλεψει κανεις πλουτωνιο και να κατασκευασει μια πυρηνικη βομβα;

Ναι. Έχουν λεχτεϊ πολλά για την περίπτωση που "τρομοκράτες" θα έκλεβαν πλουτώνιο. "Ηδη μετά από μια "πειρατεία" εξαφανίστηκε ένα πλοίο με ούράνιο από την Άντβέρπη. Η έπιχείρηση είχε όλα τα χαρακτηριστικά του Ισραηλινού στυλ δουλειās. Η άποφή μας είναι οι τρομοκράτες των Δυτικών και Ανατολικών κυβερνήσεων που ήδη έχουν ούράνιο προσπαθούν να βοηθήσουν και τίς φίλες κυβερνήσεις, τους μικρότερους συνεταίρους τους, όπως την Βραζιλία και την Ν. Άφρική. Η Γερμανία έχει ήδη πουλήσει πυρηνικό ΚΝΟΨ ΗΟΨ σ' αυτές τίς

χώρες και στο Ιράν, όπου παρά την άνατροπή του Σάχη το πυρηνικό πρόγραμμα συνεχίζεται. Η Γερμανία άρνεϊται ότι ή άξαγωγή αυτής της τεχνολογίας έμπέπει στο έμπέργκοπου έχουν κηρύξει ο ΟΗΕ στο ρατσιστικό καθεστώς της Ν. Άφρικής.

Ο "φόβος" όμως των κυβερνήσεων για τέτοιου είδους κλεφιές ούρανιου τους δίνει την άφορμή για την δημιουργία πιδ άστυνομικού κράτους, για μεγαλύτερη καταπίεση όπως άλλωστε εκφράζεται φανερά και στην Γερμανία.

8. Δευ υπαρχουν νομοι που να μας προστατευουν απο τα πυρηνικα ατυχηματα;

Υπάρχουν χιλιάδες νόμοι, αλλά οι περισσότεροι έχουν σχέση με τον περιορισμό των δικαιωμάτων αυτών των έργατών που δουλεύουν στις πυρηνικές εγκαταστάσεις. Σίς περισσότερες χώρες π.χ. άπαγορεύονται οι άπαντήσεις στο κοινοβούλιο σε έπερωτήσεις που έφάπτονται της πυρηνικής ένέργειας. Άκόμα οι εταιρίες που έλέγχουν τίς πυρηνικές βιομηχανίες ή το κράτος έχουν είδικά όπλισμένη άστυνομία για να προφυλάσουν τίς εγκαταστάσεις.

Οι περισσότεροι εργάτες στα πυρηνικά έργατάσια άνακρίνονται κανονικά για "να διαπιστωθεϊ αν έχουν χαρακτήρα που μπορεί να οδηγήσει στο να προχωρήσουν σε άνεπίτρεπτες για τη δουλειά τους ένέργειες." (Άγγλικά). Τέτοια χαρακτηριστικά είναι το αν είναι π.χ.

όμοφυλόφυλοι ή αν έμφανίζουν μια έλαφρά τάση προς συνδικαλισμό. Υπάρχουν είδικοι νόμοι που άπειλούν με μακροχρόνια φυλάκηση εκείνους τους εργάτες που θ' άφήσουν να διαρεύσουν μυστικά για τίς εγκαταστάσεις και τίς συνθήκες δουλειās.

Ταυτόχρονα υπάρχουν αρκετοί νόμοι που έχουν γενικώτερο άπαγορευτικό χαρακτήρα και που άναφέρονται στην αντιμετώπιση διαδηλώσεων ενάντια στην πυρηνική ένέργεια κλπ, κλπ. Έτσι βλέπουμε ότι το πυρηνικό πρόβλημα δέν είναι άπλά και μόνο θέμα της σωματικής ίκεραιότητας αλλά ουσιαστικά είναι καί ένα κοινωνικό πρόβλημα που δίνει βάση για περισσότερη καταπίεση και πιδ έξοντωτική εκμετάλλευση.

9. Έχουν οι εργατες στην πυρηνικη βιομηχανια το δικαιωμα της οργανωσης και αηερχιας;

Άπλά καί μόνο τυπικά σίς περισσότερες χώρες, το έχουν. Όμως στην, τουλάχιστον μέχρι τώρα, φιλελεύθερη Αγγλία το Φλεβάρη του 1977 έγινε μια άπεργία για μισθοός και συνθήκες δουλειās στο πυρηνικό εργοστάσιο του WINDSCALE. Η άπεργία έσπασε μετά από την άπειλή ότι ή κυβέρνηση θα κατεβάσει το σιράτο ενάντια στους άπεργούς. Σέμειά άλλη περίπτωση το 1978 τα SPG (Άγγλικά

MAT) όπλισμένα μέχρι τα νύχια χτύπησαν πορεία εργατών από άλλα εργοστάσια που βρίσκονταν κοντά σ' ένα πυρηνικό αντιδραστήρα. Μετά τα γεγονότα άκολούθησε ή δολοφονία ενός άντιπροσώπου τμήματος του πυρηνικού εργοστασίου, όταν αυτός τοποθετήθηκε έπίτηδες πιδ έπικίνδυνη δουλειά με άποτέλεσμα να "καεϊ" κυριολεκτικά.

10. Ίσως όμως δημιουργηθούν νέες δουλιές μ' αποτέλεσμα 1η μείωση 1ης ανεργίας οπως λένε και οι κυβερνήσεις:

Τρέχες. Ο μεγαλύτερος πυρηνικός αντιδραστήρας στην Αγγλία στο WINDSCALE, δημιούργησε μόνο 1000 καινούργιες θέσεις, ενώ στην Γερμανία ο μέσος όρος είναι γύρω στις 600 θέσεις κατ'αυτές για τελείως ειδικευμένους εργάτες. Την ίδια στιγμή όπως έχει υπολογιστεί από το Κέν-

τρο Έναλλακτικής Τεχνολογίας (Αγγλία), ότι ένα πρόγραμμα εκμετάλλευσης ήλιακής ενέργειας θα είχε σαν αποτέλεσμα, την εμφάνιση τουλάχιστον 2,5 φορές περισσότερων δουλειών απ'ότι ένα πυρηνικής ενέργειας της ίδιας ισχύος παραγωγής.



ΠΡΟΤΑΣΗ...
για την διάσωση της ανθρωπότητας από
την ενεργειακή κρίση:

Πυρηνικός
Θάνατος



11. Αλλά βιγούρα το πετρέλαιο και το καρβουνο

καηότε θα ληλειωσουν και τότε τι γίνεται:

Τό μεγαλύτερο ποσοστό ενέργειας καταναλώνεται από τον άνθρωπο με τη μορφή του ηλεκτρισμού. Ο τρόπος που παράγεται ο ηλεκτρισμός, οποιδήποτε και αν είναι το καύσιμο υλικό, είναι οι τουρμπίνες, που έχουν απόδοση από 1/4 έως 1/3. Αυτό σημαίνει ότι τα υπόλοιπα 3/4 έως 2/3 της ενέργειας φεύγουν από την καπνοδόχο. Μια εξορθολογισμένη οργανωμένη κοινωνία, όπου οι ανάγκες και όχι το κέρδος θα αποτελούν τον σκοπό της παραγωγής θα μπορούσε σίγουρα να βρει μια τεχνολογία διαφορετική πιά ικανοποιητική και όπωςδήποτε ασφαλέστερη.

Οι κυβερνήσεις σ'όλο τον κόσμο μας λένε ότι χρειαζόμαστε την πυρηνική ενέργεια επειδή η αύξηση στο επίπεδο ζωής (ποιών όμως) σημαίνει τεράστια αύξηση στην κατανάλωση ενέργειας. Όμως από το 1900-1950 η παραγωγή ενέργειας

ήταν λίγο πολύ σταθερή ενώ το επίπεδο ζωής αυξανόταν συνεχώς. Από το 1950-1973 η πραγματική τιμή των κλασικών καυσίμων έπεσε κατά πολύ λόγω της αυξημένης παραγωγικότητας στις πετρελαιοπηγές και τα όρυχτα και λόγω της πολιτικής εξουσίας που είχε η δύση στις χώρες παραγωγούς. Έτσι ο σχεδιασμός κατοικιών και έργων-ταξών ανταποκρινόταν καθαρά σ'αυτά τα καύσιμα και η ετήσια παραγωγή ενέργειας κατά κεφαλή αυξήθηκε κατά 30% σ'αυτή την περίοδο. Και ξαφνικά το 1973 οι Άραβες τριπλασίασαν την τιμή του πετρελαίου, και τώρα όλοι φωνάζουν για λιτότητα.

Με λίγα λόγια όταν η ενέργεια ήταν φτηνή φτιάχναν σπίτια, εργοστάσια, μέσα μεταφοράς τα πάντα χωρίς να ελέγχουν την μορφή ενέργειας που θα χρησιμοποιείται. Όταν ακριβαίνει η ενέργεια ζητούν θυσίες και εξορθολογισμό. Έχελνος

λοιπόν που καθορίζει το ποσό και τη μορφή
ἐνέργειας είναι ο ίδιος ο καπιταλιστικός
τρόπος παραγωγής.

Όλοι ξέρουμε ότι οι έγχρωμες TV, τα αυτο-
κίνητα και το ατσάλι παράγονται μόνο στο
μέτρο που αφήνουν κέρδος. Το ίδιο συμβαίνει

12. Υπάρχουν όμως μακροπροβλεπμα ευαλλακτικές προτάσεις στην πυρηνική ενεργεια;

Όπωςδήποτε τα κλασσικά καύσιμα υλικά κά-
ποτε θα τελειώσουν. Αλλά αυτό το γεγονός
δέν κάνει την πυρηνική ενέργεια αναπόφευκτη.
Υπάρχουν πολλές άλλες φυσικές πηγές ενέργει-
ας φτηνής και "καθαρής". Η ενέργεια από τον
ήλιο που φτάνει μέχρι τα έξωτερικά στρώματα
της ατμόσφαιρας είναι 28000 φορές μεγαλύτερη
από εκείνη που καταναλώνει ολόκληρη η ανθρω-
πότητα σ' ένα χρόνο. Από αυτήν 35% αντανάκλα-
ται στο διάστημα και χάνεται, 18% απορροφί-
εται από την ατμόσφαιρα και έτσι όμως δημι-
ουργούνται, λόγω διαφορών θερμοκρασίας, οι ά-
νεμοι που μπορούν να μας δώσουν την αιολική
ενέργεια. Το υπόλοιπο 47% φτάνει στην επιφά-
νεια της γης. Η βροχή που έχει την αίτσα
της στην εξάτμιση των νερών, μπορεί να μας
δώσει την υδάτινη ενέργεια. Και τέλος, αν ά-
ναπτυσσόταν η τεχνολογία παραγωγής συλλεκτών
ήλιακής ενεργείας, θα μπορούσαμε να έχουμε
αφθονη και φτηνή ενέργεια.

Ας μη ξεχνάμε ότι μέχρι το 1900 ο άνεμος,

και με την τροφή μας και την ενέργεια που
χρειαζόμαστε. Τα επιχειρήματα του τύπου
"έμεϊς;" "χρειαζόμαστε" επιπρόσθετες πηγές
ενεργείας, άμα τα δεϊ κανείς απ' αυτή τη πλευ-
ρά, είναι το λιγώτερο γελοϊα.

το νερό και ξύλο προμήθευαν όλη την άπαι-
τούμενη ενέργεια. Το 1900 μόνο η Δανία είχε
100000 ανεμόμυλους. Αλλά τα τελευταία 75
χρόνια αυτή η ενέργεια έχει τελείως ξεχα-
στεϊ.

Στην Αγγλία το Κέντρο Έναλλακτικής Τεχ-
νολογίας παρατηρεί ότι με κάποια νέου εί-
δους αρχιτεκτονική τα σπίτια μπορούν να
καταναλώνουν μόνο το 1/10 της ενέργειας
των παραδοσιακών σπιτιών. Το σχολείο ST.
GEORGE στο Λίβερπουλ θερμαίνεται αποκλει-
στικά από την θερμότητα που εκπέμπεται ά-
πο τα σώματα και τις αναπνοές των μαθητών.
Αυτό επιτυγχάνεται με ειδικά τοιχώματα
στις τάξεις που απορροφούν την εκπεμπόμε-
νη θερμότητα και την διατηρούν μέσω συλ-
λεκτών σε ειδικούς χώρους του οικοδομήμα-
τος.

Η πυρηνική ενέργεια, λοιπόν, δέν είναι ά-
ναπόφευκτη, παρά μόνο σά μέσο για να αυξαι-
νουν τα κέρδη των καπιταλιστών.

13. Γιατι συυεχίζουν να προγραμματίζουν με Βαση την πυρηνική ενεργεια;

Αξίζει στην αρχή αυτού του κομματιού
να παραθέσουμε μερικές παραγράφους από
τόν ECONOMIST της 15/9/79 σε σχέση με το
κυνηγητό της πυρηνικής τεχνολογίας:

"Γιατί το Πακιστάν θέλει μια βόμβα-συγ-
νώμη, μια πυρηνική έκρηκτική συσκευή; Για-
τί η Ινδία έχει μια. Και γιατί η Ινδία
έχει μια; Γιατί έχει η Κίνα... Γιατί η Ρω-
σία... Γιατί οι ΗΠΑ, γιατί ανάμεσα στ' άλλα,
η Ναζιστική Γερμανία ήταν στο τσάκ ν' ά-
ποκτήσει μια μεταξύ 1939-45..."

...Το 1974 ο Άλφ Μπούτο δήλωνε ότι όλοι
οι Πακιστανοί συμπατριώτες του ήταν έτοι-
μοι να φάνε μόνο φύλλα και χόρτο στην προ-
σπάθειά τους να φτάσουν την πυρηνική τεχ-

νολογία της Ινδίας. Και το 1963 η Κινέζι-
κη κυβέρνηση κραύγαζε ότι θ' άπόχτοΰσε πυ-
ρηνική βόμβα "άκόμα και αν ξόδευε όλα τα
χρήματα που είχε για την παραγωγή παντα-
λονιών".

Κάτ' αρχήν είναι σημαντικό να σημειωθεί,
ότι, μολονότι οι πυρηνικοί αντιδραστήρες
κατασκευάζονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις,
χρηματοδοτούνται μαζικά από το κράτος. Η
άρχιική έρευνα και οι πρώτοι αντιδραστή-
ρες απέβλεπαν στην προμήθεια υλικών για
την ατομική βόμβα. Η έρευνα για έξοπλι-
σμούς χρηματοδοτείται έξ ολοκλήρου από
το κράτος. Από τότε οι ιδιωτικές εταιρεί-
ες έβαλαν χέρι στην κίττα με τα κέρδη, άλ-

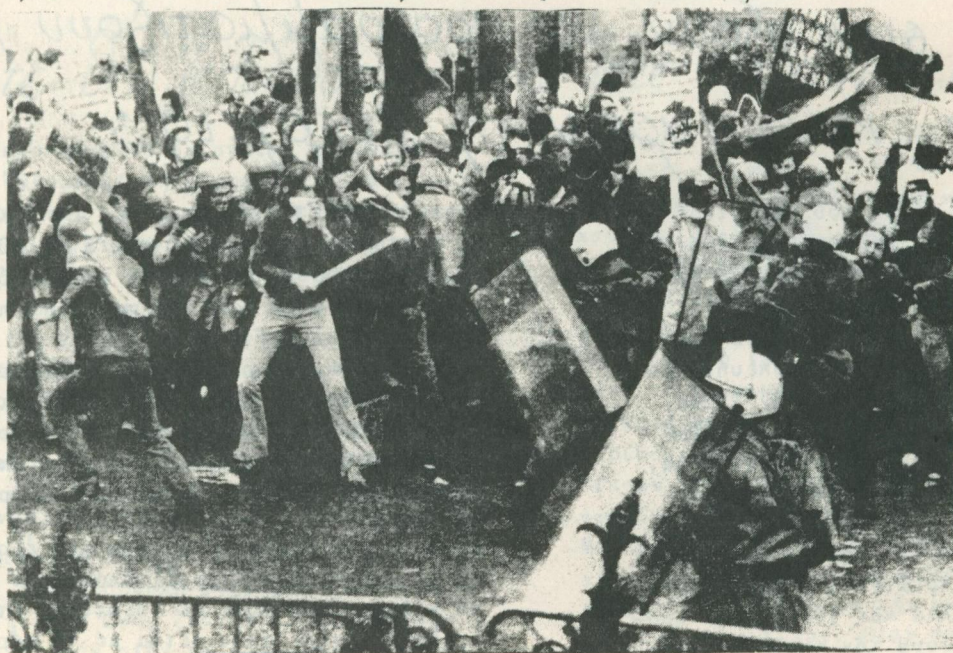
λά τά ξεόδα πληρώνονται από τό κράτος, δηλ. από σās καί μās. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι κάθε ἔθνος-κράτος τείνει ν' αὐξήσει τήν ἐθνική πολιτική καί οἰκονομική του δύναμη. Ἐνας τρόπος γιά νά τό πετύχει αὐτό εἶναι μέ τό νά διακηδεύει τεράστια ποσά σέ ἐπενδύσεις μέ μιά τεχνολογία πού ἀκόμα δέν ἔχει ἐπαληθευθεῖ σάν σωστή, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ μελλοντική της ἀνάπτυξη θά τοῦ ἀποδώσει μιά αὐξηση τοῦ κέρδους του ἀπό τήν ἐξαγωγή της. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι τό Γαλλοαγγλικό ὑπερηχητικό ἀεροπλάνο Κονκόρντ πού ὅμως τώρα πιά εἶναι γνωστό ὅτι πρόκειται γιά μιά παταγώδη ἐπενδυσιακή ἀποτυχία. Τό ἴδιο εἶναι πιθανό νά συμβεῖ καί μέ τίς πυρηνικές ἐπενδύσεις. Τό κόστος πετρελαίου, καί τό τρέχον κόστος τῆς συντήρησης τῶν ἀντιδραστήρων καθώς καί τῆς "ἀποθήκευσης" τῶν καταλοίπων εἶναι ἀνυπολόγιστο μέ ἀπλούς οἰκονομικούς ὅρους. Ταυτόχρονα ἀπό μυστικές στατιστικές φαίνεται ὅτι τό κόστος παραγωγῆς ἡλεκτρισμοῦ ἀπό πυρ. ἐνέργεια εἶναι ἀκριβώτερο ἀπό ἐκεῖνο μέ κάρβουνο ἢ πετρέλαιο.

Ἦμως ἓνα κράτος πού κατέχει αὐτήν τήν τεχνολογία, ὅσο ἀκατάλληλη κι ἄν εἶναι, ὑπερέχει σαφῶς σέ πολιτικοοικονομική δύναμη ἀπό ἐκεῖνα πού δέν τήν ἔχουν. Πολλές χώρες, ἐξ ἄλλου, διακατέχονται ἀπό τήν ἐ-

πιθυμία ν' ἀνεξαρτητοποιηθοῦν ἀπό τίς ἐξωτερικές πηγές ἐνέργειας. Μετά τήν αὐξηση τοῦ πετρελαίου ἀπό τοὺς Ἀραβες, χώρες ὅπως ἡ Γερμανία μέ τίς λίγες της ντόπιες πρῶτες ὕλες, ἀνυπομονοῦν νά ξεφύγουν ἀπό τό φάντασμα τῆς εἰσαγόμενης ἐνέργειας. Τό ἴδιο ἰσχύει καί στό ἐσωτερικό κάθε μιᾶς χώρας, ἄν λάβει κανεῖς ὑπ' ὄψη του ὅτι οἱ ἀνθρακωρύχοι εἶναι ἀπό τά πιό "ἐπικίνδυνα" γιά τοὺς καπιταλιστές κομμάτια τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Ἔτσι φτάνουμε στό συμπέρασμα ὅτι τό κράτος, σάν τό φυλακα ἄγγελο σέ τελευταία ἀνάλυση, τῶν συμφερόντων τῆς κεφαλαικρατικῆς τάξης, πιέζει τίς ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις ν' ἀναπτύσουν μορφές παραγωγῆς πού δέν εἶναι ἄμεσα ἐπικερδέες. Ἐρχεται σέ ἀντίθεση μέ κομμάτια τῆς μπουρζουαζίας πού προσπαθεῖ νά προστατέψει. Ἡ καπιταλιστική παραγωγή εἶναι φοβερὰ σπάταλη καί οἰγουρα μακροπρόθεσμα τεράστια κοινωνικά στρώματα θά ἐξαρτῶνται ἄμεσα ἀπό τήν ἐπάρκεια τῶν προμηθειῶν ἐνέργειας καί στόν τομέα τῆς παραγωγῆς καί στόν τομέα τῆς κατανάλωσης. Οἱ ἡλεκτρικές ἐταιρεῖες π.χ. δέν μποροῦν νά προγραμματίσουν τήν παραγωγή γιά τήν 3η χιλιετηρίδα, ὅταν ἴσως τό πετρέλαιο καί τό κάρβουνο θά ἔχουν λείψει, ἔτσι τό κράτος προσπαθεῖ νά τίς ἀντικαταστήσει στό σχεδιασμό.

14. ΣΕ ΠΟΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ
ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ ΕΥΑΥΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΑΚΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΟΣΜΟ;



Ἀντιπυρηνική διαδήλωση στή Δ. Γερμανία. Συγκρούσεις μέ τά εἰδικά τμήματα τῆς ἀστυνομίας.

Η αντιπυρηνική προπαγάνδα έχει ήδη λάβει τεράστιες διαστάσεις στη Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Β. Ισπανία και Αυστραλία. Η αντίδραση ξεκίνησε αρχικά σε τοπική κλίμακα ("Δεν θέλουμε το εργοστάσιο εδώ, αλλά στο κήπο κάποιου άλλου."). Μετά χρόνια όμως έξε-λίστηκαν σε πανεθνικό επίπεδο με σκοπό τη συνολική αντιμετώπιση του ζητήματος. Π.χ. στη Γερμανία κάθε πόλη έχει τη δικιά της "πρωτοβουλία πολιτών" ενάντια στους πυρηνικούς αντιδραστήρες.

Έχουν γίνει πολλές μαζικές διαδηλώσεις σε τοποθεσίες που είχαν προταθεί για πυρηνικά εργοστάσια—οι δύο από αυτές σε πανευ-

ρωπαϊκή κλίμακα. Ένα πρόχειρο απόνθισμα κινητοποιήσεων είναι και το παρακάτω:

Αγγλία. NEW HAMPSHIRE, κατάληψη περιοχών από τους κατοίκους τους για να εμποδίσουν το χτίσιμο ενός πυρ. εργοστασίου, συμπλοκές, 1800 συλήφει

Ολλανδία. 60000 διαδηλωτές στις 29/9/77

Ελβετία. 15000 στο KAISERAUGST το 1975.

Γερμανία. 10000 στο GROHNDE το Μάρτιο 1977

Γερμανία. 30000 στο BROKDORF στις 10/11/76

Γαλλία. 30000 στο MALVILLE στις 4/8/77

Ισπανία. 200000 στο BILBAO στις 14/7/77

Αυστραλία. Χιλιάδες διαδηλωτές σε SYDNEY, MEI BURN στις 6-7/4/79.

15. Και στην Ελλάδα τι γίνεται:

Κάτ'αρχή θα θέλαμε να τονίσουμε ότι στο θέμα αντιπυρηνικός αγώνας, θα επανέλθουμε πολλές φορές μέσα από το περιοδικό, γιατί είναι φανερό ότι αυτό γίνεται όλο και πιο καυτό για τη σημερινή πραγματικότητα στη χώρα μας.

Είναι γνωστό και από τις όμιλίες στη TV των διαφόρων Μητσοτάκηδων, Κανελλόπουλων κλπ, ότι η κυβέρνηση στη προσπάθειά της να ξεφύγει από το άγχος του πετρελαίου προχώρησε στο προγραμματισμό για πυρηνικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα. Όπως γνωστές είναι άλλωστε και οι κινητοποιήσεις που γίναν στη Κάρυστο, που αρχικά (και ίσως τελικά) είχε επιλεγεί σαν τόπος της εγκατάστασης. Έδώ θέλουμε να αναφερθούμε στο ποιές ήταν οι αντιμετωπίσεις των διαφόρων κομμάτων, οργανώσεων, σωματείων, επιτροπών κλπ. σε σχέση με αυτό το θέμα.

Και πρώτα πρώτα πώς είδαν το ζήτημα οι άμεσα θιγόμενοι Κάρυστιανοί. Το σύνθημα στις συγκεντρώσεις δεν ήταν "Όχι πυρηνικό εργοστάσιο" αλλά "Όχι πυρηνικό εργοστάσιο στη Κάρυστο". Δηλ. αν π.χ. η εγκατάσταση γίνει στο Πόρτο Γερμενό (μια άλλη πιθανή περιοχή) τότε όλα θα ήταν εντάξει. Το πρόβλημα λοιπόν εντοπίστηκε στο αν θα έχανε η Κάρυστος το χρώμα της, ενώ η πτολεμαΐδα π.χ. που τότε έχει ήδη χάσει θα ήταν μια πρώτη τάξεως περιοχή.

Από τις διάφορες μέχρι τώρα ανακοινώσεις του ΠΑΣΟΚ βλέπουμε ότι δεν υπάρχει καμία άρνηση σε σχέση με την πυρηνική ενέργεια (που άλλωστε εξυπηρετεί τα συμφέροντα της "ένικης μας ανεξαρτησίας") με την προϋπόθεση όμως ότι το εργοστάσιο θα είναι ασφαλές (;!). Ο ίδιος ο Παπανδρέου σε δηλώσεις του έχει εκφραστεί ανοιχτά ότι "η απόδοξη ενός ενεργειακού προγράμματος στηριζόμενου στη σωστή χρησιμοποίηση της πυρ.

ενέργειας είναι αναπόφευκτη".

"Όσον αφορά το ΚΚΕ είναι ενάντια στην εγκατάσταση πυρ. εργοστασίων στο μέτρο που αυτό στηριχτεί στο δυτικό κεφάλαιο και τεχνολογία." Ας μη ξεχνάμε ότι στο περσινό ταξίδι του Ράλλη στη Ρωσία συζητήθηκε και η πιθανότητα ανάληψης από τους Σοβιετικούς του έργου της εγκατάστασης "που κρίθηκε σαν ευνόητο από την κυβέρνηση αλλά τελικά ναυάγησε (;)". Έξ άλλου σε Κυριακάτικο Ριζοσπάστη εκθιζόταν η πυρ. ενέργεια από "Ελληνικά πυρηνικά επιστήμονα που ζει και διδάσκει στη Βουλγαρία. Το έπιχειρήμα του ΚΚΕ ότι οι Σοβιετικοί χρησιμοποιούν τις ασφαλέστερες μέθοδες καταρρίπτεται από το γεγονός της έκρηξης στα Ουράλια το 1958 που ήδη αναφέραμε.



"Όλη αυτή η φιλοπυρηνική προπαγάνδα του ΚΚΕ συμβαδίζει βέβαια πάντα με τις "φιλειρηνικές" του εκδηλώσεις ενάντια στην βόμβα νετρονίου (ναί, όμως στην άτομική βόμβα ή την υδρογονοβόμβα) και υπέρ του SALT II. Για το ΚΚΕ οί πυρηνικοί εξοπλισμοί αποτελούν μια αναγκαιότητα, έπειδή γι' αυτό ή αντίθεση μισθωτής εργασίας-κεφαλαίου έχει μετατραπεί σε αντίθεση "σοσιαλιστικού"-καπιταλιστικού στρατοπέδου, γι' αυτό και... τί νά κάνουμε;.. είναι αναγκασμένη ή έρμη ή μαμά Ρωσία νά

έχει πανέτοιμες τίς υδρογονοβόμβες της. 'Η πραγματικότητα είναι στυγνή και δέν τήν αλ-
λάζουν ούτε ένα εκατομμύριο Έλσίνκι.

'Αλλά και μέσα στην 'Επαναστατική 'Αριστε-
ρά τό 'λο ζήτημα τίς πυρηνικής ενέργειας, υπάρχει μια τάση νά θεωρείται δευτερεύον μέ αποτέλεσμα οί αντιδράσεις νά είναι στό σύνολο τους όλιγάριθμες και μάλιστα ύποτονικές. (Με εξαίρεση ίσως μια σύντομη ένεργοποίηση τίς ΟΠΑ, τήν έποχή τών κινητοποιήσεων τίς Καρύστου).

16. Πως να γαλέψουμε ροιγού ευαυτία βίην πυρηνική ενεργεια;

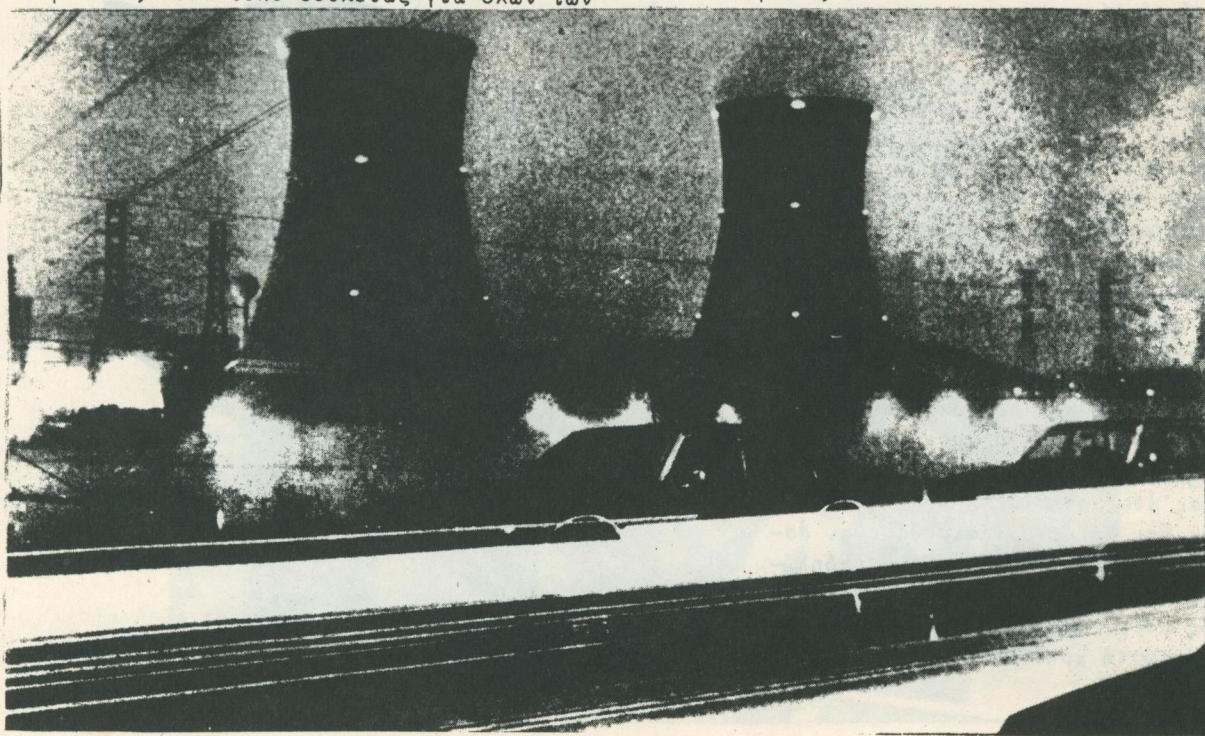
Οί καμπάνιες σέ άλλες χώρες φανερόνουν ότι μια μαζική ύποστήριξη τίς αντιπυρηνικής πά-
λης είναι δυνατόν νά επιτευχθή. 'Αλλά άς μή ξεγελιόμαστε. Για νά επιτύχουν τελείως αυτές οί προσπάθειες είναι ουσιαστική ή συμμετοχή σ' αυτές τίς οργανωμένης εργατικής τάξης.

'Οπωσδήποτε οί ύποκειμενικές δυνατότητες τών έναναστατών είναι μικρές. Ίσως όμως νά πρέπει νά συζητηθή άμεσα τό πώς θα γινόνταν νάδημιου-
ργηθή, μέ βάση τά παραπάνω αντιπυρηνικά έπι-
χειρήματα ένα κήνημα στή βάση τών σωματείων μέ σκοπό τήν ζύμωση πάνω στό θέμα.

'Η πάλη ενάντια στην πυρηνική ενέργεια δέν
πρέπει νά είναι μόνο άρνητική. Μπορεί νά με-
τατραπεί και σέ πάλη για δημιουργία περισσό-
τερων δουλειών και ενάντια στην άνεργία.
Μπορεί νά είναι πάλη για θέματα ύγείας και
ά ψάλλειας στον τόπο δουλειάς-για όλων τών

ειδών τίς δουλειές, όχι μόνο τίς πιο επικίν-
δυνες. Μια πάλη για τήν ανάπτυξη τών μαζι-
κών μέσων μεταφοράς για τή μείωση τίς σπα-
τάλης καυσίμων τίς μόλυνσης, τίς κυκλοφορια-
κής συμφόρησης, τίς ταλαιπωρίας τών έργα-
ζομένων. Μπορεί νά είναι μια πάλη για μια
όρθογισμένα οργανωμένη κοινωνία -μια λογική
κοινωνία- μια σοσιαλιστική κοινωνία.

'Αμεσα όμως, μπαίνει τό καθήκον για τόν
κάθενα νά διαδώσει όσο γίνεται τήν αντιπυ-
ρηνική προπαγάνδα σέ κάθε κοντινό του χώρο
άπό τήν γενική συνέλευση στό Παν/μιο μέχρι
μέσα στην ίδια τήν τάξη τού ΕΜΗ που γίνεται
τό μάθημα τίς Πυρηνικής Τεχνολογίας. 'Ετσι
ώστε ή επόμενη διαδήλωση στην Κάρυστο νά
είναι ένα ουσιαστικό βήμα για τό συνολικό.
συμποτάξ του κυβερνητικού πυρηνικού προγράμ-
ματος. -



Τό πυρηνικό
έργοστάσιο
στό
HARRISBURG
(ΕΠΑ) όπου
έγιναν και
οι τελευταί-
ες διαρροές,
περίπου πριν
ένα χρόνο.

Οι διαστάσεις μιας πολυδιαστατης πολιτικής

Μετά την έπιτυχία του στόχου της ένταξης στην ΕΟΚ, ο Καραμανλής στράφηκε προς άνατολάς. Το άνοιγμα της Καραμανλικής Οστ Πολιτικής ήταν άναγκαίο συμπλήρωμα της έξωτερικής πολιτικής του.

Προτάσεις από την μεριά της Μόσχας για σύναψη συμφωνιών είχαν γίνει άπ'τό 1956 στο Καραμανλή. Δέν κερποφόρη αν καλ έπαναλήφτηκαν τό Μάρτιο του 1965 προς τόν Γ. Παπανδρέου. 'Ο συντηρητισμός όμως της Έλληνικής άρχουσας τάξης, που όφείλονταν στην ύπανάπτυξη, τό γενικό ψυχροπολεμικό κλίμα, κι άργότερα τή χούντα, έμπόδισαν τόν Έλληνικό καπιταλισμό νά άναπτύξη άμοιβαίες σχέσεις με τή Ρωσία. Σήμερα οί άστοί μας άπαλλαγμένοι άπ'τίς προλήψεις του παρελθόντος έχουν γίνει πολυμήχανοι μπέζνεσμεν, καλ τό κόμματους ή Ν.Δ.,

άπέκτησε "πολυδιάστατη" πολιτική, σύμφωνα με τό λόγια του άρχηγού της, στην Θεσσαλονίκη πριν άπ'τό ταξίδι στη Μόσχα.

Τό άνοιγμα προς άνατολάς, έκτός από τήν Ρωσία περιλαμβάνει καλ όλες τίς ύπόλοιπες χώρες του άνατολικού μπλόκ. Οί Έλληνες άστοί είναι καθαρό ότι πήγαν στην άνατολή για μπέζνεσ κι οί άνατολικοί τούς δέχτηκαν για τόν ίδιο λόγο. 'Η κατάργηση του κλήριχ με τούς άνατολικούς είχε σάν φυσική συνέπεια, τίς συμφωνίες που άκολούθησαν. Τίς συμφωνήθηκε όμως στην Μόσχα;

Τό ίδιο τό κείμενο της συμφωνίας που δόθηκε στη δημοσιότητα είναι άρκετά άποκαλυπτικό για τίς προθέσεις καλ τών δύο μερών.

Οι συμφωνίες

«Η Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑνώσεως Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, ὁρμώμεναι ἀπὸ τὰς ὑφισταμένας φιλικὰς σχέσεις μεταξύ τῶν δύο χωρῶν, ἐπιθυμοῦσαι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς συνεργασίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος, τῆς μὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν, τοῦ πλήρους σεβασμοῦ τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν καὶ τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος αὐτῶν, λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῆς τελικῆς Πράξεως τῆς Δισυμφωνίας Ἀσφαλείας καὶ Συνεργασίας ἐν Εὐρώπῃ, ὑπογραφείσης ἐν Ἐλσίνκι τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1975, συνεφώνησαν τὰ κάτωθι:

ΑΡΘΡΟΝ 1ον

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑνώσεως Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν ἐκφράζουν τὴν θέλησίν των νὰ συνεργασθοῦν πρὸς προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς ἀναπτύξεως τῶν δύο χωρῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 2ον

Ἡ προβλεπόμενη εἰς τὸ ἄρθρον 1 τῆς παρούσης Συμφωνίας συνεργασία δύναται νὰ περιλάβῃ:

- (α) ἀποστολὴν ἐμπειρογνομῶνων, ἐδικῶν καὶ ἐιδικῶν συμβούλων
- (β) τεχνικὴν πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν
- (γ) πραγματοποιήσιν ἐιδικῶν ἔργων, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἐκπονήσεως μελετῶν σκοπιμότητος καὶ σχεδιασμοῦ ὡς καὶ τῆς προμηθεύσεως ἐξοπλισμοῦ καὶ ὑλικῶν
- (δ) ἀμοιβαίας διαβουλεύσεις μεταξύ ἐιδικῶν μὲ σκοπὸν τὴν ἀν-

ταλλαγὴν ἐμπειρίας εἰς τὸν οἰκονομικὸν καὶ τεχνικὸν τομέα καὶ (ε) ἀνταλλαγὴν διπλωμάτων ἐνδοτεχνίας, ἀδειῶν, τεχνολογικῶν γνώσεων καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνολογικῆς φύσεως πληροφοριῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον

Ἀπασα αἱ λεπτομέρειαι αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συνεργασίας τῆς προβλεπόμενης ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τῆς παρούσης Συμφωνίας, περιλαμβανομένων τοῦ ὅγκου, τῶν ἡμερομηνιῶν, τοῦ τρόπου τακτοποιήσεως τῶν λογαριασμῶν ὡς καὶ τῶν ὄρων ἀμοιβῆς ἐκ τῆς μεταβιβάσεως ἀδειῶν, τεχνολογικῶν γνώσεων ἢ ἐκ τῆς χορήγσεως διπλωμάτων ἐνδοτεχνίας θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον χωριστῶν συμφωνιῶν ἢ καὶ συμβολαίων.

ΑΡΘΡΟΝ 4ον

Τὰ δύο Συμβαλλόμενα Μέρη, συνειδητοποιοῦντα τὴν σπουδαιότητα τῶν χρηματοδοτικῶν θεμάτων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς συνεργασίας μεταξύ των, θὰ καταβάλλουν προσπάθειάς διὰ τὴν χορήγησιν πιστώσεων, ὑπὸ εὐνοϊκῶς ὁρους, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐσωτερικῆς των νομοθεσίας.

ΑΡΘΡΟΝ 5ον

Τὰ δύο Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ προωθήσουν τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν ὁργανισμῶν των, ὡς καὶ τὴν σύναψιν συμβολαίων μεταξὺ τῶν σχετικῶν Σοβιετικῶν ὁργανισμῶν καὶ Ἑλληνικῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου δικαίου, συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην νομοθεσίαν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 6ον

Ἐκάστον τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐγγυάται τὴν μὴ κοινολόγησιν εἰς οἰονδήποτε τρίτον ἐγγρά-

φων, πληροφοριῶν καὶ λοιπῶν στοιχείων περιεχόντων εἰς τοῦτο ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης Συμφωνίας ἀνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἐτέρου.

ΑΡΘΡΟΝ 7ον

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς περαιτέρω προαγωγῆς τῆς οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς συνεργασίας μεταξύ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ΕΣΣΔ, τὰ δύο Συμβαλλόμενα Μέρη συνεφώνησαν ὅπως συσταθῇ μικτὴ Ἑλληνο-σοβιετικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας. Ἡ εἰρημένη Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχῃ ὑπὸ τὴν συνεχὴ παρακολούθησιν τῆς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμφωνίας καὶ τῶν χωριστῶν συμφωνιῶν τῶν συναφθῆσομένων ἐπὶ συγκεκριμένων ἔργων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπίσης θὰ διευθετῇ οἰονδήποτε θέμα σχετικὸν μὲ αὐτάς καὶ θὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὰς δύο Κυβερνήσεις συγκεκριμένας προτάσεις συνεργασίας. Ἡ ἀνωτέρω Ἐπιτροπὴ θὰ συνέρχεται κατὰ κανόνα ἀπ᾽ αὐτῶν τοῦ ἔτους, ἐναλλάξ εἰς Ἀθήνας καὶ Μόσχαν, εἰς ἡμερομηνίας καθοριζόμενας ἐκάστοτε διὰ κοινῆς συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟΝ 8ον

Ἡ παρούσα Συμφωνία θὰ ἐγκριθῇ συμφώνως πρὸς τὰς νομίμους διατάξεις ἐκατέρας χώρας, θὰ ἀρχίσῃ δὲ ἰσχύουσα ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων ἐπιβεβαιουσῶν τὴν τοιαύτην ἔγκρισιν.

Ἡ διάρκεια ἰσχύος τῆς παρούσης Συμφωνίας καθορίζεται τριετίας.

Μετά ταῦτα θὰ παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ μέχρι ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὴν ὁποίαν ἐν τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δηλώσῃ ἐγγράφως εἰς τὸ ἕτερον μέρος τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ τερματίσῃ τὴν παρούσαν Συμφωνίαν.

Πέρα ἀπ' αὐτά, οἱ ἄστοι μας θέλουν πρῶτες ὕλες βασικά πετρέλαια καὶ ἡλεκτρικὸ ρεῦμα γιὰ ἔχουν ἐπάρκεια ἐνεργείας. Θέλουν ἀξιοποίηση τῶν κοιτασμάτων βωξίτου καὶ τῆ παραγωγῇ ἀλουμίνας. Θέλουν τὴν ἀγορὰ πού θὰ τοὺς προσφέρουν οἱ Σοβιετικοὶ γιὰ τὴν ἀλουμίνα πού δὲν ἐπρόκειτο νὰ τὴν ἀποκτήσουν λγῶ τοῦ παγκόσμιου μονοφώνιου τοῦ κοσέρν τῶν μονοπωλίων ἀλουμινίου πού χρησιμοποιεῖ τὴν ἀλουμίνα. Θέλουν φυσικὸ ἀέριο. Θέλουν τεχνολογία, θέλουν νδοῦ-χάου, θέλουν ἐμπειρογνώμονες, θέλουν τεχνικὴ καὶ πρακτικὴ ἐκπαίδευση.

Ἔτσι οἱ συμφωνίες στὴν Μόσχα, ἐκτός ἀπὸ τὴν "πολυδιάστατη" πολιτικὴ τῶν ἄστῶν μας, ἀποδεικνύουν καὶ τὴν ὑπαρξὴ ἀμοιβαίων συμφερόντων τῶν δύο χωρῶν, μὴ καὶ ὁρῶν μέσα στὸ σύστημα μιᾶς παγκόσμιας καπιταλιστικῆς οἰκονομίας.

Ἡ διεξόδωση ὅμως τῆς Ἑλληνικῆς ἀστεικῆς τάς στὴν ἀνατολὴ δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Τὸ ταξίδι τοῦ Καραμανλῆ στὴν Κίνα πού πραγματοποιήθηκε στίς 11 Νοεμβρίου, καὶ οἱ ἐπαφές του μὲ τοὺς Κινέζους ἡγέτες, τῆς ἀνοίγουν τὸ δρόμο γιὰ ταφὴ μὲ τὴ μεγάλη κινεζικὴ πύλα. Τὸ ἄνοιγμα τῆς Κίνας πρὸς τὴν δύση μὲ σκοπὸ τὴν ἐκβιομηχάνιση, ἔκαμε τοὺς δυτικούς ἡγέτες νὰ συσσωστίζονται πρὸ τῶν σινικῶν τοιχῶν, ἔτοιμοι μὲ μαχαίρι καὶ πηροῦνι, βλέπε κεφάλαια καὶ τεχνολογία, νὰ ὥσο πιὸ μεγάλο κομμάτι μποροῦν.

Τὸ Βῆμα, στὴ κυριακάτικη ἐκδόσει τῆς 11ης Νοεμβρίου γράφει: "Αὐτὴ τὴν κοσμογονία πού ἐπιχειρεῖται τώρα στὴν Ἀσία καμιά χώρα, μικρὴ εἴτε μεγάλη, δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀγνοήσει καὶ καμιά δὲν μπορεῖ νὰ μένῃ ἀπ' αὐτὴν ἀποξενωμένη-οὔτε φυσικὰ ἢ Ἑλλάδα Στὴν προσπάθεια

πού αναλαμβάνει ή Κίνα για τόν "έκσυγχρονισμό" της, μπορεί καί ή 'Ελλάδα νά προσφέρει τή συμβολή της, σ'όρισμένους τουλάχιστον τομείς. "Όπως στόν τομέα τής ναυπηγικής βιομηχανίας καί στήν όργάνωση τοῦ τουρισμοῦ. Οί έλληνοκινεζικές σχέσεις έχουν πολλά περιθώρια για νά αναπτυχθοῦν... Μεταξύ τής 'Ελλάδας καί τής Κίνας ισχύουν ήδη τέσσερις συμφωνίες μαζί μέ τή μορφή: 'Εμπορική, για τήν αξιοποίηση τής όποιας έχει έπισκεφθεῖ τή Κίνα ό ύπουργός 'Εμπορίου Παναγιωτόπουλος. Ναυτιλιακή. Καί αερο-

πορική. Καί μία πέμπτη συμφωνία- πλαίσιο τεχνολογικής καί έπιστημονικής συνεργασίας πρόκειται νά ύπογραφρεῖ μέ τήν εύκαιρία τής έπισκεψῆς τοῦ Καραμανλή."

"Έτσι ή "έπικίνδυνη" καθυστέρηση στήν ανάπτυξη σχέσεων καί μέ τήν άνατολή τελειώνει για τούς Έλληνες άστους καί θά άρχίσει μία καινούργια περίοδος πολιτικής ζωής, όπου ό Καραμανλής θά στραφεῖ πιά στό έσωτερικό για νά παγιώσει αυτές τίς καταστάσεις.

ΚΟΜΜΑΤΑ ΑΡΧΩΝ

"Έχοντας άπαλαγεῖ από τή γκρίνια τοῦ ΚΚΕ, πού δέν άπευθύνονταν στήν ΕΣΣΔ για βοήθεια καί έχοντας άποκόψει τή βάση τών έπιχειρημάτων τοῦ ΠΑΣΟΚ για "άδεύσμευτη" καί "ανεξάρτητη" πολιτική, θά προωθηθεῖ στή προεδρία πάνω στό άρμα τής "έθνικής όμοφυχίας" πού δημιούργησε ή ίδια ή στενότητα τών πολιτικών αντίληψεων τών κομμάτων τής αντιπολίτευσης. "Έτσι μετά τήν ΕΟΚ, μετά τήν Ρωσία καί τούς ύπόλοιπους άνατολικούς στό διεθνές επίπεδο άπομένουν νά τακτοποιηθοῦν μόνο τά θέματα τών σχέσεων μέ τό Νάτο καί τό πρόβλημα τής Τουρκίας πού έχει σχέση τόσο μέ τούς Δυτικούς όσο καί μέ τούς 'Ανατολικούς.

"Η προώθηση τοῦ Καραμανλή στή προεδρία, σκοπό έχει τή συνέχιση τής "πολυδιάστατης" πολιτικής για τήν παγίωση καί τήν άμεση λειτουργία τών πρόσφατων συμφωνιών. Για νά λειτουργήσει όμως ό Καραμανλής σ'αυτή τή θέση, παραμερίζοντας τό κοινοβούλιο, χρειάζεται ισχυρό καί καλά εκπαιδευμένο κρατικό μηχανισμό. Οί κρατικές υπηρεσίες, από τήν άτυνομία καί τό στρατό μέχρι τούς δημόσιους ύπαλλήλους, θάπρεπε νά είχαν μία τεχνοκρατική αντίληψη για τό τί γίνεται στήν 'Ελληνική κοινωνία, αντίληψη πού δέν υπάρχει. Τό κόμμα του ή Ν.Δ. δέν είναι ακόμα σέ θέση νά τούς διαπαιδαγωγίσει πολιτικά, μία καί



Παρά τίς διακηρύξεις, τό ΠΑΣΟΚ εξακολουθεῖ νά συμπεριφέρεται ως κίνημα καί όχι ως κόμμα.

←
ΠΑΡΑΠΟΝΙΕΤΑΙ Η
"ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ"
ΕΠΕΙΔΗ ΤΟ ΠΑΣΟΚ
ΑΡΓΕΙ ΝΑ ΣΟΒΑΡΕ-
ΨΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΟΜ-
ΜΑ ΚΑΙ ΟΧΙ
ΚΙΝΗΜΑ.

στεγάζει

Ένα σημαντικό άρτηριοσκληρωτικό πολιτικό και κυριαρχικό οργανωτικό κομμάτι του όποιου ήγήται ο 'Αβέρωφ. 'Από τήν άλλη μεριά οι "προοδευτικοί" τεχνοκράτες του Ράλλη είναι ή μόνη πτέρυγα του κόμματος άπ'όπου ο Καραμανλής έχει έλπίδες πλήρους κατανόησης: "... ή Ν.Δ. έπίσης φιλοδοξεί νά γίνει, όπω άκριβώς τό έθεσε ένας ύπουργός της, "ριζοσπαστική, φιλελεύθερη και προοδευτική". Και είναι αύτή ή πτέρυγα του κόμματος που έχασε από τους συντηρητικούς στίς έκλογές του 1977. 'Αναμφισβήτητα όμως απαιτείται (άπ'αυτήν) νά έλθει στο προσκήνιο, όχι μόνο έξ αίτίας της ΒΟΚ, αλλά έξ αίτίας της γενικώτερης ανάγκης νά "άνοιχθεϊ" ή 'Ελληνική κοινωνία." (FINANCIAL TIMES 19/9/79) Γνωρίζει λοιπόν ή διεθνής άστική τάξη πιο κομμάτι μέσα στην Ν.Δ. διαθέτει τό άνοιχτό πνεύμα για νά ανταποκριθεϊ στα σημερινά καθήκοντα.

'Η βοήθεια που παρέχει ο Καραμανλής προς αύτή τήν τεχνοκρατική ομάδα είναι έμεση, δηλαδή, άφήνει συστηματικά άκάλυπτους τους ύπουργούς και στελέχη της πρώτης όταν περιπέφτουν σε συντηρητικές χοντράδες και λάθη, προεπειμάζοντας τή ψθορά τους. 'Η άνοιχτή ύποστήριξη όμως των τεχνοκρατών από τον Καραμανλή μπορεί νά οδηγήσει άκόμα και σε διδασκαση, πράγμα που προσπαθούν νά άποφύγουν. 'Η διατήρηση της ένότητας της Ν.Δ. θά έπιτευχθεϊ μόνο είς βάρος της εύκαμψίας στίς πολιτικές έπιλογές του κόμματος. 'Εκτός άν οι συντηρητικοί πιστούν από τους τεχνοκράτες του Ράλλη. 'Η "Έπιστολή προς τους συντηρητικούς" του Ράλλη ήταν μία τέτλια προσπάθεια.

"Έτσι φαίνονται πιά πεντακάθαρα οι προθέσεις του Καραμανλή. Στο ΠΑΣΟΚ δέν έχουν άκόμη άπολυτή έμπιστοσύνη, ενώ αυτό αύξάνει τους ψηφοφόρους του έκμεταλευόμενο δημαγωγικά τήν συμπέση της άγροτιάς και των μικροαστών από τήν Ν.Δ. έξ αίτίας της συσώρευσης. 'Η σταθερή έκλογική άνοδος του ΠΑΣΟΚ, ή έλλειψη πολιτικής έμπιστοσύνης από τους άστους σε σχέση με όρισμένες κο-

λιτικές έπιλογές του (Αϊγαίο-ΝΑΤΟ), ή έλλειψη κόμματος άρχων της δεξιάς με ισχυρή συνοχή, και ή λήξη της προεδρίας του Κ. Τσάτσου, συνθέτουν τό πρόβλημα: είτε διεκδίκηση των βουλευτικών εκλογών σε δύο χρόνια με τον Καραμανλή άρχηγό της Ν.Δ., για νά έπιτευχθεϊ ή συνοχή της, αλλά και με τήν άνάλογη ψθορά που θά ύποοτεϊ μέχρι τότε. Έίτε προώθηση του Καραμανλή στην προεδρία όποτε ή Ν.Δ. εκτελείται στο κίνδυνο της έσωτερικής διαμάχης των δύο φραξιών της καθώς και στον όλοκληρωτικό ίσως ύποσχελισμό της από τό ένισχυμένο ΠΑΣΟΚ.

"Όλα αυτά βιάζουν τον Καραμανλή νά όλοκληρώσει και νά παγιώσει τό πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο των έπιλογών του. "Έτσι άν παρ'έλλδα, και παρ'όλη τήν άλλαγή του εκλογικού νόμου (άπό ένισχυμένη άναλογική, έπιλεγθεϊ ή άπλή άναλογική) δέν άποτραπεϊ ή άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην Κυβέρνηση, νά ύπάρχουν χαραγμένα τά πλαίσια μέσα στα όποια θά μπορεί νά κινηθεϊ.

Οι ύπερεξουσίες του προέδρου θά δένουν τήν εύκαιρία στον Καραμανλή νά έλέγχει κάθε στραβοτιμονιά του ΠΑΣΟΚ, είτε μπλοκάροντας νομοσχέδια, είτε άναλαμβάνοντας ο ίδιος νά χαράξει τή πολιτική γραμμή της άρχουσας τάξης, σ'όλα τά βασικά θέματα που θά προκύπτουν- περικόπτοντας τίς έξουσίες ενός κοινοβουλίου, όπου θά κυριαρχεί τό ΠΑΣΟΚ.

Αυτό που λέει άπ'τόν Καραμανλή αύτή τή στιγμή είναι ο χρόνος. 'Ο χρόνος για νά όλοκληρώσει τή άναδιάρθρωση, νά παγιώσει τήν έξωτερική πολιτική και νά έγκαταλείπει στο κοινοβούλιο ένα συμπαγές "κόμμα άρχων", ταγμένο χωρίς μικροαστικές άυταπάτες ή πολιτικές προλήψεις στην έξυκνέτηση των συμφερόντων της άρχουσας τάξης. Παράγωντες που ίσως δημιουργήσουν πολιτικές έπιπλοκές και οδηγήσουν κυβερνητική άστάθεια.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΙΣΗΣ

Όλα αυτά όμως συμβαίνουν μέσα στο πλαίσιο μιᾶς παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας που βρίσκεται σέ ύφεση, ή όποια επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου από τις χώρες του ΟΠΕΚ.

Τό τέλος του 79 θά εμφανίσει, σύμφωνα μέ στοιχεῖα του ΟΟΣΑ, αύξηση του ἐλλείματος του ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν, στήν Ἑλλάδα, τό ὕψος του ἐλλείματος, τό ὑπολόγιζαν νά

στόν ἐξωτερικό δανεισμό, πού θά αὐξήσει ὅμως ἀντίστοιχα τό δημόσιο χρέος καί συνακόλουθα θά δημιουργήσει τήν ἀνάγκη γιά ὑψηλότερη φορολογία. Τά σκληρότερα φορολογικά μέτρα πού ἐξήγγειλε ὁ ὑπουργός οικονομικῶν τό ἀποδεικνύουν. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά μέ στοιχεῖα πού μᾶς δίνει ὁ Οἶκ. Ταχ. τῆς 29/11/79, ἡ αύξηση τοῦ τιμαριθμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν μέσα σ' ἓνα χρόνο καί προτοῦ κλείσει τό ἔτος, ἔχει φτάσει στό

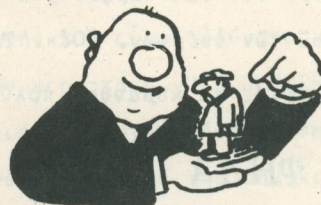
ΤΙ ΠΡΟΚΑΛΕΙ
ΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ;
ΠΟΛΥ ΑΠΠΟ.



ΕΣΥ ΤΟΝ ΠΡΟΚΑΛΕΙΣ!
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ



ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΟΝΤΕΠΟ ΠΑΡΙΣΤΑΝΕΙ
ΕΣΕΙΝΑ. ΕΙΣΑΙ ΑΠΛΗΣΤΟΣ
ΤΕΜΠΕΠΗΣ, ΜΟΚΘΗΡΟΣ, ΚΥΝΙΚΟΣ
ΚΑΙ ΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ



ΑΡΚΕΤΑ ΜΕ ΣΕΙΝΑ



ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΦΥΓΟΥΜΕ ΑΠ'
ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΑ
ΥΠΟΜΟΗ...



ΤΩΡΑ ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΤΙ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΗΝ
ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ.
ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΥΤΗ Η ΚΟΝΣΕΒΡΑ
ΜΑΥΡΟ ΧΑΒΙΑΡΙ...



ΗΡΞΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ
ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ!



ΝΟΣΕΤΙΜΟΤΑΤΗ!



ΑΚΟΜΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΕΙΣΑΙ
ΑΡΚΕΤΑ ΘΩΑΚΑΣ ΓΙΑ ΝΑ
ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ
ΗΛΙΘΙΟΤΗΤΕΣ
ΠΟΥ ΣΟΥ ΛΕΩ.



φτάσει τό 1,75 δισ. δολ. Μέ τελευταῖα στοιχεῖα ἤδη προτοῦ κλείσει τό ἔτος, ἔχει διαμορφωθεῖ στό ὕψος τῶν 1,90 δισ. δολ. καί μάλλον θά ὑπερβεῖ τά 2,00 δισ. δολ. μέχρι τέλος τοῦ ἔτους.

Ὁ μόνος ἔσπος νά ἀντισταθμιστεῖ αὐτό τό ἔλλειμα πέρα ἀπό τήν εἴσοδη μερικῶν κεφαλαίων Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἶναι νά καταφύγουν

ὑψος τοῦ 21,6%. Ἐνῶ ἡ αύξηση τοῦ γενικοῦ δείκτη-
του τιμῶν (μέσου) (περιλαμβάνει καί μὴ καταναλω-
τική προῦδντα), ἔφθασε στό ὕψος τοῦ 24%. Ἔτσι
ὁ Πληθωρισμός ἔχει καταφάγει κυριλεκτικῶς μερο-
κάμια καί μισθοῦς. Τά στοιχεῖα αὐτά δέν ἀντι-
προσπεύουν τό πραγματικό ὕψος τῶν αὐξήσεων πού
εἶναι πάντοτε σταθερά ὑψηλότερο.

Η πάγια πολιτική των κυβερνήσεων μέσα σε τέτοιες συνθήκες είναι να περικοπτούν από τις δημόσιες δαπάνες. Νοσοκομεία κλείνουν ή υπολείπουν. Σταματούν τα διάφορα δημόσια έργα και γίνονται μεγάλες περικοπές στη παιδεία. Από τεροσκόπος βέβαια να εξοικονομηθούν κεφάλαια για παραγωγικές επενδύσεις. Στόχος που προσπαθούν να τον πετύχουν με την τακτική της γενικής επιβάρυνσης της παραγωγής. Έδω είναι και το αδιέξοδο του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής, αδιέξοδο του οποίου το φαύλο κύκλο περιγράψαμε στο αντίστοιχο άρθρο. Η κρίση και η τακτική της επιβάρυνσης της παραγωγής όμως θα αυξήσουν ραγδαία την ανεργία. Ο ΟΟΣΑ στην έκθεσή του για τη Ελλάδα διαπιστώνει ότι θα υπάρξει μία σταθερή αύξηση του αριθμού των ανέργων. (Οίκ. Ταχ. 11/10/79). Ο αριθμός αυτός θα κυμανθεί πολύ γρήγορα

πολύ ψηλότερα από τα έπείσημα στοιχεύα του 3% και θα αρχίσει να αποτελεί μόνιμο πλεόν γνώρισμα της κρίσης και στην Ελλάδα.

Η αύξηση της ανεργίας θα επιδεινωθεί για τους εξής λόγους: α) Εξ αιτίας του ξεκληρίσματος των μικρών αγροτικών νοικοκυριών που επιβάλλει η ΕΟΚ. Προβλέπεται μείωση του αγροτικού πληθυσμού κατά 2,5% (20-25000) κάθε χρόνο.

β) Έξ αιτίας των απολύσεων εργατών από επιχειρήσεις και κλάδους που θα πληγούν από την ένταξη. Στην κλωστοϋφαντουργία προβλέπεται άμέσως να μειωθούν οι θέσεις κατά 10-15000.

γ) Έξ αιτίας της προλεταριοποίησης μιας σειράς ελεύθερων επαγγελματιών, μικρεμπόρων, βιοτεχνών κ.λ.π.

δ) Έξ αιτίας της συνεχιζόμενης επιστροφής μεταναστών.

ΦΗΛΑ ΚΑΠΕΛΑ ΚΑΙ ΧΟΝΤΡΑ ΠΑΖΑΡΙΑ

Απ'τή σκιαγράφηση αυτή της πολιτικής κατάστασης λείπει ένας μεγάλος παράγωντας: Ποιά θα είναι η αντίδραση της εργατικής τάξης και των υπολοίπων μισθωτών;

"Όταν το καζάνι των εργατικών διεκδικήσεων βράζει με άπεργες και διαδηλώσεις το μήνα Αύγουστο του καλοκαιριού, τι θα συμβή στους έπερχόμενους μήνες, άναρωτιόταν σε άρθρο του για την Ελλάδα ο άγγλικός FINANCIAL TIMES."

Τους μήνες που μας πέρασαν η εργατική τάξη κινήθηκε με άπεργες που άχιζαν από την Πίτσος και κατέλιγαν στους πραπεζοϋπάλληλους, τους εργαζόμενους της ΔΕΗ, ΟΤΕ και τους σιδηροδρομικούς

Τά μόνα μαζικά σωματεία είναι των εργαζομένων στην κοινή όφελεια. Γι αυτό ήταν και τα μόνα που μπόρεσαν να κινητοποιηθούν ή να άντισταθούν στην κυβέρνηση όπως στο θέμα του ώρारीου (τραπεζοϋπάλληλοι). Στη βιομηχανία τα περισσότερα εργοστασιακά είναι άδρανoποιημένα με εξαίρεση ίσως το σωματείο της Πίτσος. Το ίδιο συμβάλνει και

μέ όσα βιομηχανικά συνδικάτα υπάρχουν. Άν, δέ μιλήσουμε για τα παραδοσιακά όμοιοεπαγγελματικά, ή κατάντια των οίκοδόμων είναι άρκετή για να δείξει το αδιέξοδο που έχουν περιέλθει όλόκληροι κλάδοι της βιομηχανίας από τη άποψη των εργατικών διεκδικήσεων.

Πώς λοιπόν θα άμυνθεί ή εργατική τάξη; Με τί όργανα θα παλαίσει; Με τί πολιτική;

Μέσα στις συνθήκες κρίσης που περιγράψαμε προηγουμένως θα ήταν φυσικό να άναπτυχτούν αϋθόρμητοι άγώνες των εργαζομένων και να δημιουργηθούν νέα αϋτόνομα και άνεξέλεγκτα άπ'τους ρεφορμιστές όργανωτικά σχήματα. Δηλαδή κάτι παρόμοιο που συνέβει με το άπεργιακό κύμα μετά τη μεταπολίτευση, όπου τα ΚΚΕ και ΠΑΣΟΚ δέν προλάβαιναν να έλέγξουν τις αϋθόρμητες άπεργια-

κές κινητοποιήσεις της εργατικής τάξης. Έκείνη την έποχή και για άάμποσο καιρό ύπέστησαν τον πονοκέφαλο των εργοστασιακών σωματείων. Τώρα



είναι πιο προσεχτικοί. Προσπαθούν να άφοπλίσουν εύθους έξ άρχης τήν αύθόρμητη καλ αύτόνομη, όράση τής έργατικής τάξης. Δημιούργησαν άπό τά πάνω, καλ οί τρείς παρατάξεις ΕΣΑΚ, ΠΑΣΚΕ, ΑΕΜ τά ΣΑΔΕΟ (Συνεργαζόμενες 'Αγωνιστικές Δημοκρατικές 'Εργατοϋπαλληλικές 'Οργανώσεις). Είναι ή πρώτη φορά, άπ' τήν μεταπολίτευση, πού έπιχειρήται άπό τούς ρεφορμιστές, τέτιου είδους συντονιστική κίνηση σέ συνδικαλιστικό έπίπεδο. Κίνηση πού είναι σχετικά μαζική καλ πού προτείνεται νά ύποστηρίξει "ένεργητικά", μέ κινητοποιήσεις τά βασικά αίτήματα τών έργαζομένων. Τό σημαντικό στή περίπτωση τών ΣΑΔΕΟ είναι ότι περιέχουν σωματεία καλ όμοσπονδίες (βασικά κοινής όφέλειας) πού είναι μαζικές. Μπορεϊ νά είναι ένα "καπέλο" άκόμη τών ρεφορμιστών, μία καλ φτιάχτηκε χωρίς τήν ένεργή συμμετοχή τής βάσης, δέν είναι όμως μία συντονιστική φάντασμα, μία συντονιστική σφραγίδα. Γι αυτό καλ ή όράση τούς είναι πιο έπικίνδυνη καλ δέν πρέπει νά άγνοηθούν.

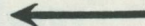
Δέν είναι μόνο όμως οί ρεφορμιστές, πού άπό τή μία, έτοιμάζονται νά όρέφουν τούς καρπούς τής λαϊκής άγανάκτησης, μπλοκάροντας βέβαια τήν άνάπτυξη όποιουδήποτε κινήματος, αλλά καλ αύτή ή ίδια ή κρατική ΓΣΕΕ. 'Η σύνδεση της μέ τή κυβέρνηση, τήν έχει άπομονώσει έντελώς.

Μία σφραγίδα χωρίς, καμιά δυνατότητα κινητοποίησης. Τέτιου είδους όργανωτικά σχήματα μέ τήν ένταξη στήν ΕΟΚ είναι άδύνατο νά ύψωθούν στό "ύψος τών περιστάσεων". 'Η ΓΣΕΕ αύτή τή στιγμή φαίνεται γιά τήν έργατική της βάση. Χρειάζεται νά άποκτήσει ή διοίκησή της δημοκρατικό καλ άντιπροσωπευτικό προσωπεϊτο. Οί χειρονομίες καλής θέλησης δέν έλλειψαν, "στηρίζει" τόν άγώνα τής ΟΤΟΕ καλ "σμπαραστέκεται" στό έργασιακό σωματεϊο τής Πέτσος. Γιά νά πετύχει τό σκοπό αύτό προτείνει τή "διεύρυνση" τής διοίκησης κατ'ά όσα θέσεις μέ σκοπό νά άποκτηθούν προσβάσεις στό πολιτικό χώρο τοϋ κόμματος τής άξιωματικής άντιπολίτευσης, μήπως καλ άποκτήσει κά-





ΠΙΤΣΟΣ

↓ 9^η Αυγούστου

πιο αντιπροσωπευτικό ή δημοκρατικό κύρος και μπορείσει να καταξιωθεί. Η πρόταση έγινε και προς την ΕΣΑΚ και προς το ΑΕΜ. Τα διαβούλια έχουν κολλήσει προς το παρών στο ότι η ΕΣΑΚ στις διαπραγματεύσεις της είναι πολύ σκληρή και στο θέμα των θέσεων που θα δημιουργηθούν αλλά και των θέσεων που θα μοιραστούν με ΠΑΣΚΕ και ΑΕΜ. Αποζητά τη μερίδα του λέοντος. Το θέμα συζητείται έντονα και στους κόλπους του ΠΑΣΟΚ. Από το αποτέλεσμα των συζητήσεων θα εξαρτηθεί ή εξέλιξη που θα πάρει και το θέμα της κρατικής ΓΣΕΕ, αλλά και το θέμα των ΣΑΔΕΟ. Στην ούσα βέβαια, το μόνο που θέλουν είναι, να χρησιμοποιήσουν τα ΣΑΔΕΟ και τους αγώνες των εργαζομένων στα καζάρια τους για τα OFFICIA της

ΓΣΕΕ.

Εάν αυτοί οι αγώνες, που προβλέπουμε ότι θα ξεσπάσουν, έξ αιτίας της κρίσης και της όξυνσης των προβλημάτων, δεν παραμένουν κάτω απ' το στενό έλεγχο των ρεφορμιστών, θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε νέες εμπειρίες ανώ ήδη δεν έχουν επεξεργασθεί και καταχωρηθεί, οι προηγούμενες. Ο χρόνος και για μας είναι λίγος. Η συσπείρωση έπαναστατών αγωνιστών που καλαίβουν μέσα σε συγκεκριμένους χώρους απαραίτητη.

Το περιοδικό θα προσπαθήσει να καταδείξει τα προβλήματα και να ανοίξει το διάλογο συζήτησής τους, προβάλλοντας δικές μας και άλλες εκτιμήσεις για τη πιθανή λύση τους.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ: ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στο προηγούμενο τεύχος εντοπίζαμε όρισμένες διεργασίες που διαγράφονταν στον φοιτητικό χώρο. Διεργασίες που βρήσκονταν σε έμβριακο στάδιο. Κυρίως χαρακτηρίζονταν από μία αρνητική πολλές φορές, παθητική, κριτική απέναντι στην ΕΦΕΕ και τα ΔΣ, τα όποια αγνοούσαν τα φοιτητικά προβλήματα.

Η επίβολη του νόμου 815 έχει αρχίσει να ενεργοποιεί ένα κομμάτι των φοιτητών. Η διάγνωση που γίνονταν στο προηγούμενο τεύχος, ότι δηλαδή

υπάρχει ένα λεπτό στρώμα φοιτητών που αντιτίθεται στις επιλογές της ΕΦΕΕ, αλλά που δεν έχει συγκεκριμένη κριτική και εκφράζει την αντίθεσή του, είτε με αποστροφή είτε με καζούρα στις στημένες γενικές συνελεύσεις, τώρα ξεχωρίζει καθαρά, έχοντας συσπειρωθεί και αποκτήσει μερικά επιχειρήματα. Το αντιπολιτευόμενο αυτό κομμάτι στην ΕΦΕΕ, εμφανίζεται πια έντελως ξεχωριστά (σχηματίζοντας ξεχωριστό μπλόκ στις διαδηλώσεις με δικά του συνθήματα και πανώ) και

ἀρχίζει νά μαζικοποιεῖται. Ἐνῶ ἀντίθετα ἡ δυνάμει τῶν πρῶν μεγάλων παρατάξεων μέσα στο ΦΚ (ΠΕΚ-ΠΑΣΠ-ΔΑ) χάνει ἀπ' τὰ ἀριστερά της. Τό κομμάτι αὐτό πού ἐκφράζεται πιά συγκεκριμένα πιά μέσα στίς γενικές συνελεύσεις πού ἄρχισαν νά γίνονται ἔχει μαζικές ἔχει νά ἐπιδείξει ἐπιτυχίες. Ἐτσι ξεκινώντας ἀπό τήν Πολυτεχνική Βιολογική τῆς Πάτρας ὅπου διαμορφώθηκε μιά πλειοψηφία ἐναντία στίς παρατάξεις πού κυριαρχοῦσαν στό ΔΣ καί ὅπου τέθηκε ὁ ἀγῶνας ἀνάντια στόν



815 σάν ἄμεσο πρόβλημα δράσης γιά τή κατάργησή του. Μέχρι τό Χημικό τό ὅποιο αὐτή τή στιγμή ἔχει καταληφθεῖ, ἀφοῦ καί ἐκεῖ διαμορφώθηκε παρόμοια πλειοψηφία, μέχρι τήν πολυτεχνική τῆς Ἐάνθης πού βρίσκεται καί αὐτή ὅς κατάληψη καί μέχρι τό Γεωλογικό τῆς Ἀθήνας καί τή Νομική, ὅπου πέρασε ἡ γραμμή τῆς κατάληψης - ὅλες οἱ σχολές βρίσκονται σέ ἀγωνιστικό συναγερμό. Σχολές πρῶν ἄντρα τοῦ συντηρητισμοῦ τῶν ρεφορμιστῶν μπαίνουν στή διαδικασία συζήτησης τῶν προβλημάτων, πού ἀπορρέουν ἀπό τόν 815 καί τή γενικώτερη λειτουργία τοῦ Πανεπιστημίου. Οἱ μαζικές συνελεύσεις

πού ἦταν ἀδιανόητες μερικά χρόνια πρὶν εἶναι πιά μιά πραγματικότητα.

Ὅσοπο αὐτό νέο ΦΚ ζεῖ καί ἀναπνέει μέ τίς ἀναμνήσεις τῆς περιόδου τοῦ 73. Καί ἐδῶ βρίσκονται τό πρόβλημα. Ἡ ἐλληνική κοινωνία ἔχει ἀλλάξει ἀπό τότε, ὅπως καί τὰ Πανεπιστήμιά της. Τό νέο ΦΚ ὅμως ^{δὲν ἔχει} τὰ συμπεράσματα ἀπό τήν προηγούμενη περίοδο καί ἀκόμη περισσότερο δέν ἔχει διερευνηθεῖ καί δέν ἔχει ἀποκτήσει τή πολιτική πού ἀπαιτῆται μέσα στήν νέα τάξη πραγμάτων πού ἐπικρατεῖ στό Παν/στίμιο. Μὲ ἄλλα λόγια, αὐτό πού θά πρέπει νά ἀναλυθεῖ εἶναι ὅτι: ἀντίθετα μέ το ΦΚ τοῦ 73-74 πού βρέθηκε ἐξ αἰτίας τῆς πολιτικῆς συγκυρίας στό κέντρο τοῦ κυκλώνα τῶν κοινωνικῶν διεκδικήσεων, τό σημερινό ΦΚ μπορεῖ νά διαμορφωθεῖ μόνο σάν ἓνας ἀπό τούς παράγοντες πού συνιστοῦν τή πολιτική κατάσταση. Ὁ ἴδιος ὁ θεσμός τῆς πανεπιστημιακῆς παιδείας, θά τροφοδοτήσει τώρα μέσα στο ΦΚ δύο ἐντελῶς ἀντίθετα ρεύματα. Τούς ρεφορμιστές πού θά οὐρλιάζουν γιά ἀνώτερο ἐπέπεδο σπουδῶν καί τούς ἐπαναστάτες πού θά ἀρνοῦνται τό παν/μιο σάν φορεῖα τῆς Ἐπιστήμης στήν ^{σημερινή} τῶν ἀναγκῶν τῆς ἄρχουσας τάξης. Ἡ νέα αὐτή κατάσταση ἐπιβάλλει ἤδη στο ΦΚ νά προχωρήσει σέ νέα ὀργανωτικά σχήματα, τὰ ὅποια ἀκόμα δέν ἔχει ἐφεύρει. Ἡ πείρα ἐδῶ ἀπό τήν προηγούμενη περίοδο θά βοηθήσει οὐσιαστικά.

Καί στο θέμα τῶν προβλημάτων κατεύθυνσης τοῦ νέου ΦΚ, ἀλλά καί στο ὀργανωτικό του πρόβλημα, τό περιοδικό, θά προσπαθήσει νά συμβάλει στή συζήτηση πού ἀνοίγεται μπροστά μας. Ἡ ἀδράνεια τῶν ΔΣ καί τῆς ΕΦΕΕ σέ σχέση μέ τόν 815, ὅπου τόν ἄφησαν ὅχι μόνο νά περάσει ἀλλά καί εἶχαν προωθήσει σκληρότερες (τεχνοκρατικώτερες) τροποποιήσεις σέ μερικά σημεία του - γιά νά τόν καταργήσουν μετά στή πράξη, ἔχει δημιουργήσει στό κίνημα τή διάθεση τῆς συναισθηματικῆς ρήξης μέ τίς ρεφορμιστικές πολιτικές. Ἡ διάθεση αὐτή πρέπει νά παγιωθεῖ σέ πολιτική θέση καί δράση. Τό ὅλη

μα με την αστική επιστήμη ενάντια στην εργατική τάξη ή με τον ελιστημονικό σοσιαλισμό ενάντια στους αστούς, θα είναι αυτό που θα διαχωρίζει

συνειδήσεις και θα τροφοδοτεί τους αντίθετους και αντίστοιχους πολιτικούς σχηματισμούς.



ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Οι αντιθέσεις μέσα στην Έλληνική κοινωνία και η ανάρχια του συστήματος έχουν φθάσει στα άκρα όρισμένα κοινωνικά προβλήματα όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος, οι συγκοινωνίες, ο ιπάνθρωπος τρόπος ζωής μέσα στις συνθήκες που επικρατούν στη λεκάνη της Αττικής κλπ, κλπ-προβλήματα γνωστά σε όλους μας.

Από την άλλη μεριά έχουν αρχίσει να δημιουργηθεί κινήσεις για την απελευθέρωση της γυναίκας-για την απελευθέρωση των ομοφυλοφίλων-για την απελευθέρωση πολιτικών κρατουμένων.

Από τη στιγμή που οι γυναίκες αρχίζουν να αμφισβητούν το ρόλο τους σαν αντικείμενα και σαν διακοσμητικά θηλυκά συμπληρώματα των ανδρών και συσπειρώνονται για να ανακαλύψουν τον χαμένο εαυτό τους χωρίς την έπιρροή του άνδρα -από τη στιγμή που οι ομοφυλόφιλοι αμφισβητούν την αντίληψη ότι είναι "άνωμαλοι" και παλεύουν για την απελευθέρωση της ομοφυλόφιλης επιθυμίας- από τη στιγμή που οποιαδήποτε στρώμα μέσα στην κοινωνία αρχίζει να αντιλαμβάνεται την καταπίεση του και συσπειρώνεται για να απελευθερωθεί στα πλαίσια μιας γενικότερης απελευθέρωσης -

ή επανάσταση αποκτά κι άλλες άρτηρίες επικοινωνίας που μπορούν να συνδέσουν τα καταπιεσμένα αυτά στρώματα μεταξύ τους, αλλά και με τον κύριο κορμό της κοινωνικής αλλαγής που είναι η εργατική τάξη.

Όστόσο όμως θα πρέπει να κάνουμε διάκριση ανάμεσα στα κινήματα διαμαρτηρίας π.χ. ενάντια στην πυρηνική ενέργεια, ενάντια στη μόλυνση, για την απελευθέρωση πολιτικών κρατουμένων, και στα κινήματα κομματιών της κοινωνίας που ζητούν κοινωνική απελευθέρωση (γυναίκες, νέγροι, ομοφυλόφιλοι). Στα πρώτα θα πρέπει να είμαστε μέσα, το να τα αγνοήσουμε θα ήταν αδικαιολόγητο. Στα δεύτερα οι μαρξιστές επαναστάτες πρέπει να αναπτύξουν τις σχέσεις με αυτά τα κινήματα. Δεν μπορούν να συμμετάσχουν αν δεν ανοίκουν οι ίδιοι στο καταπιεσμένο στρώμα. Το κάνουμε αυτό καθαρό τώρα με την επιφύλαξη να επανέλθουμε σ' αυτό το σημείο στο μέλλον με ειδικό άρθρο. Οι κινήσεις αυτές μόλις τώρα αρχίζουν να δημιουργούνται και στην Ελλάδα, και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής.

συμπερασματα

1. 'Ο έκσυγχρονισμός συνεχίζεται.

2. 'Ο Καραμανλής και η ΝΔ μετά την ολοκλήρωση των επαφών τους σε διεθνές επίπεδο θα θελήσουν να συγυρίσουν την κατάσταση στο έσωτερικό. Τα επόμενα χρόνια τα νομοσχέδια θα πέφτουν βροχή, ενώ οι κατασταλτικοί μηχανισμοί θα διευρύνονται για να επιβληθεί η τήρηση των νέων νόμων.

3. 'Η πιθανή άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση ενώ γενικά μπορεί να ελεγχθεί από τον Καραμανλή, θα δημιουργήσει όμως τη ψυχολογική ατμόσφαιρα της ανακούφισης που η εύφορία της μπορεί να βοηθήσει στην ενεργοποίηση της εργατικής τάξης. Από την άλλη μεριά βέβαια αυτή η πιθανότητα θα σπείρει, αλλά και θα γκρεμίζει αὐταπάτες. Ίσως οι επόμενες εκλογές γίνουν η άφετηρά γχωριμάς, από τις πλατύτερες μάζες του λαού, της εφαρμοσμένης πολιτικής των

κομμάτων της αντιπολίτευσης.

4. Το ΚΚΕ αν και θέλει νασυμμετάσχει σάν καθοριστικός παράγοντας στην διαμόρφωση της κυβερνητικής αλλαγής (καμιά αλλαγή χωρίς το ΚΚΕ) δεν είναι σε θέση παρά μονο πίεση νασκήσει σε μία νέα κυβέρνηση, χρησιμοποιώντας τα σωματεία που ελέγχει. Πίεση που θα αύξηθεί έξ αιτίας των συνθηκών της κρίσης. 'Η αντιμετώπιση των μεθοδολογιών του σε λίγο θα μπαίνει πρακτικά και δυστυχώς σε μεγάλη κλίμακα.

5. Οι επαναστάτες πρέπει να επιλέγουν τα πιο καυτά και τα πιο επιδημικά προβλήματα, για να κάνουν δουλιιά σε κάθε χώρο. Προβλήματα μεγάλου βάρους θα γίνουν σε λίγο και ο πληθωρισμός μέ όλα τα συνακόλουθά του. Και η ανεργία.



ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ



πητερ μπινς

(μεταφραση απο
το περιοδικό **IS** N°78)

Η ΡΩΣΣΙΑ ΣΗΜΕΡΑ: ένα εργατικό κράτος;

Στή σημερινή Ρωσσία οι εργάτες δεν εξασκούν κανένα έλεγχο ούτε πάνω στην βιομηχανία ούτε πάνω στο κράτος. Τό τελευταίο υπόλοιπο εργατικού ελέγχου στην παραγωγή, ή Τροϊκά, καταργήθηκε τό 1929. Τήν θέση της πήρε ο διευθυντής, του οποίου οι διαταγές ήταν «άπόλυτα δεσμευτικές γιά τό κατώτερο διευθυντικό προσωπικό και γιά όλους τους εργάτες¹». Αφαιρέθηκαν από τά συνδικάτα όλες οι λειτουργίες τους και ειδικά οι διαπραγματεύσεις γιά ζητήματα μισθών. Έγκαθιδρύθηκε ένα σύστημα έσωτερικών διαβατηρίων και από τό 1930 απαγορεύτηκε σέ όλες τις βιομηχανικές επιχειρήσεις νά προσλαμβάνουν εργάτες πού είχαν φύγει από τήν προηγούμενη δουλειά τους χωρίς άδεια². Καταναγκαστική εργασία χρησιμοποιήθηκε σέ μαζική κλίμακα καθώς ή τρομοκρατία του Στάλιν ενάντια στην εργατική τάξη άναπτυσσόταν τήν περίοδο της δεκαετίας του 1930. Όπως άλλωστε τό έκφρασαν κυνικά οι Ρωσσικές άρχές «μέ τήν είσοδο της ΕΣΣΔ στην περίοδο του σοσιαλισμού, οι πιθανότητες χρησιμοποίησης καταπιεστικών μέτρων μέ τήν μορφή σοφρωνιστικής εργασίας έχουν αύξηθει άφάνταστα»³.

Στήν Ρωσσία τό κράτος κατέχει τά μέσα παραγωγής, όμως ποιός κατέχει τό κράτος; Σίγουρα όχι οι εργάτες! Τό Ρωσσικό κράτος υποτίθεται ότι είναι μία ένωση των σοβιέτ, στά όποια οι αντιπρόσωποι εκλέγονται από τους τόπους δουλειάς. Στην πραγματικότητα όποιαδήποτε προσπάθεια ανεξάρτητης πρωτοβουλίας των εργατών, γιά νά μήν μιλήσουμε γιά εργατικά συμβούλια, σήμερα έμποδίζεται και κατά κανόνα, αντιμετωπίζεται μέ άκραιοι μορφές καταπίεσης. Όπως έξ άλλου τό είπε και ό Κύραφ, ένας από τά πρωτοπαλλήικα του Στάλιν. «Θά είμαστε άνελέητοι μέ αυτούς πού δεν δείχνουν αυστηρότητα στά εργοστάσια και στά χωριά, αυτούς πού δεν καταφέρνουν νά καλύψουν τό πλάνο.⁴ Χιλιάδες διευθυντές φυλακίστηκαν γιατί δεν καταπίε-

ζαν άρκετά τους εργάτες τους. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες δεν είναι δύσκολο νά φανταστούμε τήν τύχη των εργατών πού θά έφταναν στο σημείο νά απαιτήσουν, έστω και στο έλάχιστο βαθμό εργατική έξουσία. Γιά παράδειγμα, τό 1953, έκατοντάδες καταδικών σέ καταναγκαστικά έργα, πυροβολήθηκαν και σκοτώθηκαν όταν έκαναν άπεργία, γιατί οι άρχές δεν έδειναν άμνηστεία όπως είχαν υποσχεθεί.⁵ Η άγριότητα της αντίδρασης είναι κλασσική και έχει επαναληφθεί πολλές φορές πριν και μετά, μάς δίνει όμως μία ιδέα γιά τό τι περίμενε τους εργάτες πού θά τολμούσαν ν' απαιτήσουν κάτι παραπάνω άπ' αυτό.

Ακόμα και μέ τά άστικοδημοκρατικά κριτήρια τό καθεστώς των «σοβιέτ» είναι μία σκέτη άπάτη: οι εκλογές είναι νόθες, και τό «Ανώτατο Σοβιέτ» ακόμα έχει τυπικές και όχι ούσιαστικές έξουσίες. Γιά παράδειγμα κανένα από τά πεντάχρονα και έφτάχρονα πλάνα, δεν συζητήθηκε από τό υποτιθέμενο άνώτατο όργανο του κράτους παρά μόνο άφου είχε ήδη εφαρμοστεί! Οι «έκλογές» γι' αυτό τό σώμα γίνονται χωρίς νά υπάρχουν περισσότεροι από ένα υποψήφιο (και αυτός προτείνεται από πάνω) και αυτός ό υποψήφιος πότε δεν παίρνει λιγότερα από τό 93% των ψηφών. Μερικές φορές μάλιστα (όπως ο Στάλιν τό 1947) παίρνει τό 100%⁶. Έπομένως παρόλο πού τό κράτος κατέχει τά μέσα παραγωγής, θά ήταν όλοφάνερο άνόητο νά πιστεύει κανείς ότι οι εργάτες έχουν στά χέρια τους τό κράτος.

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ: Μιά διαδικασία πού αυτομετασχηματίζεται συνεχώς.

Τί είδους κοινωνία υπάρχει τότε στην Ρωσσία; Σίγουρα δεν είναι σοσιαλιστική, και σίγουρα δεν υπάρχουν ιδιώτες κεφαλαιοκράτες πού νά ανταγωνίζονται μεταξύ όπως συμβαίνει συνήθως στην Δύση.

Κατ' άρχήν άς δούμε τί είναι καπιταλισμός. Θά συναντήσου-

με δυσκολία όταν προσπαθήσουμε να τον ορίσουμε. Και αυτή πηγάζει από το γεγονός ότι ο καπιταλισμός είναι μία ζωντανή διαδικασία, σέ συνεχή κίνηση και όχι κάτι τό στατικό.

Ο καπιταλισμός στά μέσα του περασμένου αιώνα βασιζόταν κύρια στήν ελεύθερη αγορά και τήν παραγωγή από μισθωτούς εργάτες μέσα σέ άνεξάρτητες επιχειρήσεις. Άλλά τά πράγματα δέν ήταν πάντοτε έτσι. Ο καπιταλισμός ξεκίνησε στήν Άγγλία τόν 17ο και 18ο αιώνα βασισμένος κατά ένα μέρος στήν εργασία δούλων και τήν λεηλασία τών άποικιών. Άρχισε ακόμα μέ τό εμπόριο, αλλά εμπόριο πού βασιζόταν στήν έντονη κρατική επέμβαση και τήν άρνηση τής ελεύθερης αγοράς τό λεγόμενο μερκαντιλισμό (mercantile system).

Αναφερόμενος στήν άρχή του καπιταλισμού ο Μάρξ επιμένει όχι μόνο στήν ανάπτυξη του συστήματος τής μισθωτής εργασίας αλλά και ότι «ή ανακάλυψη χρυσού και άργύρου στήν Αμερική, τό ξερίζωμα, τό σκλάβωμα, τό θάψιμο του ίθαγενούς πληθυσμού στά όρυχεία, ή κατάκτηση και ή λεηλασία τών Ανατολικών Ινδιών, ή μετατροπή τής Αφρικής σέ περιοχή κυνηγιού μαύρων δούλων, αναγγέλλουν τήν ρόδινη αυγή τής εποχής του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής... Τεράστιες περιουσίες ξεφυτρώνουν σάν μανιτάρια μέσα σέ μία μέρα η πρωταρχική συσσώρευση προχωρά χωρίς τήν προκαταβολή ούτε ενός σελινιού⁷. Και στήν θέση του «άόρατου χεριού» τής προσφοράς και τής ζήτησης, στήν Βρετανία υπήρχε ένας «συστηματικός συνδυασμός πού περιλάμβανε τίς άποικίες, τό εθνικό χρέος, τό μοντέρνο σύστημα φορολογίας και τόν προστατευτισμό. Αυτές οι μέθοδοι στηρίζονται στήν ώμη βία, π.χ. τό άποικιακό σύστημα. Και όλες χρησιμοποιούν τήν έξουσία του κράτους...»⁸.

Γι' αυτό ο Μάρξ προειδοποιεί «άν, λοιπόν, αφαιρεθεί ή συγκεκριμένη μορφή του κεφαλαίου, και δοθεί έμφαση μόνο στο περιεχόμενο του... τό κεφάλαιο γίνεται κατανοητό σάν ένα πράγμα, όχι σάν σχέση... (όμως) τό κεφάλαιο δέν είναι μία άπλή σχέση, αλλά μία διαδικασία, ή όποια στις διάφορες στιγμές της παραμένει πάντα κεφάλαιο⁹. Έπειδή άκριβώς είναι μία διαδικασία, πού περιέχει μάλιστα πολλές αντίθεσεις, αλλάζει συνέχεια καθώς εξελίσσεται. Είναι άνάγκη, λοιπόν, να καταλάβουμε τήν *δυναμική* του - αυτή τήν βασική άρχή σύμφωνα μέ τήν όποια ο καπιταλισμός αλλάζει και εξελίσσεται.

Ο καπιταλισμός παραμένει καπιταλισμός στήν διάρκεια τών διαφόρων αλλαγών του, γιατί ή κεντρική δύναμή του, ο έσωτερικός κινητήρας του, παραμένει ο ίδιος και άπαράλλαχτος και αυτό θα κοιτάξουμε τώρα.

ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ: τό κλειδί τής καπιταλιστικής ανάπτυξης

Αυτό πού συνδέει τά πρώτα στάδια τής ανάπτυξης του καπιταλισμού πού βασιζόταν στο μονοπώλιο, τή λεηλασία και τήν σκλαβιά, μέ τά κατοπινά στάδια, όπως έκείνο του 19ου αιώνα μέ τούς ιδιώτες καπιταλιστές και τόν κρατικομονοπωλιακό καπιταλισμό του 20ου αιώνα είναι ή φύση τής διαδικασίας τής συσσώρευσης.

Έτσι ο Μάρξ χαρακτηρίζει στο Κομμουνιστικό μανιφέστο, τόν καπιταλισμό σάν εκεί όπου «...ο εργάτης ζει μόνο για να αυξάνει τό κεφάλαιο και του επιτρέπεται να συνεχίζει να ζει όσο τό απαιτούν τά συμφέροντα τής άρχουσας τάξης. Στήν άστική κοινωνία ή ζωντανή εργασία δέν είναι παρά ένα μέσον για ν' αυξάνει ή συσσωρευμένη εργασία. Στήν κομμουνιστική κοινωνία ή συσσωρευμένη εργασία είναι μονάχα ένα μέσο για να εύρύνει, να πλουτίζει και να προάγει τήν ζωή τών εργατών. Στήν άστική κοινωνία λοιπόν τό παρελθόν κυριαρχεί πάνω στο παρόν. Στήν

κομμουνιστική κοινωνία τό παρόν κυριαρχεί πάνω στο παρελθόν¹⁰».

Στό κεφάλαιο ο Μάρξ τονίζει ότι ή κινητήρια δύναμη του καπιταλισμού δέν είναι ή κατανάλωση του καπιταλιστή, αλλά τό ότι για να εκπληρώσει αυτός τόν ρόλο του σάν καπιταλιστής πρέπει να συσσωρεύει: «ή ιδιωτική κατανάλωση (του καπιταλιστή) είναι μία διαρκής ληστεία πάνω στήν συσσώρευση.... Συσσωρεύετε, συσσωρευετε! Αυτό είναι ο Μωϋσής και οι προφήτες! Έπομένως άποταμειύτε, άποταμειύτε, δηλ. ξαναμετατρέψετε τό μεγαλύτερο μέρος τής υπεραξίας ή του υπερπροϊόντος σέ κεφάλαιο! Συσσωρεύετε για τήν συσσώρευση, παραγωγή για τήν παραγωγή¹¹.

Η χρησιμοποίηση τής συσσώρευσης σάν μέσο για ακόμα μεγαλύτερη συσσώρευση οφείλεται κύρια σέ δύο αίτιες.

1. Οι εργάτες είναι άποχωρισμένοι από τά μέσα παραγωγής. Άν οι εργάτες έλεγχαν τό σύνολο τής παραγωγής, θα τήν υπότασσαν στις άνάγκες τους, στήν κατανάλωση. Άν άποφάσιζαν να συσσωρεύσουν θα τό έκαναν σάν ένα μέσον για τόν άπώτερο σκοπό τής κατανάλωσης.

2. Υπάρχει συναγωνισμός άνάμεσα στους καπιταλιστές. Χωρίς αυτόν ο κάθε καπιταλιστής θα μπορούσε ελεύθερα να άποφασίζει αν θα καταναλώσει τό υπερπροϊόν, αν θα τό συσσωρεύσει, ή ακόμα αν θα τό επέστρεφε στους εργάτες πού τό δημιούργησαν. Αυτό πού του επιβάλλει τήν συσσώρευση είναι ο συναγωνισμός, ή άπειλή τής εξαφάνισης από τούς αντίπαλους καπιταλιστές αν δέν τό κάνει. Να γιατί ο συναγωνισμός κάνει τόν κάθε ιδιώτη καπιταλιστή να αισθάνεται τούς έγγενείς νόμους τής καπιταλιστικής παραγωγής σάν έξωτερικούς καταναγκαστικούς νόμους¹².

ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΣ: τό βασικό έλατήριο του καπιταλιστικού μηχανισμού

Όμως ο συναγωνισμός τόν όποιο ο Μάρξ είδε σάν τίποτα άλλο από τήν έσωτερική φύση του κεφαλαίου, πού εμφανίζεται μέσα και γίνεται αντίληπτό σάν τήν άμοιβαία αλληλεπίδραση πολλών κεφαλαίων μεταξύ τους...¹³, στήν πραγματικότητα συνεχώς υποσκάπτεται από τήν διαδικασία τής συσσώρευσης πού ο ίδιος δημιουργεί. Γιατί ή συσσώρευση όχι μόνο μεγαλώνει τό μέγεθος τών κεφαλαίων πού συναγωνίζονται, πού γίνεται μέ τήν επένδυση του μάξιμουμ πλεονάσματος, αλλά μειώνει και τόν αριθμό τών άνεξάρτητων κεφαλαιοκρατών. Ο συναγωνισμός έτσι οδηγά στήν συσσώρευση αλλά και στήν συγκεντροποίηση του κεφαλαίου. Παρουσιάζονται μονοπώλια και τράστ τών όποιων ο συναγωνισμός για άγορές και κέρδη λιγοστεύει σέ μεγάλο βαθμό, και όσο περισσότερο άποτελεσματικό είναι τό μονοπώλιο τόσο υποσκάπτει τήν «έσωτερική φύση του κεφαλαίου». Ο Μάρξ παρατήρησε: «Σήμερα, έπομένως, ή δύναμη τής έλξης, πού προωθεί τήν συνένωση τών επί μέρους κεφαλαίων, και ή τάση για *συγκεντροποίηση* είναι πιό έντονες παρά ποτέ... Σέ όποιοδήποτε συγκεκριμένο κλάδο βιομηχανίας ή συγκεντροποίηση, θα έφτανε στο ζενιθ της αν όλα τά επι μέρους κεφάλαια πού εοπενδύονται συνενώνονταν σ' ένα μόνο κεφάλαιο. Σέ μία δοσμένη κοινωνία τό όριο θα επιτυγχανόταν αν τό συνολικό κοινωνικό κεφάλαιο συγκεντρώνονταν είτε στα χέρια ενός καπιταλιστή, είτε σέ μία μοναδική καπιταλιστική έταιρία¹⁴.

Στήν εποχή του Μάρξ ο κυρίαρχος τρόπος συγκεντροποίησης του κεφαλαίου δέν ήταν ή μονοπωλιακή συγχώνευση επιχειρήσεων αλλά ή μετατροπή τών κεφαλαίων τών ιδιωτών σέ μετοχικό κεφάλαιο μετοχικής έταιρίας. Γι' αυτή τήν διαδικασία ο Μάρξ είπε: «Αυτό είναι ή κατάργηση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής μέσα στον ίδιο τόν καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και είναι

προπαγανδα



Ήφίσσα: "Ας τελειώσουμε τὸ 10ο Πεντάχρονο πλάνο σὲ 2 1/2 δυόμισιν χρόνια

ἐπομένως μιά αυτοαναιρούμενη ἀντίφαση, ἡ ὁποία ἐκ πρώτης ἀμέσως ἀντιπροσωπεύει μιά ἀπλή φάση μετάβασης σὲ μιά καινούργια μορφή παραγωγῆς. Ἡ ἴδια ἐμφανίζεται μέ τέτοια ἀντιφατικά ἀποτελέσματα. Ἐγκαθιδρύει μονοπώλια σὲ ὀρισμένους τομείς τῆς παραγωγῆς καὶ ἐπομένως ἀπαιτεῖ τὴν κρατική παρέμβαση. Ἀναπαράγει μιά καινούργια οἰκονομική ἀριστοκρατία μιά καινούργια ποικιλία παρασίτων μέ τὴν μορφή τῶν προαγωγῶν, τῶν κερδοσκόπων καὶ τῶν κατ' ὄνομα διευθυντῶν ἕνα ὁλόκληρο σύστημα ἀπάτης καὶ δόλου. Εἶναι ἰδιωτική παραγωγή χωρὶς τὸν ἐλεγχο τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας¹⁵.

Προσαρμόζοντας τὸ πρᾶπάνω κείμενο στὶς συνθήκες τοῦ 1890 ὁ Ἐνγκελς ἔλεγε:

« Ἀπὸ τότε πού ὁ Μάρξ ἔγραψε τὰ παραπάνω, ἀναπτύχθηκαν νέες μορφές βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων... ὁ παλιὸς κομψασμός γιὰ ἐλευθερία συναγωνισμοῦ ἔφτασε στὸ τέλος του καὶ πρέπει ὁ ἴδιος νὰ ἀναγγεῖλει τὴν φανερή, σκανδαλώδη χρεοκοπία του.. σὲ μερικοὺς κλάδους... ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ μονοπώλιο¹⁶.

Ὅμως παρά τὴν ὁλοφάνερη καθαρότητα τῶν παραπάνω θέσεων οἱ ἀπολογητὲς τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς δομῆς τῆς Ρωσσίας ἔχουν ἀκριβῶς ἀντίθετη ἀποψη. Παίρνοντας ὑπόψη μόνον ἕνα στάδιο ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ ὅπου ὑπῆρχε ἀτομική ἰδιωκτησία τοῦ κεφαλοῦ καὶ συναγωνισμὸς στὶς τιμές, χρησιμοποιοῦν σὰν ἐπιχείρημα ὅτι ἐφ' ὅσον τέτοια πράγματα δὲν ὑπάρχουν στὴν Ρωσσία, δὲν χρειάζεται καμμία κοινωνική ἐπανάσταση ἐκεῖ πέρα. Π.χ. ὁ Μάντελ δικαιολογεῖ τὰ συμπεράσματα τοῦ λέγοντας ὅτι ὁ σχεδιασμὸς «εἶναι ἕνα συγκεκριμένο σύνολο σχέσεων παραγωγῆς πού εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κατάρτησης τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας τῶν μέσων παραγωγῆς καὶ ἀρχὴ μιάς ἀπονέκρωσης τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς. Μέσω τῆς ἀπονέκρωσης αὐτῆς ἡ ἐργασία πού ἐκτελεῖται στὰ συλλογικά κατεχόμενα ἐργοστάσια ἀναγνωρίζεται σὰν ἄμεσα κοινωνική ἐργασία¹⁷.

Σύμφωνα μέ τὴν πῶ πάνω λογική μπορούμε νὰ βγάλουμε τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ καπιταλισμὸς ἔπαψε νὰ ὑπάρχει ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνα γιατί ὅπως λέει ὁ Ἐνγκελς ἀναφερόμενος σ'



Εργάτες ναυπηγείων του Λένινγκραντ

αυτούς που χρησιμοποιούσαν παρόμοια συλλογιστική στο πρόγραμμα της Ερφούρτης: «Εγώ ξέρω την καπιταλιστική παραγωγή σαν μία κοινωνική μορφή, σαν μία οικονομική φάση: και την ιδιωτική καπιταλιστική παραγωγή σαν ένα φαινόμενο που συμβαίνει έτοιμη ή αλλιώς μέσα σ' αυτή την φάση. Τί σημαίνει τότε καπιταλιστική ιδιωτική παραγωγή; Παραγωγή από ιδιώτη επιχειρηματία και αυτό ασφαλώς γίνεται ολόενα ή εξαιρεση. Καπιταλιστική παραγωγή από ανώνυμες εταιρίες δεν είναι πια ιδιωτική παραγωγή, αλλά παραγωγή για τον συλλογικό λογαριασμό πολλών ανθρώπων. Και όταν από τις ανώνυμες εταιρίες περάσουμε στα τράστ, που ελέγχουν και μονοπωλούν ολόκληρους βιομηχανικούς κλάδους, βλέπουμε ότι εκεί παύει όχι μόνο η ιδιωτική παραγωγή αλλά και η έλλειψη σχεδίου¹⁸.

Τό μήνυμα είναι πεντακάθαρο. Τέτοιες απολογίες του Σταλινισμού δεν είναι μόνο λανθασμένες αλλά και ίδιες με τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν οι δεξιοί σοσιαλδημοκράτες για να υποστηρίξουν την θέση τους ότι ούτε ο δυτικός καπιταλισμός δεν υπάρχει, αφού και αυτός ξεπέρασε το στάδιο της ατομικής

ιδιοκτησίας και της έλλειψης προγραμματισμού.

Η πραγματικότητα όμως είναι μάλλον διαφορετική. Η έλλειψη προγραμματισμού και η ατομική παραγωγή δεν είναι παρά ένα στάδιο της ανάπτυξης του καπιταλισμού, όπως άλλωστε και ο ανταγωνισμός σαν «έσωτερική ουσία» του συστήματος αυτού. Όπωςδήποτε ο ανταγωνισμός μπορεί να πάρει άλλες μορφές από τον ανταγωνισμό των τιμών μεταξύ εμπορευμάτων που παράγονται από ιδιώτες καπιταλιστές για μία αντώνυμη αγορά.

Αυτού του είδους η αντιμετώπιση αποτέλεσαν την αρχή για τις πιο προσοδοφόρες εξελίξεις της μαρξιστικής οικονομικής θεωρίας του αιώνα, και ειδικότερα τις θεωρίες του Λένιν και Μπουχάριν για τα μονοπώλια και τον ιμπεριαλισμό. Στηριγμένοι σ' αυτές τις προτάσεις υποστήριξαν, ο «ειρηνικός» ανταγωνισμός μετατρέπονταν όλο και περισσότερο σε πόλεμο, με την μορφή της άρπαγής των πρώτων υλών, τον αποκλεισμό των αντιπάλων καπιταλιστών με δημιουργία δασμολογικών τοιχών κλπ.

Είναι απολύτως αδύνατο να καταλάβουμε την φανταστική αύξηση του ρόλου του καπιταλιστικού κράτους, χωρίς να καταλά-

βουμε ότι εξυπηρετεί στην δημιουργία ανταγωνιστικού καταναγ-
κασμού.

Η ΡΩΣΣΙΑ βλέποντας την απομονω- μένη από τον υπόλοιπο κόσμο

Πώς επομένως η Ρωσσία εμφανίζεται σύμφωνα με τα πιο πάνω; Όπως είδαμε προηγουμένως δύο παράγοντες είναι απαραίτητα για την τάση του καπιταλισμού προς συσσώρευση για την συσσώρευση:

1. Αποχωρισμός των εργατών από τα μέσα παραγωγής και,
2. Ανταγωνισμός ανάμεσα στους καπιταλιστές.

Όπωςδήποτε το πρώτο ισχύει σε τρομακτικά μεγάλο βαθμό στην Ρωσσία. Και μάλιστα σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι στην Δύση, δοσμένης τους υπέρ της ισχυροτέρων δυνάμεων καταστολής σε ένα ολοκληρωτικό αστυνομικό κράτος.

Τι γίνεται όμως με τον δεύτερο παράγοντα; Αυτό που είναι οίγουρο είναι το ότι στην Ρωσική οικονομία υπάρχει συγκεντροποιημένη διεύθυνση της παραγωγής. Ανεξάρτητες παραγωγικές μονάδες σπάνια είναι αυτόνομες ή συναγωνίζονται μεταξύ τους. Στόν δυτικό καπιταλισμό έχουμε συνήθειες να συνδοιάζουμε, κάθε προσπάθεια σχεδιασμού που υπάρχει σε μία επιχείρηση, με τον ανταγωνισμό που υπάρχει έξω απ' αυτήν. Στην Ρωσσία αν την εξετάσουμε τελείως μόνη της, δεν υπάρχουν οι μηχανισμοί που να εισάγουν αυτό το στοιχείο του ανταγωνισμού. Κατά τον Κλίφ «ο καταμερισμός της εργασίας μέσα στην Ρωσική κοινωνία είναι ουσιαστικά τού ίδιου είδους καταμερισμού που υπάρχει μέσα σ' ένα μοναδικό έργοτάξιο»¹⁹.

Αν μία καπιταλιστική επιχείρηση, ως πούμε η Πεναραλ Μοτορς ή η IBM, κατωρθώσαν μ' επιτυχία να καταλάβουν το σύνολο της Παγκόσμιας Οικονομίας τότε δεν θα υπήρχε καπιταλισμός. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στα κεφάλαια θα σταματούσε, το ίδιο θα γινόταν με την συσσώρευση για την συσσώρευση, και την παραγωγή για την παραγωγή. Αυτό φυσικά δεν θα ήταν σοσιαλισμός αλλά μία νέα ταξική κοινωνία - που ο Μπουχάριν την αποκάλεσε σαν μία «βιομηχανική οικονομία που στηρίζεται στην σκληριά και από όπου όμως δεν λείπει η αγορά των σκλάβων»²⁰.

Αυτό μας δίνει μία εικόνα για το πώς θα έμοιαζε η Ρωσσία αν ήταν δυνατόν να παραμείνει απομονωμένη απ' όλο τον υπόλοιπο κόσμο - ακριβώς έτσι σε μικρότερη κλίμακα.

Αυτό που σημαίνουν τα παραπάνω είναι ότι αν η Ρωσσία μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη από όλο τον υπόλοιπο κόσμο γύρω της, δεν θα μπορούσε να εξηγηθεί η κοινωνική δομή της μόνο με τους νόμους του καπιταλισμού. Οι επιχειρήσεις στην Ρωσσία δεν θα εξαναγκαζόνταν από τον έντονο ανταγωνισμό να συσσωρεύουν ή ν' αυξάνουν την οργανική σύνθεση του κεφαλαίου. Ο σκοπός της παραγωγής θα ήταν η δημιουργία αξιών χρήσης και όχι το κέρδος από την πώληση τους. Η Ρωσσία θα ήταν μία γιγαντιαία εταιρία όπου το κράτος θα ήταν διαχειριστής και κάτοχος όλων των μέσων παραγωγής. Σ' αυτά τα δύο σημεία μόνο δηλ. 1. Κρατική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. 2. Παραγωγή αξιών χρήσης σαν σκοπό της παραγωγής. Σ' αυτά τα δύο σημεία και ΜΟΝΟ σ' αυτά θα μπορούμε να παρομοιαστεί με εργατικό κράτος. Θα μπορούσε όμως και να παρομοιαστεί με την Αίγυπτο των Φαραώ και τους αρχαίους πολιτισμούς της Ασσυρίας και της Κοιλιάδας του Ινδού, όχι μόνο σ' αυτά τα δύο σημεία αλλά και στην ύπαρξη ιεραρχικής ταξικής κοινωνίας στην οποία οι ίδιοι οι παραγωγοί δεν ελέγχουν την παραγωγή.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΠΙ- ΤΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΡΩΣΣΙΑ

Φυσικά όμως η Ρωσσία δεν μπορεί να υπάρξει ξεκομμένη από το υπόλοιπο κόσμο. Ο Λένιν ήταν διεθνιστής όχι μόνο επειδή ήθελε σοσιαλισμό σ' ολόκληρο τον κόσμο, αλλά επειδή ήξερε ότι ο μόνος δρόμος να φτάσει κανείς στον σοσιαλισμό όπουδήποτε, συμπεριλαμβανόμενης και της Ρωσσίας ήταν να καταλάβει η εργατική τάξη την εξουσία στις αναπτυγμένες βιομηχανικές καπιταλιστικές χώρες.

«Πάντοτε ποντάραμε πάνω σε μία διεθνή επανάσταση και αυτό ήταν όπωςδήποτε σωστό... πάντοτε δίναμε έμφαση.. στο γεγονός ότι σε μία μόνο χώρα είναι αδύνατο να ολοκληρωθεί ένα τόσο μεγάλο έργο όπως η σοσιαλιστική επανάσταση»²¹. Πάλι τον Μάρτη του 1919 ο Λένιν επαναλάμβανε «Δεν ζούμε απλά και μόνο σ' ένα κράτος αλλά σ' ένα σύστημα κρατών και η ύπαρξη της Σοβιετικής Δημοκρατίας πάλι σ' ένα σύνολο ιμπεριαλιστικών κρατών είναι ασυμβίβαστη έστω και για μικρό χρονικό διάστημα. Στο τέλος ένα από τα δύο θα θριαμβεύσει»²². Ο Λένιν έκανε καθαρό ότι ο λόγος ύπαρξης του ασυμβίβαστου δεν ήταν μόνο η στρατιωτική επέμβαση των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, αλλά η οικονομική εξάρτηση της Ρωσσίας από τα καπιταλιστικά κράτη που βρίσκονταν γύρω της· γιατί αναφέρεται στην «... διεθνή αγορά στην οποία είμαστε υποταγμένοι, με την οποία συνδεόμαστε και από την οποία δεν μπορούμε να ξεφύγουμε»²³.

Η έντονη υποανάπτυξη της Ρωσσίας στην εποχή του ιμπεριαλισμού την εξανάγκαζε να εκβιομηχανιστεί γρήγορα. Αν η επανάσταση στην Γερμανία ή αλλού είχε πετύχει, αφθονία μέσων παραγωγής και ειδικευμένης εργασίας θα είχαν διαρεύσει στην Ρωσσία για να ολοκληρωθεί η εκβιομηχάνιση. Αλλά όταν η προοπτική άλλαξε και η έμφαση από την ανάγκη για να ξαπλωθεί η επανάσταση σ' ολόκληρο τον κόσμο, μεταφέρεται στην ανάγκη να κτιστεί ο «σοσιαλισμός» σε μία μόνο χώρα, όπως προτάθηκε από τον Στάλιν το 1924, η κατάσταση αντιστρέφεται πλήρως. Αν η εκβιομηχάνιση στην Ρωσσία θα γινόταν σε απομόνωση αυτό μπορούσε να γίνει μόνο με την εξαγωγή της τεράστιας υπεραξίας που χρειάζονταν από τους αγρότες και με τον εξαναγκασμό πολλών απ' αυτούς τους αγρότες να εγκαταλήψουν τα χωράφια για να βρεθούν στα όρυχαια και τα χαλυβουργεία.

Η γραφειοκρατία θα μπορούσε να κρατηθεί στην εξουσία μόνο στο βαθμό που θα πετύχαινε την εκβιομηχάνιση. Αυτό απαιτούσε ένα γιγαντιαίο τρομοκρατικό μηχανισμό, τέτοιο που να υποτάξει την κατανάλωση των μαζών στις ανάγκες συσσώρευσης του Ρωσικού κράτους. Για λίγο ο Στάλιν προσπάθησε ν' αποφύγει αυτή τη λογική. Συμμάχησε με την δεξιά πτέρυγα του Μπολσεβίκου κόμματος που μιλούσε για «προχώρημα προς τον σοσιαλισμό με βήμα σαλιγκαριού» χωρίς επιθέσεις ενάντια στην αγροτιά. Αυτό σήμαινε ότι όλη η συσσώρευση των ετών 1923-28 πήγαινε στις κοινωνικές υπηρεσίες, μόρφωση, γεωργία και τροφή και όχι στην βαρειά βιομηχανία. Πραγματικά πολύ λίγη πρόοδος σημειώθηκε αυτά τα χρόνια στο να προφτάσει η Ρωσική βιομηχανία την Δυτική.

Η αύξηση της διεθνούς έντασης το 1927 έδειξε τους κινδύνους αυτής της πολιτικής: χωρίς ένα πιο γρήγορο ρυθμό συσσώρευσης δεν υπήρχε τρόπος (εκτός από την διεθνή επανάσταση, που όμως είχε ήδη αποκλειστεί από τον Στάλιν) για να επιβιώσει η Ρωσσία. Ο Στάλιν αναγκάστηκε να «τάχαλαση» με τον Μπουχάριν ένα χρόνο αργότερα και ν' ακολουθήσει μία πολιτική που έδινε τα πάντα για την συσσώρευση αδιαφορώντας για τα συμφέροντα των εργατών ή και αυτά των μεμονωμένων γραφειοκρατών.

Τά τελευταία ύπολοιμα εργατικού ελέγχου εξαλειφθηκαν από τὰ εργοστάσια. Οἱ πραγματικά μισθοὶ ἔπεσαν πολὺ καὶ εἰσῆχθηκε γενικὴ ἐντατικοποίηση τοῦ ρυθμοῦ παραγωγῆς. Οἱ ἀγρότες διώχθηκαν βίαια ἀπὸ τὴν γῆ τους γιὰ νὰ γίνουν τροφὴ γιὰ τὰ εργοστάσια στὶς πόλεις. Ἔτσι ἡ γραφειοκρατία ἄρχισε μιὰ μαζικὴ πρωταρχικὴ συσσώρευση κεφαλαίου. Τὰ ἀποτελέσματα ἦταν ἄμεσα. Οἱ ἐπενδύσεις στὴν βιομηχανία ἐξαπλασιάσθηκαν ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο 1923-28 στὰ χρόνια 1928-33 καὶ κατόπιν διπλασιάζονταν σὲ κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ ἐπόμενα πεντάχρονα πλάνα²⁴.

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ: ἐπιβάλλονται μέσω τῆς πρωταρχικῆς συσσώρευσης καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐξοπλισμῶν

Στὴν Ρωσία, ἡ ὑποταγὴ τῆς κατανάλωσης στὴν συσσώρευση πῆρε τὴν πιὸ ἀκράτεια μορφή. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ πρώτου πενταχρόνου πλάνου ἡ συσσώρευση τοῦ κεφαλαίου ἀπορρόφησε πάνω ἀπὸ τὸ 20% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὸ ποσοστὸ αὐξάνεται στὰ ἐπόμενα πλάνα²⁵. Ἦταν δηλαδὴ ψηλότερη ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀνεπτυγμένη καπιταλιστικὴ χώρα ἐκτός τῆς Ρωσίας (ὅμως περίπου τὸ ἴδιο μὲ τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῶν ΗΠΑ στὶς ἀντίστοιχες τοὺς περιόδους ἀνάπτυξης), καὶ δείχνει καθαρά ὅτι αὐτὸ τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ σύμπτωμα τοῦ καπιταλισμοῦ ἡ κυριάρχηση τῆς κοινωνίας ἀπὸ τὴν συσσώρευση κεφαλαίου βρισκόταν σὲ πλήρη ἀνάπτυξη στὴν Ρωσία.

Ἡ συσσώρευση λοιπὸν καὶ ὄχι ἡ κατανάλωση ἐγίνε ὁ σκοπὸς τῆς παραγωγῆς στὴν Ρωσία. Δρόντας σὰν πράκτορας τῆς συσσώρευσης τοῦ κεφαλαίου, ἡ γραφειοκρατία ξεπήδησε σὰν ὁ συλλογικὸς καπιταλιστὴς στὸν ἴδιο ρυθμὸ πού ἡ οἰκονομία ἀποκοτοῦσε ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν γιγαντιαίων ἐταιριῶν τῆς Δύσης μὲ τὴν ὁποία ἡ Ρωσία ἔπρεπε ν' ἀνταγωνιστεῖ.

Τὸ ὅτι ἡ γραφειοκρατία ἔχει τὸ μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς ἔδωσε τὴν δυνατότητα ν' ἀποκλείσει τὴν Ρωσία ἀπὸ τὸν ἀνταγωνισμό στὶς τιμές. Ὅμως ὁ στρατηγικὸς καὶ στατιωτικὸς ἀνταγωνισμὸς κυριαρχοῦσαν πάνω στὴ διαδικασία τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κεφαλαίου στὴν Ρωσία ἀπὸ τὴν στιγμή πού ἡ συσσώρευση ἐγίνε ὁ κεντρικὸς στόχος τῆς γραφειοκρατίας τὸ 1928.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῶν πεντάχρονων πλάνων οἱ ἐξοπλισμοὶ κυριάρχησαν στὴν διαδικασία τῆς συσσώρευσης. Γιὰ παράδειγμα στὴν παραγωγὴ μηχανημάτων, πού πιθανότατα εἶναι ὁ καλύτερος δείκτης ἀνάπτυξης τῆς συσσώρευσης, ἀπὸ τὸ 1932 τὸ ποσοστὸ αἰδήρου καὶ χαλύβα πού χρησιμοποιοῦσαν στὴν παραγωγὴ ὀπλῶν καὶ πολεμοφοδίων ἦταν τὸ 46%. Ἀπὸ τὸ 1938 τὸ ποσοστὸ ἀνέβηκε στὸ ἀπίστευτο ὕψος τοῦ 96% παραγωγὴ ἄλλων μηχανημάτων εἶχε σταματήσει.

Ἡ συσσώρευση στὴν προπολεμικὴ περίοδο κυριαρχήθηκε ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸ ἀνταγωνισμό μὲ τὰ ἔθνη τῆς Δύσης. Αὐτὸ ἴσχυε ἀκόμα περισσότερο στὴν μεταπολεμικὴ Ρωσία. Ἀνάμεσα στὸ 1950 καὶ τὸ 1965 ἀπορροφήθηκε στοὺς ἐξοπλισμοὺς σχεδὸν τὸ διπλάσιο ποσοστὸ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ ἐκεῖνο πού ξοδεύτηκε γιὰ ἐξοπλισμοὺς στὴν δεκαετία τοῦ 1930, ἐνῶ τὸ ποσοστὸ τοῦ ἐθνικοῦ πού συσσωρεύτηκε συνολικὰ στὴν οἰκονομία παρέμεινε σχεδὸν ἀμετάβλητο εἶναι ἄμεσα ὑπεύθυνοι γιὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ κεφαλαίου πού συσσωρεύθηκε τὴν ἴδια περίοδο 92 ὄχι μόνο ἡ κατανάλωση ὑποτάχθηκε στὴν συσσώρευση, ἀλλὰ καὶ μπορούμε νὰ βροῦμε τὶς αἰτίες γι' αὐτὸ σὲν ἀνταγωνιστικὴ ἐξανάγκαστικὴ δομὴ τοῦ παγκοσμίου καπιταλισμοῦ, στὸν ὁποῖο ὠφεῖλεται σ' ἓνα μεγάλο μέρος ἡ τάση τῆς Ρωσίας γιὰ

συσσώρευση πρὸς χάριν τῆς συσσώρευσης. Ἐπομένως δὲν εἶναι ἡ πιθυμία τῆς, ἀλλὰ ἡ λογικὴ τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ πού ἀναγκάζει τὴν γραφειοκρατία νὰ συσσωρεύει.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ὅπως καθορίζεται ἀπὸ τὸν κόσμὸ γύρω τῆς.

Βασικά ἡ Ρωσία εἶναι σὰν ἓνα μεγάλο εργοστάσιο, καὶ παρόλο πού ἂν ὑπῆρχε σὲ ἓνα κενὸ οἱ νόμοι τῆς καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης δὲν θὰ ἴσχυαν γι' αὐτὸ, προφανῶς δὲν συμβαίνει. Ἡ πραγματικὴ συμπεριφορὰ τῆς ἐπομένως βασίζεται πάνω στοὺς ἴδιους νόμους πού καθορίζουν τὶς πράξεις καὶ τῶν ἄλλων ἐταιριῶν. Φυσικὰ ἀναγνωρίζουμε ὅτι ὅταν αὐτές οἱ ἐταιρίες μεγαλώνουν πολὺ καὶ μονοπωλοῦν τὶς ἀγορές κλπ. κλπ. πρέπει νὰ τροποποιήσουμε αὐτοὺς τοὺς νόμους. Οἱ τροποποιήσεις ὅμως αὐτές δὲν ξεφεύγουν ἀπὸ τὴν βάση τῶν ἀρχικῶν νόμων, καὶ γι' αὐτὸ διατηροῦν τὶς βασικὲς τάσεις καὶ ἀντιθέσεις, ἔστω καὶ σὲ μιὰ παραμορφωμένη μορφή.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἓνας διαφορετικὸς τρόπος γιὰ νὰ ποῦμε αὐτὸ πού παρατηρήσαμε στὴν ἀρχὴ ὁ καπιταλισμὸς εἶναι μιὰ διαδικασία σὲ διαρκὴ κίνηση καὶ ὄχι κατὰ τὸ στατικό, τὸ ἀμετάβλητο. Τὸν καθορίζουμε ἀπὸ τὶς σύμφυτες τάσεις του, ἀπὸ τὴν δυναμικὴ του. Νὰ γιατί πιστεύουμε ὅτι στὴν Ρωσία ἡ συσσώρευση γιὰ τὴ συσσώρευση, βασισμένη πάνω στὸν ἀνταγωνισμό μὲ τὸν Δυτικὸ καπιταλισμὸ, εἶναι τὸ κλειδί γιὰ νὰ ἐξηγήσουμε τὶς ἀλλαγές στὴν ἐσωτερικὴ δομὴ τῆς καὶ ὄχι τὸ ἀντίστροφο.

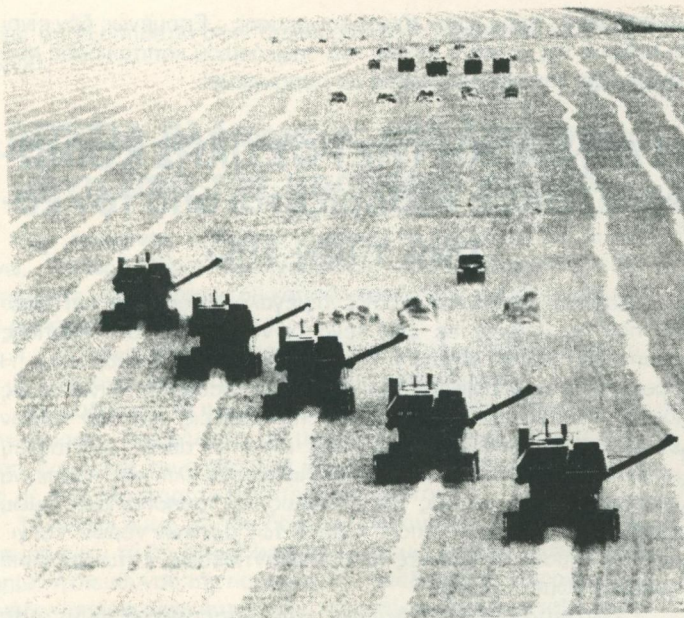
Ακριβῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὁ Μάρξ ἀνάλυσε τὴν κατάσταση στὶς Νότιες Πολιτείες τῶν ΗΠΑ, τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομία δὲν στηριζόταν στὴν μισθωτὴ ἐργασία ἀλλὰ στὴν ὑπαρξὴ σκλαβῶν. Ἡ ἀνάλυση βασιζόταν στοὺς νόμους τῶν καπιταλιστικῶν κοινωνικῶν σχέσεων πού ὑπῆρχαν στὶς πολιτείες πού τὶς περιτριγύριζαν. «Ἡ δουλειὰ τῶν Νέγρων» μᾶς λέει «προυποθέτει τὴ μισθωτὴ ἐργασία, καὶ ἂν υποθέσουμε ὅτι οἱ ἐλεύθερες Πολιτείες μὲ τὴν μισθωτὴ ἐργασία δὲν ὑπῆρχαν πλὴν τους, ἂν δηλ. οἱ Πολιτείες μὲ τοὺς Νέγρους ἦταν ἀπομονωμένες, τότε ὅλες οἱ κοινωνίες τοὺς συνθῆκες θὰ μεταμορφωνόνταν ἄμεσα σὲ πρωτόγονες μορφές».

Ἔτσι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἐλεύθερη μισθωτὴ ἐργασία γιὰ τοὺς σκλάβους στὶς νότιες ΗΠΑ τὸν 19ο αἰῶνα, γιὰ τὸν Μάρξ δὲν μῆκε ποτὲ τὸ πρόβλημα ν' ἀναλύσει τελειῶς διαφορετικοὺς νόμους γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὴν οἰκονομία τους. Μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο μπορούμε νὰ ἀρχίσουμε νὰ ἐξηγήσουμε τὴν δυναμικὴ τῆς σημερινῆς Ρωσίας συσχετίζοντας τὴν μὲ τὶς δομές πού ὑπάρχουν στὴν παγκόσμια καπιταλιστικὴ οἰκονομία πού τὴν περιβάλλει.

ΑΞΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΧΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ στὴν Ρωσία καὶ στὴν Δύση.

Συχνὰ ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ Ρωσία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καπιταλιστικὴ ἐπειδὴ ἡ ἐσωτερικὴ ὀργάνωση τῆς οἰκονομίας τῆς δὲν στηρίζεται στὸν ἀνταγωνισμό τῶν προϊόντων στὴν ἀγορὰ. Οἱ ἐπιχειρήσεις παράγουν μὲ βάση ἓνα σχέδιο προκαθορισμένο ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία. Καὶ ἐπομένως ἐξ ὀρισμοῦ δὲν παράγονται ἐμπορεύματα καὶ κατὰ συνέπεια ἡ Ρωσία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καπιταλιστικὴ.

Ὁ Μάρξ λέει ὅτι ἡ παραγωγὴ προϊόντων πού δὲν ἀνταλλάσσονται ἀγορὰ μὲ ἄλλα προϊόντα στὴν ἀγορὰ εἶναι παραγωγὴ ἀξιών χρήσης καὶ ὄχι ἀξιών ἀνταλλαγῆς. «Γιὰ νὰ γίνει ἐμπόρευμα ἓνα



21 τοῖς ἑκατὸ κἄτω ἡ παραγωγή σταριοῦ
σὲ σχέση με πέρσυ

προϊόν πρέπει νά μεταβιβαστή μέσω ανταλλαγῆς σέ κάποιον ἄλλο, στὸν ὁποῖο θά χρησιμεύσει σάν ἀξία χρήσης³⁰. Ἐπομένως ἡ Ρωσία δέν μπορεῖ νά εἶναι καπιταλιστική.

Ἄν αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα ἦταν σωστὸ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς παραγωγῆς στὴν Δύση δέν θά μπορούσε ἐπίσης, νά χαρακτηριστεῖ καπιταλιστικό. Ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀνάμεσα στὰ μεγάλα μονοπώλια τῆς Δύσης γίνεται ὅλο καὶ λιγότερο γιὰ τῆς τιμές. Τὸ καπιταλιστικὸ κράτος παίζει ὁλοένα καὶ μεγαλύτερο ρόλο στὴν οἰκονομία.

Ἄν ἡ Ρωσία δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ καπιταλιστικὴ ἐπειδὴ ἡ παραγωγή ὁργανώνεται ἀπὸ τὸ κράτος μέ καθωριστικὴ τὴν πίεση τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, τότε καὶ πολλοὶ τομεῖς τῆς Δυτικῆς οἰκονομίας δέν πρέπει καὶ αὐτοὶ νά εἶναι καπιταλιστικά, μιά καὶ αὐτὰ ἐπίσης παράγουν σύμφωνα μέ προκαθορισμένα ἀπὸ τὸ κράτος «πλάνα», χωρὶς ν' ἀντιμετωπίζουν ἀνταγωνισμό. Ἀκόμα παραπάνω σέ πολλές χώρες τῆς Δύσης ὑπάρχει σημαντικὸς κρατικὸς τομέας. Στὴν Ἰταλία σήμερα τὸ κράτος ἐλέγχει σχεδὸν τὴν μισή οἰκονομία³².

Τέλος καὶ ὁ μὴ κρατικὸς τομέας στὴν Δύση κυριαρχεῖται σέ ὁλοένα μεγαλύτερο βαθμὸ ἀπὸ γιγαντιαία μονοπώλια. Στὴν Βρετανία σήμερα ἑκατὸ ἐταιρίες *deminodded by inter bckmy dnectorstnps*, ὅπου κυριαρχοῦν οἱ πολλαπλές θέσεις τῶν ἰδίων ἀτόμων στὰ Δ.Σ. διαφορετικῶν ἐταιριῶν ἐλέγχουν τὸν μισὸ ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸ τομέα τῆς παραγωγῆς.

Συνήθως ἡ μιά παράγωγικὴ μονάδα στὸ κρατικὸ τομέα ἢ σέ ἓνα μονοπώλιο, παράγει ὄχι γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀλλὰ γιὰ ἄλλα τμήματα τῆς ἴδιας ἐπιχείρησης, σύμφωνα μέ προκαθορισμένες ὁδηγίες. Δηλ. ἓνα μεμονωμένο ἐργοστάσιο μπορεῖ κάλλιστα νά μὴν παράγει προϊόντα γιὰ ἀνταλλαγὴ ἀλλὰ γιὰ χρῆση ἀπὸ ἄλλα ἐργοστάσια τοῦ ἴδιου συγκροτήματος.

Παρόλα αὐτὰ, μακροπρόθεσμα, ὅλα τὰ διαφορετικὰ στάδια τῆς παραγωγῆς μέσα στὸ ἐργοστάσιο τείνουν νά ὑπακούουν στοὺς νόμους τοῦ καπιταλισμοῦ. Ὁ μεμονωμένος καπιταλιστὴς πιέζεται νά ἐφαρμόσει τοὺς καπιταλιστικούς νόμους μέσα στὸ ἴδιο του τὸ ἐργοστάσιο, παρόλο πού ὑπάρχει σχεδιασμὸς τῆς παραγωγῆς μέσα στὸ ἐργοστάσιο, γιὰ νά μεγιστοποιήσῃ τὰ κέρδη του. Ἐτοί ἂν καὶ οἱ ἐργάτες στὸ ἓνα τμήμα τοῦ ἐργοστασίου παράγουν ἀξίες χρήσης γιὰ τοὺς ἐργάτες σέ κάποιο ἄλλο τμήμα τοῦ ἴδιου

ἐργοστασίου ὄχι ἀξίες ἀνταλλαγῆς ἢ παραγωγή τούς ρυθμίζεται ἀπὸ παρόμοια σάν νά παρήγαν ἐμπορεύματα γιὰ τὴν ἀγορὰ. Οἱ ἐξωτερικὲς σχέσεις τοῦ ἐργοστασίου πρὸς τὴν ὑπόλοιπη οἰκονομία μεταμορφώνουν τὰ διάφορα στάδια παραγωγῆς μέσα στὸ ἴδιο ἐργοστάσιο σέ στάδια καπιταλιστικῆς παραγωγῆς.

Τὰ ἴδια κριτήρια ἰσχύουν καὶ ὅταν ἐξετάζουμε τὴν λειτουργία τῶν γιγαντιαίων μονοπωλίων. Ἄν καὶ μεγάλα τμήματα τῆς δραστηριότητος τούς σχεδιάζονται καὶ δέν εἶχαν ἄμεση σχέση με τὴν ἀγορὰ, σέ τελευταία ἀνάλυση ὁ ἀνταγωνισμὸς τοὺς με ἄλλα μονοπώλια ἐπιβεβαιώνει ὅτι κυριαρχοῦν οἱ καπιταλιστικοὶ νόμοι.

Ἡ παραγωγή δέν εἶναι ποιοτικὰ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν παραγωγή τῶν μονοπωλίων. Παρόλο πού τὰ σχετικὰ προϊόντα ποτὲ δέν πρόκειται νά ανταλλάγουν σέ μιά ἀνταγωνιστικὴ ἀγορὰ (στὴν Βρετανία μόνο τὸ 10% τῆς παραγωγῆς πουλιέται σέ ἄλλους ἀπὸ τὴν κυβέρνηση) αὐτοὶ πού σχεδιάζουν τὴν παραγωγή εἶναι ἀναγκασμένοι νά τηροῦν τοὺς καπιταλιστικούς νόμους.

Συνήθως τὸ κάνουν αὐτὸ χρησιμοποιώντας διάφορες μέθοδους, συγκρίνοντας ἀποδοτικότητα κόστος κλπ. στὸ τομέα παραγωγῆς ὀπλων, με τὰ ἀντίστοιχα δεδομένα στοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς παραγωγῆς. Μέ βάση τῆς μετρήσεως αὐτῆς τὸ κράτος συμφωνεῖ με τοὺς βιομηχανοῦς τῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν τὸ ὕψος τῆς δικῆς τους μαβης. Ἐτοί ἂν καὶ οἱ ἐταιρίες παραγωγῆς ὀπλων σπάνια ἀνταγωνίζονται γιὰ ἀγορὲς με ὅποιονδήποτε, εἶναι ἀναγκασμένες νά συμπεριφέρονται σάν νά συνέβαινε κάτι τέτοιο.

Ὁ καπιταλισμὸς συνεχίζει νά ὑπάρχει - ἀκόμα καὶ ἂν ἡ γραφειοκρατία δρᾷσαν ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΟ γιὰ τὴν ἀγορὰ.

Στὴν κάθε περίπτωση οἱ μηχανισμοὶ πού ἐφαρμόζονται ἐσωτερικά εἶναι παρόμοιοι. Ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ἐργατῶν πρέπει νά εἶναι τόσο ἀποτελεσματικὴ ὅσο καὶ τοῦ ἀνταγωνιστῆ, ἢ παραγωγικότητα πρέπει συνεχῶς νά αὐξάνεται. Ἄν καὶ ἡ μεμονωμένη ἐταιρία ἢ χώρα μπορεῖ νά σχεδιάζει τίς λειτουργίες της, τὸ περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ «πλάνου» ἐξαρτάται ἀπὸ τὴν σχέση του με τὸν ἀνταγωνιστὴ της. Ἄν δέν κατορθώσει νά παραβγεῖ με τὴν αὐξηση τοῦ ἀνταγωνιστῆ στὸ ποσοστὸ ἐκμετάλλευσης καὶ τίς προόδους τοῦ στὴν τεχνολογία, τότε κινδυνεύει. Ἐκεῖνο πού καθορίζει τὴν ἐσωτερικὴ ὁργάνωση κάθε χώρας, ὅπως καὶ κάθε ἐταιρίας, εἶναι ἡ σχέση της πρὸς τὸ συνολικὸ σύστημα πού βρίσκεται ἐξω ἀπὸ αὐτὴν.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο σήμερα ὁ τεράστιος τομέας παραγωγῆς ὀπλων τῆς οἰκονομίας τῶν ΗΠΑ εἶναι ἓνας καπιταλιστικὸς τομέας. Πρέπει νά εἶναι ἀνάλογη παραγωγικότητα, ἐπιπεδο τεχνολογίας καὶ ἐργατικὸ κόστος με ἐκεῖνο τῶν ὑπολοίπων χωρῶν τῆς Δύσης καὶ με τὴν Ρωσικὴ οἰκονομία. Αὐτὸ ἐξ αἰτίας τοῦ οικονομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ της με τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἰαπωνία καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ στρατιωτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ της με τὴν Ρωσία.

Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν Ρωσικὴ οἰκονομία σάν σύνολο. Ἄν κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν παραγωγή ὀπλων (ὅπως εἰχουμε ἤδη δεῖξει) τότε κυριαρχεῖται καὶ ἀπὸ τὴν σχέση της με τὴν ἐκτός τῆς Ρωσίας παραγωγή. Αὐτὰ πού ἐνδιαφέρουν τοὺς κυβερνήτες στὴν Ρωσία δέν εἶναι πόσες ἀξίες χρήσης ἔχουν συγκεντρώσει ἀφηρημένα, ἀλλὰ πῶς αὐτῆς οἱ ἀξίες χρήσης συγκρίνονται με τίς ἀξίες χρήσης πού συγκεντρώνονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ βιομηχανία ὀπλων.

Ἀλλὰ ὅταν δύο σύνολα ἀξιών χρήσης συγκρίνονται καὶ μετροῦνται τὸ ἓνα σέ σχέση με τὸ ἄλλο παύουν νά εἶναι ὅπλα καὶ μόνο ἀξίες χρήσης. Ἀρχίζουν νά συμπεριφέρονται σάν ἀνταλλακτικὲς ἀξίες: ἡ ἀξία τους δέν ἐξαρτάται πιά ἀπὸ τίς ἐγγενεῖς τους ιδιότητες ἀλλὰ ἀπὸ τὴν σχέση τους με τὴν παραγωγή σ' ὁλόκληρο τὸ παγκόσμιο σύστημα.

Οἱ ἡγέτες τῆς Ρωσίας ν' ἀνησυχοῦν γιὰ τὰ ἴδια πράγματα πού ἀνησυχοῦν καὶ τὸ ὁποιοδήποτε δυτικὸ μονοπώλιο καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς τους. Ὄταν μιλοῦν γιὰ ρυθμούς ἀνάπτυξης εἶναι ρυθμοὶ ἀνάπτυξης σέ σύγκριση με τὴν Δύση. Δέν ἀνησυχοῦν γιὰ τὴν ἀποδοτικότητα τῆς ἐργασίας αὐτῆς καθ'

αυτής, αλλά για την παραγωγικότητα της εργασίας συγκρινόμενη με εκείνη της Δύσης. Βασανίζονται από το χαμηλό ποσοστό μοντερνοποίησης, πάλι σε σύγκριση με την Δύση.

Οι κυριότερες οικονομικές αποφάσεις για καθωριστικά για τους εργάτες θέματα παίρνονται με βάση που χρησιμοποιείται και στην Δύση: πώς διάφοροι τομείς της οικονομίας θα γίνουν πιο επικερδείς, πώς να πεισθούν οι εργάτες να αποδεχθούν ελάττωση του εργατικού δυναμικού και αύξηση της απόδοσης με αντάλλαγμα στους ψηλούς μισθούς; Τι επίπεδο μισθών απαιτείται για να παράγουν οι εργάτες με την μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα; Οι συνέπειες της λογικής της ανταγωνιστικής σχέσης με την Δύση είναι αναπόφευκτες.

Ο Μάρξ στην αρχή του 1ου τόμου του Κεφαλαίου αρχίζει από την ανάλυση της ατομικής εμπορευματικής παραγωγής και καταλήγει, στο τέλος, στην δυναμική του καπιταλισμού, την συσσώρευση. Αρχίσαμε δείχνοντας ότι στην Ρωσία, όπως στην Δύση, το κάθε τι υποτάσσεται στην συσσώρευση. Τώρα μπορούμε να δούμε ότι η ίδια η συσσώρευση είναι το αποτέλεσμα της ανταγωνιστικής σχέσης μεταξύ της Ρώσικης άρχουσας τάξης και των αντιπάλω της. Αυτή η σχέση μετασχηματίζει τα προϊόντα της Ρωσικής οικονομίας σαν σύνολο σε παραγωγή που προσδιορίζεται από το ουσιαστικό καπιταλιστικό κριτήριο της ανταλαχτικής αξίας.

ΟΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ του κρατικού καπιταλισμού

“Αν η Ρωσία, μιλώντας από οικονομική άποψη, είναι σαν μία γιγαντιαία εταιρία, τότε οι γνώστες αντιθέσεις του καπιταλισμού πρέπει να εμφανίζονται και εκεί. Αυτό σημαίνει ότι άργα ή γρήγορα το ποσοστό κέρδους πρέπει να πέφτει.

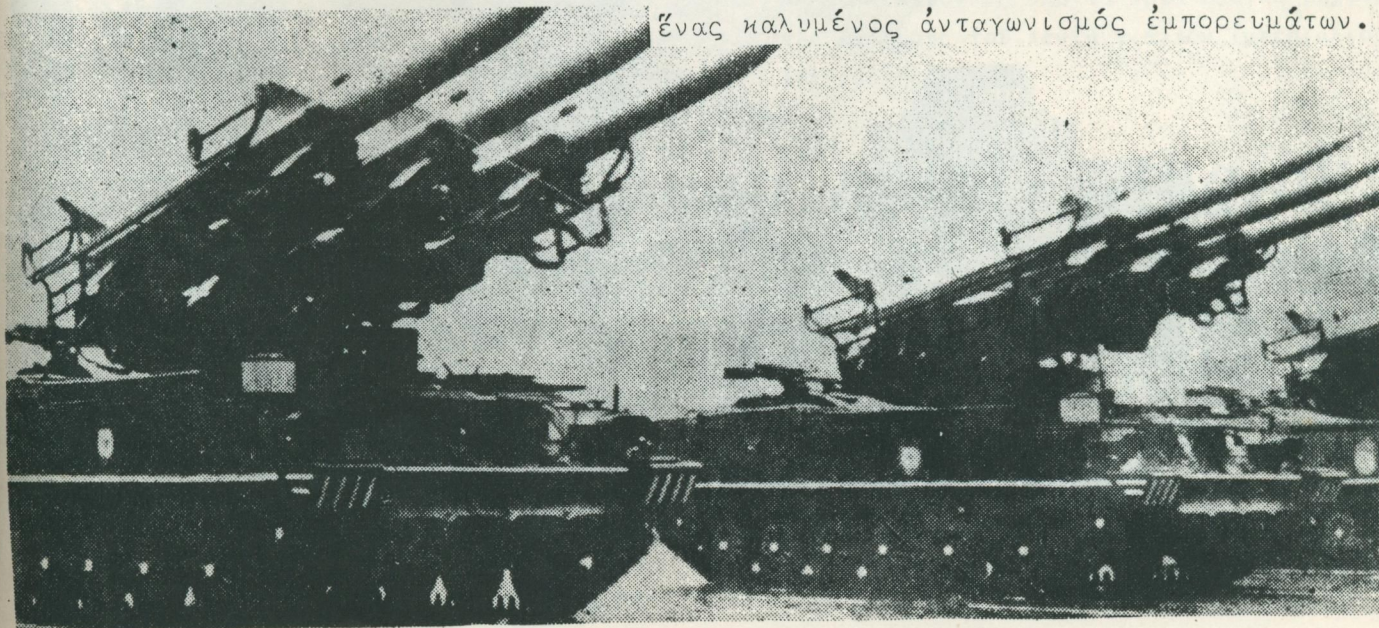
Στην Δύση αυτό το γεγονός, στο παρελθόν, ήταν η προειδοποίηση για την αρχή της ύφεσης. Οι επενδύσεις σταματούν, η ζήτηση περιορίζεται, αρχίζει υπερπαραγωγή και τότε η αξία του κεφαλαίου καταρρέει. Σαν αποτέλεσμα της κρίσης οι ασθενέστερες μονάδες κεφαλαίου χρεωκοπούν και απορροφούνται, σε τιμές ευκαιρίας, από τις πιο δυνατές καπιταλιστικές μονάδες. Αυτή η αλλαγή στην δομή επιτρέπει στο κεφάλαιο να ξαναρχίσει

την λειτουργία του. Με την χρεωκοπία των ανταγωνιστών του και την αξία του κεφαλαίου πολύ χαμηλότερα, το ποσοστό κέρδους ξαναεβαίνει προσωρινά και ο κύκλος αρχίζει πάλι από την αρχή.

“Όμως στην Ρωσία δεν υπάρχει τέτοιος μηχανισμός που να συνδέει την υπερπαραγωγή με την αλλαγή στην δομή του κεφαλαίου. Οι κυριότερες αποφάσεις για επενδύσεις παίρνονται κεντρικά και δεν υπάρχει κανένας τρόπος ο γραφειοκράτης που έχει πάρει τις αποφάσεις να μπορεί να τις αλλάξει αυτόματα. Για τον διευθυντή ενός εργοστασίου επίσης, είναι αδιάφορο αν τα προϊόντα του θα καταναλωθούν ή θα μείνουν ανέγγιχτα σε κάποια αποθήκη, ή αν το νέο κτήριο του εργοστασίου τελειώσει ή όχι. Αυτό βέβαια δεν μπορεί να σημαίνει ότι η Ρωσική οικονομία δεν έχει κρίσεις - αντίθετα είναι καθαρή ένδειξη ότι η οικονομία βρίσκεται σε κατάσταση μόνιμης κρίσης. Ο Δυτικός καπιταλισμός έχει μηχανισμούς μεγάλης ή μικρότερης αποτελεσματικότητας για την αλλαγή της δομής του κεφαλαίου σε περιόδους κρίσης, ή Ρωσία όμως δεν έχει τέτοια έσωτερικά μέσα για να κάνει το ίδιο. “Ετσι, σ’ αυτό το σημείο, η συσσώρευση συνεχίζεται ακόμα, άποτυγχάνει όμως στο να αυξήσει την συνολική ποσότητα αξιών χρήσης στην οικονομία. “Έχει φτάσει σε κατάσταση διαρκούς στασιμότητας. “Όμως μόνο σχετικά πρόσφατα η διαρκώς στασιμότητα έχει αρχίσει να έχει αποφασιστική σημασία. Μέχρι την δεκαετία του 1950 υπήρχε αφθονία υποαπασχολούμενη εργασία έτσι η πρωταρχική συσσώρευση μπορούσε να συνεχίζεται και οι νέες επενδύσεις που γίνονται μπορούσαν να είναι επικερδείς. Μέχρι τότε η Ρωσία μπορούσε να διαθέτει τους κυριότερους πόρους της συσσώρευσης για την ανάπτυξη της παραγωγής μέσω παραγωγής. “Αλλά εφ’ όσον τα μέσα παραγωγής θα πρέπει κάποτε να χρησιμοποιηθούν με την σειρά τους για να παράγουν καταναλωτικά αγαθά όλα τα προηγούμενα καθυστερούν αλώς την κρίση. Δεν μπορούν να σταματήσουν την κατάσταση της διαρκούς στασιμότητας που παρουσιάζεται αλλά μόνο να την καθυστερήσουν.

Σοβιετικοί πύραυλοι. “Ανταγωνισμός με την πολεμική βιομηχανία της δύσης, ή

έναν καλυμμένος ανταγωνισμός εμπορευμάτων.



Ἡ οικονομία τῶν ἐξοπλισμῶν ἐκτός ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἡ κύρια πηγή ἀνταγωνισμοῦ μέ τὴν δύση, καθυστερεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐμφάνιση τῆς κρίσης τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ. Οἱ ἐξοπλισμοὶ πληρώνονται ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πού ἀπομένει μετὰ τὴν ἀφαίρεση τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἐξόδων γιὰ τὴν φυσικὴ φθορὰ τῶν μηχανημάτων. Ἔτσι βρίσκονται σὲ ἀνταγωνιστικὴ θέση μέ τὴν συσσώρευση γιὰ τὸ πῶς θὰ διατεθοῦν τὰ κονδύλια, δηλ. ὅσο περισσότερα διατεθοῦν γιὰ ὅπλα τόσο λιγότερα ἀπομένουν γιὰ συσσώρευση. Οἱ ἐξοπλισμοὶ ἐπομένως μειώνουν τὸ ποσό πού συσσωρεύεται, ἔτσι ἐπιβραδύνουν τὴν αὐξησὴ τῆς ὀργανικῆς σύνθεσης τοῦ κεφαλαίου. Αὐτὸ ὁδηγεῖ στὸ νὰ γίνεται πιο ἀργά ἡ πτώση τοῦ ποσοῦ κέρδους ἀπὸ ὅτι θὰ ἦταν ἀπλῶς, καὶ καθυστερεῖ ἔτσι τὴν κρίση ἀκόμα περισσότερο.

Καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὶς προσωρινές αὐτές «λύσεις» στὶς ἀντιφάσεις τοῦ Ρωσικοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ σ' ἓνα μεγάλο μέτρο ἔχουν χάσει τὴν χρησιμότητά τους, καὶ αὐτὸ ἔχει γίνει καθαρὸ ἀκόμα καὶ σ' αὐτὸ τὸ ἡγετικὸ στρώμα τῆς ἴδιας τῆς γραφειοκρατίας. Τὰ τελευταῖα χρόνια κάνουν ἀπεγνωσμένες προσπάθειες νὰ ἐνσωματώσουν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δυτικοῦ καπιταλισμοῦ πού τοὺς λείπουν καὶ νὰ τὰ μεταμοσχεύσουν στὴν δομὴ τοῦ ἴδιου τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ. Αὐτὴ ἡ προσπάθεια τοὺς εἶναι ἐξίσου ἀντιφατικὴ μέ τὶς προσπάθειες τῶν δυτικῶν καπιταλιστικῶν κρατῶν νὰ ἐφαρμόσουν σχεδιασμὸ καὶ τὴν εἰσοδηματικὴ πολιτικὴ σὲ ἐθνικὴ κλίμακα.

Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις προσπαθοῦν νὰ ἐπιλύσουν τὶς ἀντιφάσεις τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ χωρὶς νὰ καταργήσουν τὸν καπιταλισμὸ. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις προσπαθοῦν νὰ πετύχουν τὸ ἀδύνατο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρόταση τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε., Σεπτέμβριος 1929. Ἀναφέρεται στὸ βιβλίο τοῦ Τόνου Κλίφ, Κρατικός Καπιταλισμός στὴ Ρωσία, 1974, σελ. 13.

2. Στὸ ἴδιο σελ. 23.

3. Τόνου Κλίφ, Ρωσία - Μία Μαρξιστικὴ Ἀνάλυση, Λονδίνο 1965, σελ. 31.

4. Βίκτωρ Σέρζ, Ἀπὸ τὸν Λένιν στὸν Στάλιν, σελ. 68. Ἡ δὴλωση ἐγίνετο 1933.

5. Τ. Κλίφ, στὸ ἴδιο σελ. 286.

6. Πράβντα 22/12/47. Ἀναφέρεται στὸ ἴδιο βιβλίο τοῦ Τ. Κλίφ σελ. 109.

7. Κάρλ Μάρξ, Κεφάλαιο, τόμ. 1ος, σελ. 751 - 3.

8. Στὸ ἴδιο σελ. 751.

9. Κ. Μάρξ, Grundrisse, σελ. 258, Penguin.

10. Κ. Μάρξ, Μανιφέστο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος.

11. Κ. Μάρξ, Κεφάλαιο, τομ. 1ος, σελ. 592 - 5.

12. Στὸ ἴδιο σελ. 592.

13. Κ. Μάρξ, Grundrisse, σελ. 414.

14. Κ. Μάρξ, Κεφάλαιο, τομ. 1ος, σελ. 626 - 7.

15. Κ. Μάρξ, Κεφάλαιο, τομ. 3ος, σελ. 429.

16. Στὸ ἴδιο, σελ. 429 - 9.

17. Ε. Μαντέλ, Γραπτά γιὰ τὸν Κρατικὸ Καπιταλισμὸ IMG 1973, σελ. 34.

18. Φ. Ἐνγκελς, Κριτικὴ τοῦ προγράμματος τῆς Ἐρφούρης.

19. Τ. Κλίφ, στὸ ἴδιο, σελ. 203.

20. Ν. Μπουχάριν, Ἱμπεριαλισμός καὶ Παγκόσμια Οικονομία, σελ. 157 (ὑποσημείωση).

21. Τ. Κλίφ, στὸ ἴδιο, σελ. 144 - 5.

22. Ὑπάρχει στὸ βιβλίο τοῦ Λ. Τρότσκι, Ἡ τρίτη Διεθνὴς μετὰ τὸν Λένιν, σελ. 13.

23. Στὸ ἴδιο, σελ. 46.

24. Τ. Κλίφ, στὸ ἴδιο, σελ. 39.

25. Τ. Κλίφ, Μία σοσιαλιστικὴ ἐπιθεώρηση, 1966, σελ. 116 - 7.

26. Τ. Κλίφ, Κρατικός Καπιταλισμός στὴ Ρωσία, σελ. 46.

27. Gohn, Οικονομικὴ Ἀνάπτυξη στὴ Σοβιετ. Ἐνωση, 1970, σελ. 71.

28. Schwartz, Ἡ Σοβιετικὴ οικονομία μετὰ τὸν Στάλιν, σελ. 45 - 6.

29. Κάρλ Μάρξ, Grundrisse, σελ. 224 (Ἡ ἔμφαση τοῦ Μάρξ).

30. Κ. Μάρξ, Τὸ Κεφάλαιο, τομ. 1ος, σελ. 41.

31. Α. Zanberman, Βιομηχανικὴ Πρόοδος στὴν Πολωνία, Τσεχοσλοβακία καὶ Α. Γερμανία. ΟΥΡ, σελ. 3.

32. Τὰ στοιχεῖα εἶναι συγκεντρωμένα ἀπὸ πίνακες πού μποροῦν νὰ βρεθοῦν στὰ βιβλία τῶν:

S. Clough, Ἡ οικονομικὴ ἱστορία τῆς Νεώτερης Ἰταλίας 1964, σελ. 372.

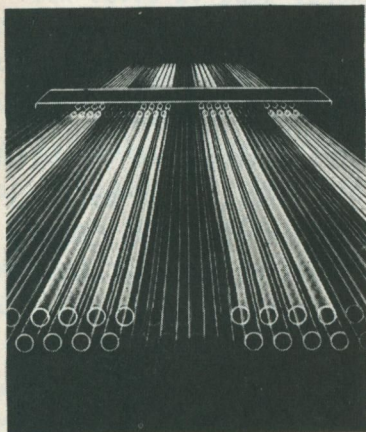
G. Rodbielski, Ἰταλία: Ἀνάπτυξη καὶ κρίση στὴν μεταπολεμικὴ οικονομία, 1974, σελ. 105. Καὶ V. Lutz, Ἰταλία - Μία μελέτὴ τῆς οικονομικῆς

ἀνάπτυξης, 1962, σελ. 268 - 84.



Χαράματα μπροστὰ στὰ τείχη τοῦ Κρεμλίνου, δημοτικὲς ὑπάλληλοι καθαρίζουν τὴν Κόκκινη Πλατεία. Κάποτε ἴσως τὸ καθαρίσουν κι ἀπὸ μέσα.

Ο καπιταλισμός σήμερα:



Τεχνολογικός ιμπεριαλισμός

"Η αστική τάξη δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς να επαναστατεί συνέχεια τα εργαλεία της παραγωγής, επομένως τις παραγωγικές σχέσεις, άρα όλες τις πάρα πέρα κοινωνικές σχέσεις... Η άστομάτη αναστάτωση της παραγωγής, ο αδιάκοπος κλονισμός όλων των κοινωνικών καταστάσεων, η αιώνια άβεβαιότητα και η αιώνια κίνηση, είναι εκείνα που κάνουν την αστική τάξη να ξεχωρίζει απ' όλες τις προηγούμενες."

Μάρξ-Ένγκελς Τό Κομμουν. Μανιφέστο.

Τό παραπάνω απόσπασμα είναι νομίζουμε αρκετό για να διαλύσει κάθε παρεξήγηση που υπάρχει σε σχέση με τό βιβλίο του Λένιν "Ιμπεριαλισμός, τό ανώτατο στάδιο του καπιταλισμού". Ότι δηλαδή τελευταίο στάδιο του καπιταλισμού είναι αυτό που περιγράφει ο Λένιν. Πράγματι, την εποχή που ο Λένιν γράφει αυτό τό βιβλίο, ο καπιταλισμός φαίνεται να κατα-

ρέει. "Όχι μόνο εξ αίτιας του πόλεμου και της κρίσης, αλλά κύρια γιατί υπάρχει σε παγκόσμια κλίμακα ένα μεγάλο επαναστατικό κίνημα, στην Γερμανία, στην Ίταλία, στην Γαλλία, στην Άγγλία κλπ." Όμως αυτά τό επαναστατικά κινήματα καταπνίγηκαν από τούς αστούς και ο καπιταλισμός κατώρθωσε να επιβιώσει. Και αυτό ακριβώς σημαίνει, ότι ο καπιταλισμός δεν πρόκειται να καταρεύσει από μόνος του, αυτόματα, αλλά μονάχα από τή συνειδητή δράση του προλεταριάτου. Ο καπιταλισμός κατώρθωσε να επιβιώσει και από τήν εποχή του Λένιν έγιναν μεγάλες ανακατατάξεις στην παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία. Νομίζουμε ότι μπορούμε να φωτίσουμε μερικές από τίς ανακατατάξεις αυτές ξεκινώντας από τά τρία βασικά σημεία της ανάλυσης του Λένιν για τόν ιμπεριαλισμό της εποχής του.

1. Συγκεντροποίηση του κεφαλαίου

Η τάση για συγκεντροποίηση και ή δημιουργία τεράστιων επιχειρήσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, οξύνθηκε σε μεγάλο βαθμό και έγινε σε πολλή μεγαλύτερη κλίμακα απ' ότι στην εποχή του Λένιν. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, τό 1974, 4 εταιρείες είχαν συγκεντρώσει τό 91,06% ο στην καπνοβιομηχανία, 3 τό 91,09% ο στην βιομηχανία τσιμέντου, 5 εταιρείες τό 80,91% ο στις βα-

σικές μεταλλουργικές βιομηχανίες, κλπ.¹

Σε διεθνές επίπεδο οί μεγάλες εταιρείες δεν είναι πιά όπως την εποχή του Λένιν-πού ήταν στενά συνδεδεμένες με τή χώρα προέλευσής τους. Η τεράστια ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, έφτασε στο σημείο, όπου, όχι μόνο ή στενότητα της αγοράς, αλλά και τά απαιτούμενα για τήν παραγωγή κεφάλαια, έμποδίζουν σ' έλο και πιά πολλούς τομείς τήν ά-

ποδοτική οργάνωση της παραγωγής σε έθνικό πεδίο. Κλασσικά παραδείγματα μπορούμε ν' αναφέρουμε την διαστημική βιομηχανία και την παραγωγή του μεταγωγικού αεροσκάφους υπερηχητικής ταχύτητας CONCORD, που ανάγκασαν τους Δυτικοευρωπαίους καπιταλιστές σε συνεργασία.

Έπειδή, όμως, η μυθολογία του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ μιλά για πολυεθνικές σαν οι έταιρείες αυτές να είναι "Αμερικάνικες που "βάζουν σε κίνδυνο την έθνική μας ανεξαρτησία", είναι αναγκαίο να πούμε δυο λόγια.

"Πράγματι, στην αρχή, η πολυεθνική ήταν στενά συνδεδεμένη με τη χώρα που αναπτύχθηκε και που εκεί ήταν η βάση της, πρακτικά οι ΗΠΑ. Οι θυγατρικές εταιρείες του έξωτερικού δεν έπαιζαν παρά ένα δευτερεύοντα ρόλο και η στρατηγική της εταιρείας ήταν προσανατολισμένη γύρω από τα συμφέροντα της εταιρείας-μητέρας. Σε περίπτωση δυσκολίας έκλειναν πρώτα-πρώτα οι επιχειρήσεις στο έξωτερικό. Η νομισματική πολιτική της εταιρείας καθοριζόταν με βάση το δολλάριο και τα πραγματοποιούμενα στο έξωτερικό κέρδη επήγαιναν στο μεγαλύτερο μέρος τους στις ΗΠΑ, όπου και επενδύονταν από την αρχή.

Τό νέο στοιχείο είναι ότι τώρα πλέον οι

πολυεθνικές αρχίζουν να έχουν έξω από τις ΗΠΑ μιά ανάπτυξη τόσο μεγάλη ώστε η στρατηγική τους να μην μπορεί παρά να είναι πραγματικά παγκόσμια: Οι αποφάσεις δεν παίρνονται πιά σε αναφορά με την ανάπτυξη των εγκαταστάσεων στις ΗΠΑ. Μπορεί να συμβεί μάλιστα και το αντίθετο. Νά συμφέρει να ευσιαστεί μιά δραστηριότητα ή μιά επιχείρηση στις ΗΠΑ χάρη μιάς θυγατρικής εταιρείας στην Ευρώπη ή στην Άπω Ανατολή, που θα δημιουργούσε φηλότερο κέρδος. Στο βαθμό που οι μεγάλες επιχειρήσεις γίνονται αληθινά υπέρ-έθνικές, η αυτοκρατορία τους δεν ταυτίζεται με κανένα κράτος. Αντιπροσωπεύεται σ' όλα: τό συμφέρον τους δεν μπορεί να εκφράζεται από καμιά κυβέρνηση ιδιαίτερα, αλλά κάθε μιά είναι εκπροσώπος της, όπως είναι εκπροσώπος όλων των εταιριών που έχουν εγκατασταθεί στο έδαφος της."²

Δέν είναι λοιπόν, καθόλου τυχαία και η ανάπτυξη διεθνών καπιταλιστικών οργανισμών όπως του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ή της Διεθνούς Τράπεζας. Ακόμα και οι οργανισμοί του ΟΗΕ, όπως τό FAO έχουν μετατραπεί σε όργανα αυτών των διεθνών καπιταλιστικών οργανισμών.³

2. Κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου

Ο αύξανόμενος έξωτερικός ανταγωνισμός και ιδίως μετά τό 1945, όχι μόνο μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών γιατί τώρα και οι υπανάπτυκτες χώρες έκαναν δυναμικά την εμφάνισή τους, ανάγκαζε τις αναπτυγμένες χώρες σε συνεχή αύξηση της τεχνολογικής και βιομηχανικής τους υποδομής.

Ο βιομηχανικός τομέας όλο και πιο πολύ αποκτούσε μεγάλη σημασία. Στην Ερεττανία άποροφούσε τό 42% των επενδύσεων τό 1960 ενώ τό 1938 ήταν 32%. Η βαριά βιομηχανία ιδίως μετάλλου και χημικών αναπτύχθηκε ακόμα περισσότερο. Αύξανόταν με ποσοστό 12,1% τό χρόνο συγκρινόμενο με τό 6,8% των υπόλοιπων βιομηχανιών. Η μεγάλη βιομηχανία, με την μεγάλη παραγωγικότητα και τεχνολογία

ήταν αυτή που κρατούσε τό κλειδί της συσώρευσης. Ο παρασιτισμός του χρηματιστικού κεφαλαίου έπρεπε να χτυπηθεί. Από την μιά τό κράτος όλο και περισσότερο χρηματοδοτεί τις μεγάλες επιχειρήσεις. Από την άλλη ή αύξηση της φορολογίας στο καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων από 14 σε 39% μεταξύ 1938-1956, είχε σαν αποτέλεσμα την πτώση του εισοδήματος από μετοχές. Ακόμα ο αύξανόμενος έξωτερικός ανταγωνισμός ανάγκαζε τις μεγάλες εταιρείες να αυτοχρηματοδοτούνται. Τό 1912 τό 67% των κερδών μιάς επιχείρησης μοιραζόταν στους μετόχους, τό 1922 τό 53%, τό 1957-8 τό 27%, μεταξύ 1944-56 τό μέσο επίπεδο ήταν 23%.⁴ Ένα μεγάλο ποσοστό του εισοδήματος της μεσαίας τάξης

έπαφε να πηγαίνει στις τράπεζες.

Αλλά ο σημαντικότερος παράγοντας που επέδρασε ώστε να παύσει η κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου είναι το ότι σήμερα πλέον η εξαγωγή κεφαλαίου γίνεται κύρια με την μορφή τεχνολογίας. "Αδύω του φηλου επίπεδου προστατευτισμού που χαρακτηρίζει τις χώρες αυτές (τις υπό-ανάπτυξη χώρες) η εξαγωγή τεχνολογίας μπορεί στην πράξη να αποτελεί την μόνη δόδο διεξόδου στις αγορές αυτές. Το σημείο αυτό έθιξε διεξοδικά ο TH. A. CALLAGHAN, JR ένας Αμερικανός βιομηχανος και σημαίνων σύμβουλος της πολιτικής εξαγωγής τεχνολογίας των ΗΠΑ: "Αγορές κλειστές σε αγαθά είναι μόνιμα ανοιχτές στην τεχνολογία. Ακόμα και υπερβολικά κλειστές αγορές θα ανοίξουν στη δυτική τεχνολογία, με την προϋπόθεση ότι η Δύση θα τους δώσει τις πιστώσεις για να κάνουν τις αγορές... όσο διάστημα οι ΗΠΑ είναι η ισχυρότερη τεχνολογική δύναμη στον κόσμο, κλειστές αγορές σ' αγαθά είναι πάντα ανοιχτές στην αμερικανική τεχνολογία".⁵

Η εξαγωγή τεχνολογίας μπορεί να πάρει τρεις μορφές: α) UNDER LICENS. Είναι η άδεια που δίνεται από τον κάτοχο μιας εύρεσιτεχνίας σε μία άλλη επιχείρηση να την χρησιμοποιήσει. β) ROYALTIES. Πληρωμή δικαιωμάτων για τη χρήση τεχνικών μεθόδων ξένων επιχειρήσεων. Οι ξένες επιχειρήσεις παραχωρούν έναντι ROYALTIES τεχνικές μεθόδους, έμπορικά σήματα, συμβουλές κλπ κλπ. γ) KNOW HOW. Πρόκειται βασικά για την μεταφορά και την εφαρμογή της ξένης τεχνολογίας. Συνήθως γίνεται με την μόνιμη παρουσία ξένων τεχνικών που ελέγχουν και διατηρούν τα απόρρητα για λογαριασμό της ξένης εταιρείας.⁶

Τό πόση μεγάλη σημασία έχει σήμερα η εξαγωγή τεχνολογίας τό αποδεικνύει ακόμα τό γεγονός ότι οι μεγαλύτερες εξαγωγικές εταιρίες στη Γαλλία είναι μετά τις αυτοκινητοβιομηχανίες Πεζώ-Σιτροέν και Ρενώ, εταιρείες που ασχολούνται με ηλεκτρικά και χημικά. Συγκεκριμένα η Γενική Έταιρία Ηλεκτρισμού με πωλήσεις 8,8 δισ. φράγκα και τό χημικό κοντσέρν RHONE POULENC με πωλήσεις 7,7 δισ. Ακόμα η Αίγυπτιακή κυβέρνηση ήρθε σε

συμφωνία με τη Ζήμενς για την ίδρυση της Ζήμενς-Αίγυπτου που θα αναλαμβάνει τις μελέτες για διάφορα μεγάλα έργα και θα φροντίζει για την είσοδο στην Αίγυπτο "ειδικής τεχνολογίας". Όλα αυτά υπολογίζεται ότι θα στοιχίσουν στην Αίγυπτο μέχρι τό 2000 πάνω από 12 δισ. δολάρια.⁷

Τά παραπάνω είναι αποτέλεσμα της διεθνοποίησης του καπιταλισμού. Τη στιγμή που σ' όλες τις χώρες ο καπιταλισμός έχει παγιωθεί, οι αναπτυγμένες χώρες κυριαρχούν ακριβώς χάρις στη μεγάλη τους τεχνολογία και βιομηχανία. Ένώ τον 19ο αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} οι εξαγωγές της Δύσης στηρίζονταν στα καταναλωτικά αγαθά, μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οι εξαγωγές ήταν μηχανήματα, όχήματα και κεφαλαιουχικά αγαθά. Η εξαγωγή τέτοιων ειδών ήταν για τις ΗΠΑ, την Αγγλία και την Ιαπωνία τό 40% των συνολικών τους εξαγωγών, ενώ για την Γερμανία τό ποσοστό έφτανε τό 46% (στοιχεία 1969). Δεν είναι καθόλου τυχαίο τό γεγονός ότι: "Ο αριθμός των βιομηχανικών εργαστηρίων στις ΗΠΑ δέν ξεπερνούσε τά 100 στις αρχές του πρώτου παγκόσμιου πόλεμου, αλλά τό 1922 έφτασε στα 220 και έμεινε μεταπολεμικά στο ίδιο βεος... Στο δεύτερο πόλεμο και έπειτα τά ελεγχόμενα από τις μεγάλες επιχειρήσεις εργαστήρια πολλαπλασιάστηκαν-ήταν 5400 τό 1960. Τό σύνολο των απασχολουμένων στις έρευνες έπιστημόνων τετραπλασιάστηκε-από 87000 τό 1941 σε 387000 τό 1961." Ένας πρόσθετος παράγοντας για την κυριαρχία των αναπτυγμένων χωρών στον τεχνολογικό τομέα είναι τό γεγονός ότι οι δαπάνες για την τεχνολογική έρευνα στη βιομηχανία είναι τεράστιες. Στις ΗΠΑ ήταν λιγώτερο από 100 εκ. δολάρια τό 1928 και έφτασαν σε 5 δισ. τό 1953-54, 12 τό 1959, 14 τό 1965 και 20,7 τό 1970.⁸

Ακόμα η αλματώδης αύξηση της δραστηριότητας της έρευνας και ανάπτυξης προκάλεσε μία σημαντική ζήτηση για πνευματική εργασία ύψηλης στάθμης. Σ' αυτό όφείλεται η σημαντική έκρηκτική ανάπτυξη της πανεπιστημιακής παιδείας... Στις αρχές του 1960 πάνω από τά τρία τέταρτα των παιδιών ηλικίας 15-19 έτών ολοκλήρωσαν την μέση εκπαίδευσή τους στις

ΗΠΑ, Αυστραλία, Ζηλανδία, Ίαπωνία, Βρετανία, Όλλανδία και Βέλγιο. Αποτέλεσμα της κοινωνικής τούτης ανακατάταξης ήταν ότι τουλάχιστον στις ΗΠΑ και πιθανόν και σ' άλλες χώρες

3. Δίψα για αποικίες

Η δίψα για πρώτες ύλες οδήγησε στην έποχή του Λένιν τις εξαγωγές κεφαλαίου κύρια στην παραγωγή πρώτων υλών. Όμως η παραγωγή πρώτων υλών στις αποικίες γίνονταν κύρια με χειροτεχνικές ή πρώτες βιομηχανικές μεθόδους. Και αυτό γιατί ακόμα και η μηχανή αδυνατούσε να συναγωνιστεί το αφθονο και φτηνό εργατικό δυναμικό. Όμως εξ αιτίας της αποτελμότητας της παραγωγικότητας στις αποικίες και της γρήγορης ανάπτυξης της παραγωγικότητας στις βιομηχανοποιημένες χώρες, ήταν ζήτημα χρόνου οι τιμές να αυξάνουν. Η εξέλιξη αυτή ξεκίνησε μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, επιβεβαιώθηκε για μερικές από τις πρώτες ύλες στη δεκαετία του 20 μέχρι την κρίση του 1929 όπου διακόπηκε εξ αιτίας αυτής της κρίσης. Εμφανίστηκε ξανά μετά την δεκαετία του '40 για να κορυφωθεί στις αρχές του κορεάτικου πολέμου το 1950. Έτσι λοιπόν, ή με τέτοιο τρόπο παραγωγή πρώτων υλών αποτέλεσε φραγμό για την ανάπτυξη της συσσώρευσης του κεφαλαίου. Από δω και μπρός έχουμε την όλο και περισσότερο βιομηχανισμένη παραγωγή πρώτων υλών. Έτσι όμως χάθηκαν τα κίνητρα για την αποκλειστική αξιοποίηση των πρώτων υλών στις υπανάπτυκτες χώρες. Γιατί:

1. Τα ακριβά μηχανήματα μπορούν να αξιοποιηθούν πολύ καλύτερα στις αναπτυγμένες χώρες (υπαρξη ειδικευμένου εργατικού προσωπικού, μικρότεροι κίνδυνοι).

2. Τα φηλά μεροκάματα μπορούν να αντισταθμιστούν με το μέγεθος της συνολικής αξίας που παράγεται.

Ενδεικτικό της αλλαγής κατεύθυνσης της εξαγωγής κεφαλαίου είναι ότι από τα 50 δισ. δολάρια που εξέγαγαν οι ΗΠΑ μετά τον πόλεμο τα 2/3 πήγαν στις αναπτυγμένες χώρες.

Έτσι ενώ πολλές υπανάπτυκτες χώρες έθνικοποίησαν τις παραγωγικές τους πηγές, οι αναπτυγμένες χώρες είναι εκείνες που έχουν τις γιγάντιες επιχειρήσεις και την τε-

χνολογία και είναι ικανές για την πλήρη εκμετάλλευση των πρώτων υλών και για την παραγωγή των προϊόντων που είναι αναγκαία για τη σύγχρονη οικονομία. Άλλη μία πρόσθετη αιτία για την πτώση του ενδιαφέροντος για άμεση κατοχή των πρώτων υλών ήταν και η παραγωγή συνθετικών πρώτων υλών. Η παραγωγή των συνθετικών υλών για την κλωστοϋφαντουργία από 9,5% που ήταν το 1938 έφτασε το 27,6% το 1965. Η παραγωγή πλαστικών υλών από 2 εκ. τόννους το 1956 έφτασε σε 13 εκ. το 1965.

Άλλος ένας παράγοντας που επηρέασε το ενδιαφέρον για αποικίες ήταν και η τρομακτική ανάπτυξη της γεωργίας στις αναπτυγμένες χώρες. Στις ΗΠΑ η άνοδος της παραγωγικότητας της γεωργίας το 1948-58 ήταν 2,3 φορές περισσότερη από οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα. Στη Γαλλία μεταξύ 1953-8 το χρονιατικό αγροτικό προϊόν αυξάνει κατά 14% συγκρινόμενο με μία αύξηση 11% της βιομηχανικής παραγωγής.

Από την άλλη πλευρά στις ίδιες τις αποικίες σημειώθηκαν μεγάλες εξελίξεις. Από 19^ο αιώνα οι αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες με τα φτηνά τους προϊόντα κατέστρεφαν τις κοινοτικοαγροτικές σχέσεις και δομές στις υπανάπτυκτες χώρες και παγίωναν σ' αυτές τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Οι παγκόσμιοι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι βοήθησαν ακόμα πάρα πέρα στην ανάπτυξη του καπιταλισμού στις χώρες αυτές. Τυπικό παράδειγμα ή Ινδία.

Στην Ινδία το αποτέλεσμα του πρώτου παγκόσμιου πολέμου ήταν να κερδίσει μία απροσδόκητη όρμη ή βρεφική ινδική βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα που άρχισε να παράγει μόνο μεταξύ 1911 και 1914. Σ' αυτή τη χώρα ή ευρωπαϊκή επέμβαση είχε δημιουργήσει μία τάξη που ενδιαφερόταν να διασφαλίσει τα οικονομικά της συμφέροντα και που έρριξε το βάρος της υπέρ του κόμματος του Κονγκρέσου

ήδη από το 1905.¹⁰

Έτσι φτάσαμε το 1945 στο να δοθεί η ανεξαρτησία σ' όλες σχεδόν τις αποικίες, γιατί πλέον η διεθνοποίηση του καπιταλισμού είχε φτάσει σε τέτοιο σημείο που δεν χρειαζόντου-

σαν αποικίες. Το μονοπώλιο της τεχνολογίας ή η μεγάλη βιομηχανία, ο έλεγχος των εμπορικών δικτύων, είναι εκείνα που καθορίζουν την κυριαρχία των αναπτυγμένων χωρών μέσω της αυτόματης λειτουργίας της παγκόσμιας αγοράς.

Συνολική αντιμετώπιση, πολιτικές επιλογές

Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι το ότι είτε μιλάμε για τον ιμπεριαλισμό του Λένιν είτε για τον σημερινό καπιταλισμό έννοούμε ένα καπιταλισμό που έχει διεθνοποιηθεί.

Τό κεφάλαιο ξεχύνεται από τις αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες και καταστρέφει τις παραδοσιακές κοινοτικές-άγροτικές οικονομικές σχέσεις και επιβάλλει σε παγκόσμια κλίμακα τον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής. Η διεθνοποίηση αυτή την εποχή του Λένιν παίρνει τη μορφή της αυτοκρατορίας. Κάθε αναπτυγμένη χώρα μέσω των αποικιών της-της εκμεταλλεύσής τους-αυξάνει την συσσώρευση του κεφαλαίου της. Για τους λόγους που αναφέραμε προηγούμενα οι αυτοκρατορίες διαλύονται και η διεθνοποίηση του κεφαλαίου ξεπροβάλλει-θα λέγαμε-στην καθαρή της μορφή. Σ' όλες τις χώρες του πλανήτη ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής παγιώνεται και όλες οι χώρες

συμμετέχουν ισοδύναμα, στο παιχνίδι της παγκόσμιας αγοράς. Στην παγκόσμια αγορά οι αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες της δύσης είναι ισχυρότερες γιατί απλούστατα με την μεγάλη βιομηχανία τους και την ανεπτυγμένη τεχνολογία παράγουν προϊόντα που είναι ποιοτικά ανώτερα και στην ούσα φτηνότερα. Η κυριαρχία αυτή δεν επιβάλλεται μέσω στρατιωτικής κατοχής αλλά εξ ολοκλήρου μέσω της ίδιας της λειτουργίας των μηχανισμών της παγκόσμιας αγοράς.

Και εδώ έρχομαστε στις αντιλήψεις που προβέλονται από τους ρεφορμιστές σχετικά με τον ιμπεριαλισμό. "Ας πάρουμε το ΚΚΕ. Κατ' αυτό το ιμπεριαλισμός δεν είναι τίποτα άλλο εκτός από στρατιωτικά, βάσεις, πύραυλοι, μονοπώλια κλπ. Ο αντιιμπεριαλισμός γίνεται το πρωταρχικό καθήκον, αλλά ποιος θα συμμετάσχει σ' αυτό το καθήκον; Στόν αντιιμπεριαλιστικό αγώνα, κατά το ΚΚΕ, μπορούν να συμμετέχουν όχι μόνον οι δυνάμεις από την Ένωση Κέντρου μέχρι το Πα.Σο.Κ αλλά και φωτισμένες δυνάμεις της Δεξιάς (από συνέντευξη του Φλωράκη στο 'Αντί.)

Μά η ταξική θέση που βρίσκεται; θα μπορούσε να ρωτήσει κάποιος άφελης. Ο έχθρος είναι ο ιμπεριαλισμός- ένα φάντασμα δίχως σάρκα και οστά άφ' ου είναι άσχετος σχεδόν απ' καπιταλισμό- και αυτός χτυπιέται άφ' ου διώχονται οι βάσεις και τα μονοπώλια... Υπάρχουν βέβαια οι μικρομεσαίοι και όλοι οι μεγαλοαστοί (φωτισμένοι) αλλά απ' ενός ο μέγας έχθρος φάντασμα ιμπεριαλισμός θα χτυπηθεί (...) και απ' την άλλη όπως λέει και ο Βάρναλης "σαν είν' οι άφέντες σου δικοί, θάνατο κ' ή ζήση σου γλυκή κι ανέγνιο τό κεφάλι σου" ...

Αλλά αυτή ή τόσο "ταξική" τοποθέτηση του ΚΚΕ είναι πολύ παλιά. Ένα απόσπασμα απ' τον Ριζοσπάστη της 24/1/34 είναι πολύ διαφωτιστικό "Δισεκατομμύρια από τον κόπο των εργαζομένων πάνε στους τσιφλικάδες και στους ξένους. Η άστική τάξη είχε κάθε συμφέρο τα δισεκατομμύρια αυτά να τα χρησιμοποιήσει για το ξάνοιγμα της εσωτερικής αγοράς και για την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Τα δισεκατομμύρια που πληρώνονται στους ξένους και στους τσιφλικάδες, τράπεζες αυτόνομους οργανισμούς κ.λ.π. θάμεναν κατά ένα μέρος στις λαϊκές μάζες, ή αγοραστική τους δύναμη θάτανε πιο μεγάλη και το ίδιο θα συνέβαινε για τη δυνατότητα ανάπτυξης της βιομηχανίας". Σ' αυτά ο Πουλιόπουλος απαντά είρωνικά βάζοντας υποθέσεις την άστική τάξη να απαντήσει: "Σπολάτη σας που μου υποδέχεται το ταξικό μου συμφέρον, μά τό ξέρω καλύτερα. Τόν καπιταλισμό τόν ανάπτυξω πολύ ώρα φαίχνοντα και μέ ξένα κεφάλαια ήλεκτρικά εργοστάσια, τράπεζες, αποξηραντικά έργα... Μέ τα μονοπώλιά μου τα κρατικά και τα ιδιωτικά ρυθμίζω κυριαρχικά την αγορά και αντιμετώπιζω τόν συναγωνισμό στο εξωτερικό όσο μπορώ. Φυσικά είμαι αναγκασμένη ν' άφήνω στόν ξένο ένα μέρος από την ύπεραξία που μου δίνουν οι μισθόδουλοι μου, κάποτε πολύ μεγάλο. Μά δεν μπορώ να κάνω άλλιώς για να μεγαλώσω τα κέρδη μου και νάστεριώσω τό καπιταλιστικό μου σύστημα. Αντί για 2, δίνω πρόθυμα 20 στόν ξένο, αν έτσι θα βγάλω τώρα, αντί για 200 πούβγαζα πριν, 2000..." Αν μπορούσα να μην δίνω και τα 20, θα τόκανα πρόθυμα. Μά δεν μπορώ. Σαυτό μου δίνετε μια συμβουλή; Θα την δεχόμουν μ' εύχρηστηση". ...



Η απάντηση αυτή του Πουλιόπουλου είναι επίκαιρη σήμερα παρά ποτέ. Σήμερα που η διεθνοποίηση του καπιταλισμού έχει φθάσει στο άπογειό της και οι άστις κάθε χώρας γνωρίζουν ότι δεν μπορούν να επιβιώσουν χωρίς την τεχνολογία και τα κεφάλαια των ανεπτυγμένων χωρών. Δεν πρόκειται σε καμμιά περίπτωση να βγούν απ' των παγκόσμιο άστικό συνεταιρισμό. Αυτό συμβαίνει και στις χώρες που το ΚΚΕ τις βάφτισε σαν χώρες με "μή καπιταλιστικό δρόμο ανάπτυξης" (:) όπως η Σύρια και το Ιράκ. Σαυτές τις χώρες όχι μόνο υπάρχουν και αναπτύσσονται πολυεθνικές εταιρείες αλλά ακόμη και τα ΚΚ βρίσκονται στην παρανομία και πολλοί ηγέτες τους κατά καιρούς συλλαμβάνονται και εκτελούνται...

Υπάρχει ένα ακόμη ζήτημα που χειρίζεται το κεντρικό, θά λέγαμε σημεῖο της πολιτικής των κάθε είδους ρεφορμιστών. Στο ζήτημα της λεγόμενης "έθνικης ανεξαρτησίας". Έδω, καλό θά ήτανε, να ροῦμε πώς βλέπει ο Λένιν αυτό το ζήτημα από την πλευρά του επαναστατικού μαρξισμού. Στο βιβλίο του "Τόδικαζωνα των έθνων για αυτοδιάθεση" γράφει: "Ο αναπτυσσόμενος καπιταλισμός γνωρίζει δύο ιστορικές τάσεις στο έθνικό ζήτημα. Η πρώτη είναι το ξύπνισμα της έθνικης ζωής και των έθνικων κινήματων, ή πάλη ενάντια σε κάθε έθνικό ζυγό και ή δημιουργία έθνικων κρατών. Η δεύτερη είναι ή ανάπτυξη και ή επιταχυνόμενη σύσφιξη των κάθε λογής σχέσεων ανάμεσα στα έθνη, το σπάσιμο των έθνικων φραγμών ή δημιουργία της διεθνούς ένότητας του κεφαλαίου, της οικονομικής ζωής γενικά, της πολιτικής, της έπιστήμης κ.λ.π." Η δεύτερη αυτή τάση που "χαρακτηρίζει τον ώριμο καπιταλισμό" είναι για τον Λένιν δυναμικά επαναστατική. "...ή παγκόσμια ιστορική τάση του καπιταλισμού νάσπασε τους έθνικούς φραγμούς να σβήσει τις έθνικές διαφορές και να άφομοιω-

νει τα έθνη, τάση που από δεκαετία σε δεκαετία εκδηλώνεται όλο και με μεγαλύτερη ισχύ και αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους κινητήρες που μετατρέπουν τον καπιταλισμό σε σοσιαλισμό". Σ' αυτό ακριβώς το σημεῖο, νομίζουμε ότι συμπικνύεται ή επαναστατική θέση: "Σοσιαλισμός, ή δημοκρατία των εργατικών συμβουλίων είναι δυνατή μόνον με πληθώρα έθνικων αγαθών, με αναπτυγμένες παραγωγικές δυνάμεις. Γιατί μόνον με την ύπαρξη αυτών των πραγμάτων μπορεί να δοθεί ή εύκαιρα σ' όλους- σε μία εργατική δημοκρατία- να ἀχρησθούν με την πολιτική, την οικονομία, την έπιστήμη κ.λ.π. Και τα μέσα για μία τέτοιου είδους ανάπτυξη δεν μπορούν να βρεθούν παρά μονάχα σε παγκόσμια κλίμακα. Και ο καπιταλισμός είναι ακριβώς εκείνος που σπάζοντας τους έθνικούς φραγμούς, από τη μία απελευθεώνει σε γιγάντια κλίμακα τις παραγωγικές δυνάμεις και απ' την άλλη- με την προϋπόθεση της υποκειμενικής επέμβασης- δίνει τις δυνατότητες για την παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση. Ο Λένιν ακόμη μαστιγώνει τα έθνικιστικά κλαφουρίσματα: "Όποιος δεν έχει βαλτώσει μέσα στις έθνικιστικές προλήψεις, δεν μπορεί παρα να βλέπει αυτή την πορεία της άφομελωσης των έθνων από τον καπιταλισμό σαν μία μεγαλειώδη ιστορική πορεία που καταστρέφει την έθνική άρτηρισκλήρωση των διαφόρων πρωτόγονων περιοχών- ιδιαίτερα στις καθυστερημένες χώρες σαν την Ρωσία". Ο Λένιν αναλύοντας τον ιμπεριαλισμό έφτανε ακόμα στη θέση: "Ολοένα και πιο ανάγλυφα εκδηλώνεται, σαν μία από τις τάσεις του ιμπεριαλισμού, ή δημιουργία του "κράτους εισοδηματία", του κράτος τοκογλύφου, που ή άστική του τάξη ζει όλο και περισσότερο από την έξαγωγή κεφαλαίου και από το "κόψιμο κουπονιών". Ο Λένιν έδω ύπνο σε τον παρασιτισμό του χρηματιστικού κεφαλαίου, φθάνοντας ακόμα μέχρι του σημείου, να χαρακτηρίζει σαν παρασιτικές τις χώρες της Δύσης

Ακόμα: "Τά ύψηλά μονοπωλιακά κέρδη που βγάζουν οι κεφαλαιοκράτες ενός άπ' τους πολλούς κλάδους της βιομηχανίας, μιάς άπ' τις πολλές χώρες και τους δίνουν την οικονομική δυνατότητα να εξαγοράζουν ξεχωριστά στρώματα των εργατών και προσωρινά μιά αρκετά σημαντική μειοψηφία τους, τραβώντας τους με τό μέρος της άστικής τάξης του δοσμένου κλάδου ή του δοσμένου έθνους έναντι σ' όλους τους υπόλοιπους!"

Πάνω σ' αυτή τη θέση του Λένιν οι "άριστο-ροί" σταλινικοί οίκοδομησαν άργότερα, τις θεωρίες του τριτοκοσμισμού. Σύμφωνα μ' αυτές τις θεωρίες, τη στιγμή που ή εργατική τάξη της Δύσης έχει εξαγοραστεί—έτσι και μιά σημαντική μειοψηφία της—άπό τά κέρδη που βγάζουν οι καπιταλιστές άπό την έκμετάλλευση του ύπόλοι-που κόσμου, ή επανάσταση στις άναπτυγμένες χώρες είναι άδύνατη. Έτσι υποτίθεται, ότι μόνο στις ύπανάπτυχτες χώρες μπορεί να γίνει επανάσταση όπου ή εργατική τάξη υπόκειται σε στυγνή έκμετάλλευση. Κοντά σ' αυτά προστέθηκαν και οι θεωρίες της άνισης άνταλλαγής. "Ότι δηλαδή στο διεθνές έμπόριο οι χώρες της Δύσης άνταλλάσσουν μιά ποσότητα άξίας παίρνοντας άπ' τις λεγόμενες χώρες του "τρίτου κόσμου μιά πολλή μεγαλύτερη ποσότητα άξίας. Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτή τη θεωρία οι χώρες του τρίτου κόσμου είναι ή πρωτοπορία του διεθνούς επαναστατικού κινήματος. Υποτίθεται ότι σ' αυτές τις χώρες, ή εργατική τάξη και οι σύμμαχοί της θά καταφέρουν στο "δυτικό ίμπεριαλισμό" ισχυρά πλήγματα και έτσι ή εργατική τάξη της Δύσης, χάνοντας τά όφέλη που υποτίθεται ότι έχει χάρις στον ίμπεριαλισμό, θ' αρχίσει να κατευθύνεται προς την επανάσταση.

Πρώτα-πρώτα, αυτό που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι ότι τό "κράτος είσοδηματίας" και τό "κόψιμο κουπονιών" που άναφέρει ο Λένιν δεν ισχύουν καθόλου σήμερα. Οι άναπτυγμένες χι χώρες της Δύσης, τόπαμε προηγουμένα, κυριαρχούν χάρις στη μεγάλη βιομηχανία και τεχνολογία τους, με ποιοτικά άνώτερα μηχανήματα κλπ. Μ' ένα τρόπο δηλ. που κάθε άλλο παρά παρασιτικός είναι.

Δεύτερον, πράγματι υπάρχουν πολύ ψηλότερα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- I. Οικονομικός Ταχυδρόμος, φύλλο II67
2. Ροκάρ: 'Η ΕΟΚ έναντιόν της Εύρώπης.
3. Διεθνής Πολιτική 25/Ι/77
4. Μ.Κιντρόν: 'Ιμπεριαλισμός, τό προτελευταίο στάδιο του καπιταλισμού.
5. Οικονομία & Κοινωνία, φύλλο 5
6. Οικονομικός Ταχυδρόμος, στον ίδιο.
7. FINANCIAL TIMES 19/9/79
8. Ε. Μαντέλ: 'Ο ύστερος καπιταλισμός.
9. " " " " "
10. G. BARRACLOUGH: Είσαγωγή στη σύγχρονη ιστορία.
- II. Π. Πουλιόπουλος: Δημοκρατική ή σοσιαλιστική επανάσταση στην Ελλάδα.

μεροκάματα στη Δύση για τους εργάτες παρά στις ύπανάπτυχτες χώρες. Άλλά πάλι ισχύει ότι έλεγε ο Μάρξ ότι δηλ. "ή τιμή της εργατικής δύναμης είναι τό μένιμου όριο άναπαγωγής της". Και στη Δύση ή ένταση της εργασίας, τό άγχος και τό κόστος άναπαραγωγής της εργατικής δύναμης—που είναι είδικευμένη—είναι πολύ ψηλότερα άπό ότι στις ύπανάπτυχτες χώρες και γι' αυτό άλλωστε τά μεροκάματα είναι ψηλότερα.

Πέρα άπό αυτό, όταν μιλάμε για μένιμου όριο. Σήμερα ή παραγωγικότητα είναι πολύ ψηλότερη άπό ότι τό Ι9ο αιώνα και τά ύλικά αγαθά πολύ περισσότερο. Άν ή εργατική τάξη της Δύσης έπαιρνε σάν μισθό ότι έπαιρνε τόν Ι9ο αιώνα τότε κυριολεκτικά θά ήταν τελείως εξαθλιωμένη.

"Όσο για τό θέμα της άνισης άνταλλαγής ισχύει ακόμα ή θέση του Μάρξ ότι μέσω του έμπορου δεν μπορεί να έπιτευχτεί κέρδος. Οι χώρες της Δύσης κυριαρχούν στο διεθνές έμπόριο χάρις στα πτηνότερα και καλλίτερα προϊόντα τους.

Έκτός άπό όλα αυτά ή ίδια ή ζωή διέφευσε τις προσδοκίες των τριτοκοσμικών. Οι χώρες όπως Άλγερία, Κονγκό, Βιετνάμ, που έκαναν ένα αντιιμπεριαλιστικό—αντιδυτικό άγώνα σιγά σιγά ξαναενοματώθηκαν στους μηχανισμούς της παγκόσμιας αγοράς. Τό πιο έμφανές παράδειγμα είναι τό Βιετνάμ που ζητά άποκατάσταση σχέσεων με τις ΗΠΑ και οικονομική βοήθεια ύψους 800 εκ. δολλαρίων. (Τό θέμα της έξάρτησης αυτών των χωρών άπό την ΕΣΣΔ είναι πολύ πλατύ και θά θύξουμε σε άλλο άρθρο).

Και αυτό σημαίνει ότι κανενός είδους άπελευθέρωση δεν μπορεί να υπάρξει αν δεν σπάσει τό κέντρο της διεθνούς αγοράς που είναι ή Δύση. Και αυτό συνακόλουθα σημαίνει ότι ή πρωτοπορία του διεθνούς επαναστατικού κινήματος είναι ή εργατική τάξη της Δύσης. Για τη την εργατική τάξη στις ύπανάπτυχτες χώρες δεν υπάρχει κανενός άλλου είδους έπιλογή παρά παίρνοντας αυτή την έξουσία να προσπαθήσει να διεθνοποιήσει την επανάσταση. Να προσπαθήσει να λειτουργήσει σάν σπίδα για τό άναμα της επανάστασης στις άναπτυγμένες χώρες...

Οἱ "ῥιμοὶ" τοῦ Πολυτεχνείου τὰ ἡμερινὰ "νεογέννητα" καὶ ὁ δύσκολος τοκετὸς τοῦ 74-78

" Ἡ ζωὴ ἀλλάζει

δύσως νὰ κοιτάζει

τὴ δικιά σου

μελαγχολία".

Διονύσης Σαββόπουλος.

1

Τὸ παρακάτω σχετικὰ σύντομο κείμενο ἔχει σάν σκοπὸ νὰ ἐντοπίσει ἀπλὰ ἔνα ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα τὸ ἐπαναστατικὸ νεολαϊστικο κίνημα στὴ χώρα μας. Τὸ θέμα τοῦ (ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε) χάσματος νοοτροπίας καὶ πρακτικῆς ἀνάμεσα στοὺς ἐπαναστάτες ποὺ ἀνήκουν στὴ γενιά τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἐκείνους, τοὺς "ἑξαλλους πιτσιρίκους", τῆς ἐπόμενης γενιᾶς.

Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ περιορίζονται στὸ ν' ἀποδέδουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο ρετσέτες καὶ ν' ἀπαξιῶν νὰ φάξουν γιὰ τίς αἰτίες αὐτῶν τῶν διαφορῶν ποὺ τοὺς "χωρίζουν". "Ἔτσι ἀπὸ τὴ μιά μεριά ἔχουμε τοὺς "βρισκάκηδες", "ἀπολίτικους", "ποὺ ἐκχυδαίζουν τὰ πάντα" καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τοὺς "ἀρτηριοσκληρωμένους", "συμβιβασμένους κρατιστές" κλπ κλπ, γιὰ νὰ ποῦμε μόνο λίγα ἀπὸ τὰ κοσμητικότερα ἐπίθετα ποὺ στολίζουν ἀντίστοιχα τίς δύο γενιές.

" Ἀς προσπαθήσουμε ὅμως λιγάκι νὰ κοιτάξουμε ποιά εἶναι τὰ πραγματικὰ χαρακτηριστικὰ κάθε ἑνὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο κοινωνικὰ σύνολα ἀνάμεσα στοὺς νέους.

2

Ἐνῶς ἔχουμε μιὰ νέα γενιά ποὺ τὸ χεὶ ρίξει στὴν ἀδράνεια καὶ τὴν ἐξατομίκευση. Κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ἢ ἄρνηση τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς καὶ τῶν ὀργανωτικῶν σχημάτων γενικά.

Ἀλλὰ καὶ ἀνάμεσα σ' ἐκείνους τοὺς νεώτερους ποὺ ἔχουν κάποια μικρὴ ἢ μεγάλη πολιτικὴ πρακτικὴ, ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται ἡ ἴδια θελημένη ἀπομόνωση καὶ ἀπέχθεια γιὰ ὅλα ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχουν σχέση μὲ τὸ "καταραμένο", ἀποτυχημένο παρελθόν στὸ ὁποῖο ἀνήκει ἡ γενιά τοῦ Πολυτεχνείου. Καί, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, δὲν εἶναι τὸ φταξιμο καὶ τόσο δικό τους.

Τέλος ἓνα τρίτο κομμάτι τῆς νέας αὐτῆς γενιᾶς ἔχει ἐνταχθεῖ στὰ διάφορα σοσιαλδημοκρατικὰ καὶ σταλινικὰ σχήματα καὶ μὴ ἔχοντας οὐσιαστικὰ καμιά προηγούμενη πολιτικὴ ἐμπειρία ἔχει ἐνωματωθεῖ σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ στὶς διαδικασίες τοῦ τύπου τῶν φεστιβάλ ΚΝΕ, Ν. ΠΑΣΟΚ. Ταυτόχρονα, ἔχοντας μιὰ τελείως ὀργανωτικὴ-καὶ ὅχι πολιτικὴ-πύλη στὴν ὀργάνωσή του, ἀδυνατεῖ ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ δεῖ μακρύτερα, τουλάχιστον στὴ συγκεκριμένη ψάση ποὺ περνᾷ τὸ κίνημα στὴ χώρα μας.

Αὐτὸ πάντως ποὺ καλύπτει καὶ τὰ τρία αὐτὰ κομμάτια τῆς νέας γενιᾶς εἶναι ἡ ἄρνησή τους (ἢ ἡ διαστρευλωμένη ἀποψή τους) νὰ δοῦν, νὰ ερευνήσουν βαθιά τίς ἐμπειρίες-καλές ἢ κακές-τῆς προηγούμενης γενιᾶς καὶ χρησιμοποιώντας τες νὰ βγάλουν τὰ ἀντίστοιχα συμπεράσματα.

3

Ἀλλά ποιά εἶναι, ὅμως, συνολικά ἡ νοοτροπία τῶν ἐπαναστατῶν ἀγωνιστῶν τῆς γενιᾶς τοῦ Πολυτεχνείου;

Ἄς ἀφήσουμε τήν φαντασία μας νά τρέξει στόν Ὀλυμπο, στούς θεοὺς του, πού κάθε τόσο ρίχνουν τοὺς κεραυνούς τους ἐξῶ καί κεῖ ἡ κατεβαίνουν κατὰ διαστήματα νά μπερδεύουν λιγάκι μέ τοὺς κοινούς θνητοὺς, νά φτιάξουν καναδυό μπασταρδεμένους ἡμίθεους καί μετά ν' ἀνέβουν πάλι πάνω στά σύννεφα τῆς ἀναγνωρισμένης ὑπεροχῆς τῆς θεοτιτᾶς τους.

Πολύ λογοτεχνικά ἔπαισε, ἀλλά, τί νά κάνουμε, αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ εἰκόνα πού δίνει ἓνα μεγάλο κομμάτι αὐτῆς τῆς γενιᾶς τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἀκροβατώντας πάνω στόν Ὀλυμπο τῶν ἐμπειριῶν τους στέλνουν στό κίνημα τοὺς γενικούς ἀφορισμούς τους περὶ ἐπαναστατικότητας, φτιάχνουν ἀποτυχημένα σχήματα μέ τὴ μορφή τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν, καί, ἀνάμεσα σέ νέχταρ καί ἀμβροσία ἀναλύουν ἀφ' ὕψους τὴν μιζέρια τοῦ κινήματος. Αὐτὰ βέβαια ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ἀνυπαρξίας ἑνός ἀντίστοιχου Προμηθέα.

Τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τους εἶναι ἡ ἔντονη ἐπιμονὴ τους μέ ἀπλές ἀναφορές στίς ἐμπειρίες τους. Ὑπάρχει κατὰ κάποιο τρόπο μιά ἀντιστοιχία μέ τίς ἀναφορές τῆς κλασσικῆς ἀριστερᾶς καί τῶν μαοϊκῶν στήν ἐξέγερση τοῦ 44 καί τὰ δυὸ ἀντάρτικα. Συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα οἱ περισσότεροί ἀγωνιστὲς τῆς γενιᾶς αὐτῆς πέφτουν στὴ λούμπα, νά προσπαθοῦν νά δοῦν ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ κινήματος κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα μιᾶς παλιώτερης νοοτροπίας πού ὅμως σήμερα δὲν ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα. Μὲ λίγα λόγια τοὺς καλύπτει μιά ἄρνηση προσαρμογῆς στά νέα δεδομένα ἢ προσπάθεια προσαρμογῆς αὐτῆς τῆς νέας πραγματικότητας σέ κείνη τοῦ Πολυτεχνείου.

Τὸ συναισθηματικὸ δέσιμό τους μέ τὰ γεγονότα καί τὸν τρόπο σκέψης καί ζωῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πού ἔχουν σάν συνέπεια τὴν ἀδυναμία ἀναγνώρισης τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν, τοὺς ἀπομονώνει καί τοὺς ἀπογοστεύει ἀκόμα περισσότερο.

Καί σάν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀπογοήτευσης ἐμφανίζεται ἡ κατάσταση τοῦ κομπούζιου πού ἐπικρατεῖ, καθὼς πολλοὶ ἀγωνιστὲς ἀπασχολοῦνται μέ προβλήματα πού ἤδη ἔχουν λυθεῖ ἀπὸ κίνημα. Καί εἶναι ἐξῶφθαλμη ἡ τάση γιὰ ὑποκατάσταση τοῦ ἀποκτοῦν θεωρητικοποιώντας τὴν μέ διάφορες "μοντέρνες" ἀπό ψεῖς περὶ ἀποτυχίας τοῦ μαζικοῦ κινήματος κλπ.

Ὅλα αὐτὰ βέβαια ἰσχύουν γιὰ κείνους πού παραμένουν ἀκόμα ἐνεργοποιημένοι. Γιατί ἂς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἀπογοήτευση ἀπὸ τὴν ἀποτυχία νά δώσει ἡ γενιά τοῦ Πολυτεχνείου μιά ἐναλλαχτικὴ λύση στό ἐπαναστατικὸ κίνημα στὴ χώρα μας, ἔσπρωξε πολλοὺς ἐπαναστάτες σέ μιά, θὰ μπορούσαμε νά ποῦμε πολιτικοποιημένη ἀδράνεια, πού ἰσοδυναμεῖ μέ τὴν πλήρη ἀπραξία.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο ἡ πολιτικὴ νοοτροπία ἐκείνη πού διαφέρει ἀνάμεσα στά δυὸ αὐτὰ κομμάτια τῆς νεολαίας. Ἐνα ἄλλο ἐπέπεδο μὴ "ἀλληλοκατανόησης" εἶναι καί αὐτὸ τῆς καθημερινότητας.

Ἔτσι οἱ "παλιώτεροι" νιώθουν σχετικὰ γερασμένοι ἀκούγοντας τὴν καινούργια γενιά νά διηγεῖται τῆς δικιᾶς τῆς ἐμπειρίας. Ἐμπειρίες πού στήν ἀντίστοιχη ἡλικία ἡ γενιά τοῦ Πολυτεχνείου οὔτε κἂν μποροῦσε νά φανταστεῖ. Ἡ διασκέδαση, οἱ κοινωνικὲς σχέσεις, ὁ ἔρωτας ἐμφανίζονται μέ μιά τελείως διαφορετικὴ μορφή (χωρὶς αὐτὸ νά σημαίνει ὅτι ἡ νέα αὐτὴ μορφή εἶναι συνολικὰ ξεκαθαρισμένη καί ὁσοῦτερη). Γενικά τὰ προβλήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς μέσα στόν καπιταλισμὸ ἀντιμετωπίζονται ἀπὸ τὴ νέα γενιά μέ πολύ περισσότερη ἀμφισβήτηση ἀπὸ ὅτι πρίν. Καί αὐτὸ σίγουρα εἶναι θετικό, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας καί τὸν καταιγισμὸ ἐρεθισμάτων πού δέχονται. Τὸ πρόβλημα ὅμως τῆς ἔλλειψης τῆς ἐπαναστατικῆς ἐμπειρίας τοῦ παρελθόντος ἐξακολουθεῖ νά τοὺς κατατρέχει.

4

Οἱ λόγοι τῆς ὑπαρξῆς αὐτοῦ τοῦ φαινομένου μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι δυὸ

α) Τὸ γεγονὸς τῆς διαφορετικῆς κοινωνικῆς συγκυρίας, πού εἶναι ἀντικειμενικὸ καί ἰσχύει ἐξ ἄλλου καί ἀνάμεσα σέ ὅποιοιδήποτε συνεχόμενες γενιές. Σὲ κάθε ταξικὴ κοινωνία, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, τὸ χάσμα τῶν γενιῶν (μικρὸ ἢ μεγάλο

και αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες) θα υπάρχει. Αυτή είναι η πραγματικότητα που δεν μπορούμε ν' αρνηθούμε.

β) Το κατά πόσο όμως αυτή η αντίθεση ανάμεσα στις δυο γενιές είναι μικρή ή μεγάλη, καθώς και το κατά πόσο η αμφισβήτηση των "καινούργιων" τείνει να είναι περισσότερο επαναστατική εξαρτάται από τη μελέτη, ανάλυση και καταχώρηση των εμπειριών της προηγούμενης γενιάς.

Αυτή η ανάλυση μπορεί να γίνει μόνο από εκείνους τους επαναστάτες του Πολυτεχνείου γιατί αυτοί ακριβώς ήταν εκείνοι που έφαγαν στη μούρη το σκατό της αποτυχίας της συγκρότησης ενός επαναστατικού κινήματος.

Και σίγουρα η εμπειρία αυτών των αγωνιστών ήταν τεράστια, όπως άλλωστε και κείνη της γενιάς του 'Ιούλη '65, του Δεκέμβρη '44, του Μάη '36 κλπ κλπ. Και η χρησιμοποίηση αυτής της εμπειρίας είναι απαραίτητη στη διαδικασία της διαμόρφωσης των νέων επαναστατών είτε μέσα από την αποδοχή της, είτε μέσα από την απορριψη της.

Και εδώ ακριβώς εντοπίζουμε ότι η γενιά του Πολυτεχνείου άδουχε, στο μέτρο που προσπάθησε, να εξηγήσει αυτά που της συνέβησαν, χρησιμοποιώντας την εμπειρία της από τον αγώνα της στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων της Χούντας, το ίδιο το Πολυτεχνείο, την μεταπολιτευτική δραστηριότητά της μέσα από τα οργανωμένα σχήματα της επαναστατικής άριστερας ή ακόμα και των σταλινορεφορμιστικών κομμάτων (από πολλούς επαναστάτες προέρχονται από το ΚΚΕ, το ΚΚΕς και τους Μοϊκούς).

Τό ζήτημα από καντά της συγκεκριμένης ιστορικής συγκυρία της προηγούμενης περιόδου αντιμετωπίστηκε, όχι σαν οδηγός για την διαμόρφωση μιας νέας θεωρίας και πράξης, αλλά σαν φετίχ στο όποιο αναφερόμαστε πάντα όταν έχουμε προβλήματα μπλοκαρισμένοι από την σημερινή πραγματικότητα.

Αυτό ακριβώς το γεγονός είχε τη νεώτερη γενιά να "δεϊ" από την προηγούμενη μόνο τα επίκαιρα και όχι το βάθος των προβλημάτων. Π.χ. το γεγονός της απογοήτευσης των επαναστατών του Πολυτεχνείου από τις δοσμένες οργανώσεις της εποχής εκείνης, δημιούργησε στην επόμενη γενιά μια αντίληψη συνολικής άρνησης της οργάνωσης και όχι μια κριτική διάθεση απέναντι στα συγκεκριμένα σχήματα που οι οργανωτικές τους δομές είχαν έντονη μέσα τους την παράδοση της σταλινικής γραφειοκρατίας.

Τό ίδιο συνέβη και με τη στεῖρα "υπερπολιτικοποίηση" της μεταπολιτευτικής περιόδου. Η ίδια σταλινική παράδοση για τον "χαρακτήρα του επαναστάτη" οδήγησε σε μια πλήρη απάρνηση της καθημερινής προσωπικής ζωής, της διασκέδασης, ή επανάσταση έγινε αναγκαστικό καθήκον και όχι τρόπος ζωής που διαπερνά την δραστηριότητά μας σ' όλα τα επίπεδα. Ακριβώς λοιπόν λόγω της έλλειψης της κριτικής για τον αντιδραστικό χαρακτήρα αυτής της νοοτροπίας, η νεώτερη γενιά στράφηκε στην άρνηση οποιασδήποτε οργανωμένης πολιτικής πρακτικής δουλειάς. Και εδώ που τά λέμε και ο καθένας θα πάθανε κολούμπρα έχοντας μόνο στο μυαλό του την εικόνα των "μουστακαλήδων" που 24 ώρες το 24/ωρο κυκλοφορούν μ' ένα έντυπο στο χέρι και σοφίζονται συνδικαλιστικές κομπίνες για την επόμενη γενική συνέλευση.

Τό ίδιο φαινόμενο βέβαια παρατηρείται και σε πολλούς "ιδιωτεύοντες" επαναστάτες της γενιάς του Πολυτεχνείου. Η αδυναμία να δουν τίς αιτίες που προκάλεσαν την σταλινοποίηση της επαναστατικής άριστερας τους οδήγησε είτε στο περιθώριο είτε στις κοινωνιολογικές μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι πλάι στον Άλτουσερ.

5

Θα είμαστε όμως αντιδιαλεκτικοί στην μικρή μας αυτή ιστοριούλα για τα χασματα των γενιών, αν δεν αναφερόμαστε στον βασικό παράγοντα της έλλειψης της καταχώρησης αυτής της εμπειρίας. Και αυτός είναι η ανυπαρξία μιας επαναστατικής σοσιαλιστικής οργάνωσης.

Κάποιοι τύποι, που είναι της μόδας ν' απορρίπτονται με απέραντη εύκολα, κάπου και στις αρχές του αιώνα μας είχαν πεϊ ότι "η επαναστατική οργάνωση, εκτός από πολλά άλλα, είναι και διατήρηση της συνολικής μνήμης του επαναστατικού και εργατικού κινήματος". Αλλά αυτή η επαναστατική οργάνωση έλειπε και εξα-

κολουσεῖ νά λείπει ἀπό τό κίνημα. Ὁ βολонταρισμός τῶν ὀργανώσεων τῆς ἐπ. ἀ-
ριστερᾶς δέν ἔφτανε γιά νά γίνουν πραγματικά ἐπαναστατικές.

Δέν θ' ἀπαντήσουμε ἐδῶ στο πρόβλημα τῆς ἀνόδου καί τῆς πτώσης τῆς Ε.Α. στή
Ἑλλάδα, οὔτε θά κριτικάρουμε τή θεωρία καί τήν πρακτική πού τῆς ὀδήγησε στο
σημερινό τους φυτοζώισμα. (Μιά συνολική ἐμπεριστατωμένη κριτική τῶν ὀργανώσε-
ων τῆς Ε.Α. καθώς καί προτάσεις γιά τήν ἀνασύνταξή της θά προσπαθήσουμε νά
δώσουμε στο, ἐπόμενο τεῦχος).

Ἀπλά ὅλα τά παραπάνω βάζουν ἀκόμα πῶς ἔντονα τό καθῆκον τῆς προώθησης
τῶν διαδικασιῶν γιά μιὰ συσκέλιρωση τῶν ἐπαναστατῶν μέ σκοπό τό στέριωμα ἑνός
πόλου πού θ' ὀδηγήσει σέ μιὰ ἐπαναστατική ὀργάνωση. Αὐτό θά εἶναι ἕνα πρῶτο βῆ-
μα γιά νά μή μεί νουμε πάλι ξεκρέμαστοι, χωρίς νά ἔχουμε ἀφομοιώσει τῆς ἐμπει-
ρίς τοῦ παρελθόντος.

Τό κεμενάκι αὐτό εἶναι μόνο μιὰ πρό(σ)κληση γιά παραπάνω συζήτηση μέσα
ἀπό τῆς στήλες τοῦ περιοδικοῦ. Νομίζουμε ὅτι θά εἶναι θετικό ν' ἀκουστοῦν καί
ἄλλες ἀπόψεις πάνω στο ζήτημα.

Ὁ καιρός περνᾷ καί "τά γεγονότα εἶναι πεισματάρικα"
ὅπως ἔλεγε καί ὁ γέρο-Βλαδίμηρος Ἰλίτς.



χεάμματα

για την κροστανδη

Τόν Σεπτέμβρη τοῦ 1920 ὁ ἐμφύλιος πόλεμος εἶ-
χε τελειώσει μ' ἐπιτυχία.

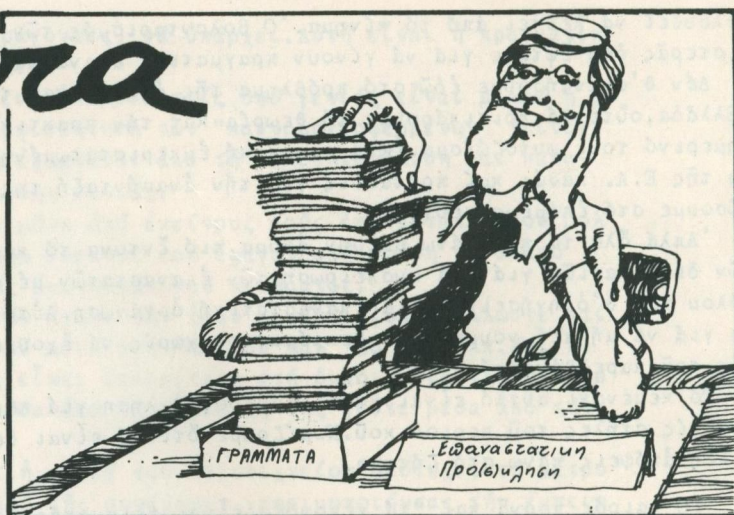
Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ἡ ἐπανάσταση στή Δυτ.
Εὐρώπῃ ἔχει σφαχτεῖ, αὐτό συνεπάγεται ἕναν οἰ-
κονομικό ἀποκλεισμό τῆς Σοβ. Ἐνωσης πού τήν
ὀδηγεῖ σέ μιὰ ἀπελπιστική κατάσταση. Ἡ ἐργα-
τική τάξη μέτα ἀπό τίς κακουχίες τοῦ ἐμφύλιου
εἶναι ἀποδεκατισμένη καί ἀποδιοργανωμένη, πολ-
λοί καταφεύγουν στήν ὑπαιθρο γιά νά ἐπιζήσουν.

Ἡ βιομηχανική παραγωγή ἀντιπροσωπεύει μό-
νο τό 18% τοῦ προπολεμικοῦ ἀριθμοῦ, ἡ ἐργατική
παραγωγικότητα ἔχει ἐλλατθθεῖ κατά τό 1/3 ἡ
πεῖνα καί οἱ ἀρρωστιές χτυποῦν τοὺς πληθυσμούς
τῶν μεγάλων πόλεων.

Σ' αὐτή τήν μεταβατική περίοδο ἀπό τόν "κο-
μμουνισμό τοῦ πολέμου" πρὸς τήν ἐδαίωση τῶν
βάσεων τοῦ "ἐργατικοῦ κράτους" οἱ Μπολσεβίκοι
ἀρχίζουν νά ὀργανώνουν αὐτό τό κράτος. (;!!)

Ἰδρύονται κρατικές ὑπηρεσίες καί ἐπιτροπα-
τα τά ὁποῖα ἐπανδρώνονται μέ παλιούς τσαρικοῦς
ὑπαλλήλους καί τά ὁποῖα ἀσκοῦν βλῆ τήν οἰκονο-
μική ἐξουσία. Καταργοῦνται οἱ ἐκλογές στά σοβι-
έτ καί ἀρχίζει ἡ λειτουργία συγχώνευσής τους
μέ τίς κρατικές ὑπηρεσίες.

"Ἄν καί ὁ ἐμφύλιος ἔχει σταματήσει ὁ στρα-
τός παραμένει στή παλιά του κατάσταση, τά στρα-
τιωτικά συμβούλια ἔχουν καταργηθεῖ, οἱ ἀξιωμα-
τικοί ἔχουν τήν ἀπόλυτη ἐξουσία καί οἱ περισθ-
τεροι ἀπό αὐτούς εἶναι τοῦ παλιοῦ καθεστώτος.
Κοντά σ' αὐτά καί τά πειθαρχικά δικαστήρια καί
ἡ ΤΣΕΚΑ (μυστική ἀστυνομία) καί οἱ ξεγνοιαστοί
εὐέλπιδες τοῦ πατεροῦλη Ζηνδβιεφ. Ἀλλά καί τό
ἴδιο τό Μπολσεβίκοιο κόμμα ἔχει ἀλλοιωθεῖ κα-
τά πολύ τήν περίοδο αὐτή, τά παλιά του μέλη δο-
κιμασμένα τήν περίοδο τοῦ τσαρισμοῦ ἔχουν ἀπο-
δεκατιστεῖ ἢ ἔχουν ἀπορροφηθεῖ στίς κρατικές ὑ-
πηρεσίες, νέοι ἄνθρωποι κύρια ἀγροτικής προέ-
λευσης ἀλλά καί καριερίστες μικροαστοί ἀρχί-



ζουν νά ἐπανδρώνουν τοὺς μηχανισμούς του, ἄν-
θρωποι πού δέν κατέχουν οὔτε τήν ἐπαναστατική
παράδοση, οὔτε τήν μαρξιστική θεωρία.

Τό 1921 μόνο τό 1/30 τοῦ κόμματος ἀπαρτί-
ζεται ἀπό τά παλιά τοῦ μέλη. Τήν ἴδια ἐποχή κα-
ταργοῦνται οἱ φράξιες μέσα στό κόμμα, ὁ ἀντιπο-
λιτευόμενος ἐργατικός τύπος φιμῶνεται, καταργι-
έται οὐσιαστικά τό δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι
καί συνεταιρίζεσθαι.

"Ἔτσι βλέπουμε ὅτι βλῆ ἡ οἰκονομική καί ἡ πο-
λιτική ἐξουσία ἀπό τά σοβιέτ περνᾷ στό κόμμα
καί ἀπό τό κόμμα στοὺς γραφειοκράτες καί τοὺς
τεχνοκράτες, ὁ κρατικός καπιταλισμός ἔχει γί-
νει πραγματικότητα.

Πάνω σ' αὐτά τό 1922 στό συνέδριο τοῦ κόμ-
ματος ὁ Λένιν λέει: "Τό καθοδηγητικό στρώμα
τῶν κομμουνιστῶν ἔχει ἔλλειψη κουλτούρας. Ἄς
δοῦμε τί γίνεται στή Μόσχα, αὐτή ἡ μάζα τῶν
γραφειοκρατῶν, ποῖος κυβερνᾷ ποῖον; Οἱ 4700 ὑ-
πεύθυνοι (!) κομμουνιστές τήν μάζα τῶν γραφειο-
κρατῶν ἢ ἀντίστροφα; Δέν πιστεύω ὅτι μπορεῖ
ται νά πεῖτε τίμια ὅτι εἶναι οἱ κομμουνιστές
αὐτοί πού καθοδηγοῦν. Γιά νά εἶμαστε εἰλικρι-
νεῖς δέν εἶναι οἱ καθοδηγητές ἀλλά οἱ καθοδη-
γούμενοι"

Καί στό τέλος τοῦ 1922 περιέγραφε τόν κρα-
τικό μηχανισμό σάν "δανεισμένο ἀπό τόν τσαρι-
σμό καί ἐλάχιστα ἐπηρεασμένο ἀπό τό σοβιετικό
κόσμο.... ἕνας ἀστικός καί τσαρικός μηχανισμός"

Αὐτό τό κράτος υπεράσπισαν οἱ Μπολσεβίκοι
ἐνάντια στήν ἐξέγερση τῆς Πετρούπολης καί τῆς

Κροστάνδης, και ή αντίληψη για αντίθεση μεταξύ πώλης και χωριού ή εργατικής και αγροτικής τάξης είναι απλώς αηδίες.

Ένω στο ΙΟ συνέδριο του κόμματος έμπαι - ναν οι βάσεις της ΝΕΡ και του καπιταλισμού, οι κομμουνάριοι της Κροστάνδης κάτω από το καταιγισμό των "κομμουνιστικών" πυρών απαιτούσαν "Ο ΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ"

Παρακάτω δεν θα ασχοληθώ με τα αηδιαστικά φέματα του χασάπη Τρότσκι ούτε με τους πολιτικούς τσελεμεντέδες του Λένιν, αλλά ούτε και θα επιχειρήσω μια πλήρη ανάλυση της εξέγερσης, απλώς θα προσπαθήσω να δώσω ένα λεπτομερές ήμερολόγιο της εξέγερσης απ' όπου ο καθένας θα διανοηθεί μια δικιά του αντίληψη.

9/Ι920: τέλος του εμφύλιου πόλεμου

15/2/Ι921: δευτέρα κομμουνιστική συνδιάσκεψη

του στόλου της Βαλτικής, συγκεντρώνονται 300 αντιπρόσωποι και ψηφίζουν την ακόλουθη απόφαση: "Η 2^η συνδιάσκεψη των κομμουνιστών ναυτών διαπιστώνει ότι η εργασία του Πουμπάτ (πολιτικό τμήμα του στόλου της Βαλτικής) έντε- λείται με τόσο κακό τρόπο ώστε γίνεται αίτλια για τα παρακάτω: (1) Το Πουμπάτ δεν έχει μόνον αποσπαστεί απ' της μάζες αλλά και από τα δρα- στηρία στελέχη και έχει μεταμορφωθεί σε γραφειοκρατικό όργανο που δεν απολαμβάνει κανε - νός κύρους ανάμεσα στους ναυτες.

(2) Στην εργασία του Πουμπάτ μπορούμε να δια- πιστώσουμε ότι δεν υπάρχει κανένα σχέδιο κα - σύστημα, καθώς λείπει επίσης συντονισμός με το κέντρο και τις αποφάσεις του 9^{ου} συνεδρίου.

(3) Το Πουμπάτ όντας αποσπασμένο έντελώς από την μάζα του κόμματος έχει εξαφανίσει κάθε το- πική πρωτοβουλία, μεταμορφώνοντας βλη την πολι- τική εργασία σε παλιδόχαρτα που έπιδρούν με ξ- να άρνητικό τρόπο στην όργάνωση των μαζών του στόλου. Κατά την περίοδο από τον Ιούνιο ως τον Νοέμβριο 20% των κομμουνιστών έχει αποχωρήσει από το κόμμα. Το γεγονός εξηγείται από τις μέ- θοδες και τους τρόπους έσφαλμένης εργασίας ά- πό το Πουμπάτ.

(4) Η συνδιάσκεψη φρονεί ότι οι αίτιες που προσδιορίζουν αυτά τα γεγονότα βρίσκονται σε αυτή την ίδια την αρχή της όργάνωσης του Πουμ- πάτ, ή όποια πρέπει ν' αλλάξει με την έννοια μι- ας ευρύτερης δημοκρατίας"

Την εποχή αυτή γίνονται προσπάθειες των ή- γετών των Μπολσεβίκων με έπικεφαλής τον Τρότ- σκι να εφαρμόσουν στρατιωτικές μέθοδες στην καθημερινή ζωή, ιδίως στην βιομηχανία και στις συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Στις έκλογές για το ΙΟ^ο συνέδριο οι ναυ- τες κατεψήφισαν τόσο τον Τρότσκι (έπίτροπο του λαού επί των ναυτικών και των στρατιωτι- κών) όσο και τον Ρασκόλνικωφ (άρχηγό του στόλου της Βαλτικής). Την ίδια εποχή 5000 ναυτες έγκα- ταλείπουν το κόμμα (Σόβιν επίτροπος της Πετρού- λης). Στην Πετρούπολη αυτή την εποχή λόγω κα- κής τροφοδοσίας από την υπαιθο ή πεύνα χτυπά- τον πληθυσμό.

Ο γραφειοκρατικός έμφυλισμός και ή άρπα- χτικήτητα των έπισιτιστικών όργάνων κάνει το πρόβλημα μεγαλύτερο, κοντά σ' αυτά ή άστυνδυε- ση της καθημερινής ζωής και ή άναταραχή που έ- χει προκαλέσει στις μάζες ή συζήτηση για τον ρόλο των συνδικάτων στο ΙΟ^ο συνέδριο αρχίζουν να φέρουν αντίδράσεις.

23/2/Ι921: Απεργία στο εργοστάσιο Τρουμπότονου

24/2/Ι921: Διαδήλωση των άπεργών. Αμέσως ό Ζη- νόβιεφ στέλνει έναντιον τους άπο - σπάσματα εύέλπιδων. Απεργία στα εργοστάσια Μπο- λτίσκου, Λαφέρι, ύποδηματων Σονόχολ, Άντιμιραλτεϊ- κυ, Μπόρμαν, Μεταλιστέσκου κ.ά.

"Ιδρυση είδικού έπιτελείου!! τριμελούς (Λά- σεβιτς, Άζέλοβιτς, Άβρωφ) καλούμενου" Έπιτροπή άμύνης" (;;;) το όποιο τοιχοκόλησε διαταγή 8^η που άπαγορεύονταν οι συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις συλλαλητήρια τόσο σε άνοιχτό όσο και σε κλει- στο χώρο, καθώς και ή κυκλοφορία μετά την ΙΙμμ "Όσοι δεν συμμορφωθούν με τί διαταγή θα δικα- στούνμε βλη την άυστηρότητα των νόμων έν και- ρό πόλεμου.

26/2/Ι921: Αποστολή αντιπροσωπείας της Κροστά- νδης στην Πετρούπολη για να μελετη- σει τα γεγονότα.

28/2/Ι921: Απεργία στα ναυπηγεία Πουτίλωφ. Δια- δηλώσεις και όδομαχίες. Συνθήματα της εξέγερσης: (1) Όργάνωση του έπισιτισμού, (2) Έπαναφορά της έλευθερης νάγορας της Πετρού- πολης, (3) Έλευθερη κυκλοφορία σε άκτινα χλ (4) Κατάργηση των μπλόκων της χωρ φυλακής, (5) Έ- λευθερία λόγου και τύπου, (6) Άπελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων, (τί χυδαίοι "άγρότες"!)

Ἐπιστροφή τῆς ἀντιπροσωπείας στήν Κροστάνδη, συνέλευση τῶν ναυτῶν τοῦ πολεμικοῦ Πετροπαυλδσκ τὸ ὁποῖο φήμισε τὴν ἀκόλουθη ἀπόφαση ἢ ὁποῖα ὅπως θὰ δοῦμε ἀποτέλεσε τὸ πολιτικὸ πρόγραμμα τῆς ἐξέγερσης :

"Ἀφοῦ ἀκουσανε τοὺς ἀντιπροσώπους στοὺς δόκτορες εἶχε ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὴν γενική συνέλευση τῶν πληρωμάτων τῶν πλοίων νὰ πληροφορηθοῦν γιὰ τὴν κατάστασιν στὴν Πετρούπολη οἱ ναῦτες ἀποφασίζουν: Ἰον) Δεδομένου ὅτι τὰ σημερινὰ σοβιέτ δὲν ἐκφράζουν τὴν θέλησιν τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, νὰ προκηρυχθοῦν ἀμέσως ἐκλογές γιὰ σοβιέτ μὲ μυστική ψηφοφορία καὶ μὲ ἐλεύθερη προεκλογική προπαγάνδα.

2ον) ΑΠΑΙΤΟΥΝ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου γιὰ τοὺς ἐργάτες, τοὺς χωρικοὺς, στοὺς ἀναρχικοὺς καὶ τὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς.

3ον) Τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνέρχεσθαι καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ὀργανώσεων τῶν χωρικῶν.

4ον) Τὴν σύγκλησιν τὸ ἀργότερον ὡς τὶς 10 Μαρτίου μιᾶς συνδιάσκεψης τῶν ἐξωκομματικῶν ἐργατῶν στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν τῆς Πετρούπολης, τῆς Κροστάνδης καὶ τῆς περιφέρειας τῆς Πετρούπολης.

5ον) Τὴν ἀπελευθέρωσιν ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ποῦ ἀνήκουν σὲ σοσιαλιστικὰ κόμματα ὅπως καὶ ὅλων τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, κομμουνιστῶν καὶ ναυτῶν, φυλακισμένων γιὰ διάφορα ἐργατικά καὶ ἀγροτικά κινήματα.

6ον) Ἐκλογή μιᾶς ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τῶν φανέλων τῶν φυλακισμένων καὶ τῶν στρατοπ. συγκέντρωσιν) Κατάργησιν τῶν Πολιτοτνιέτ (πολιτικά τμήματα) γιὰτὶ κανένα κόμμα δὲν πρέπει νὰ ἔχει προνομίον γιὰ τὴν προπαγάνδα οὔτε νὰ παίρνει χρηματικὰ ἐνισχύσεις γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Ἀντὶ γι' αὐτὰ πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν κύκλοι γιὰ τὴν ἐκπολιτιστικὴ καλλιέργειαν ἐνισχυόμενοι ἀπ' τὸ κράτος.

8ον) Κατάργησιν τῶν ἀποσπασμάτων τῶν μελόντων.

9ον) Ἐξίσωσιν τῶν μερίδων γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους ἐκτὸς αὐτῶν στίς ἀνθυγιεινὰς ἐργασίας 10ον) Διάλυσιν τῶν κομμουνιστικῶν ἀποσπασμάτων στίς στρατιωτικὰς μονάδας καὶ τὴν κατάργησιν ὑπηρεσίας κομμουνιστῶν. φρουρῶν στὰ ἐργοστάσια. Σέπερίπτωσιν ποῦ θεωρεῖται ἀναγκαία νὰ ὀρίζετε ἀπὸ κάθε στρατιωτικὴ μονάδα καὶ ἀφοῦ ζητηθεῖ ἡ γνώμη τῶν ἐργατῶν.

11ον) Νὰ δοθεῖ στοὺς ἀγρότες πλήρης ἐλευθερία νὰ διαχειρίζονται τὴ γῆ τους ὅπως καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν ζῶα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φροντίζουν οἱ ἴδιοι δίχως νὰ χρησιμοποιοῦν ἐργάτες.

12ον) Ζητᾶμε ἀπ' ὅλες τὰς στρατιωτικὰς μονάδας ὅπως καὶ ἀπὸ τοὺς συντρόφους εὐέλπιδες νὰ ταχθοῦν ἀλληλεγγυοὶ μὲ τὴν ἀπόφασίν μας.

13ον) Παιτοῦμε νὰ δίνεται ἀπὸ τὸν τύπον ἢ πὶ πλατιά δημοσιότητα σὲ ὅλες τὰς ἀποφάσεις.

14ον) Νὰ ὀρισθεῖ ἕνα κινητὸ γραφεῖο ἐλέγχου.

15ον) Νὰ ἐπιτραπῇ ἐλευθερία ἢ βιοτεχνική παραγωγή ποῦ δὲν χρησιμοποιοῦν μισθωτοὺς ἐργάτες (καὶ ἄλλοι χυδαῖοι ἀγρότες μικροαστοὶ ἢ μήπως λευκοφρουροὶ κατὰ τὸν Λέον!!)

1/3/1921: Συγκέντρωσιν 1ης καὶ 2ης μοίρας τῶν πολεμικῶν. Ὁμιλοῦν οἱ Καλνίνιν (πρόεδρος τῆς Πανρωσικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Σοβιέτ) καὶ Κουμζίν (πολιτικὸς ἐπίτροπος τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς). Ἡ συνέλευσις παμφερίζει (πλήν δύο φήφων Καλνίνιν Κουμζίν) υἱοθετεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πετροπαυλδσκ. Ἀποφασίζεται ἀποστολὴ τριανταμελούς ἐπιτροπῆς στὴν Πετρούπολη.

2/3/1921: Ἐπιστροφή τοῦ Καλνίνιν στὴν Πετρούπολη. Συγκέντρωσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ στόλου, στὴν συζήτησιν ποῦ ἀκολουθεῖ ὁ Κουμζίν καὶ ὁ Βασίλιεφ (τοπικὸς ἐπίτροπος τῶν Σοβιέτ) μὲ προκλητικὰς ὁμιλίας ἐξάπτουν τὰ πνεύματα. Μετὰ τὴν δὴ λωσιν τοῦ Κουμζίν ὅτι οἱ κομμουνιστὰς δὲν θὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἐξουσίαν χωρὶς μάχη ἢ γεν. συνέλευσιν τῶν συλλαμβάνει, οἱ ὑπόλοιποι κομμουνιστὰς ἐπὶ μακρὸν ἐπεμβαίνουν στίς συζητήσεις. υἱοθετῆτε μὲ μεγάλη πλειοψηφείαν ἡ ἀπόφασιν τοῦ Πετροπαυλδσκ, κυκλοφοροῦν ἐντονεῖς φῆμες γιὰ ἕνα πληρὴ ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς συγκέντρωσης. Δημιουργεῖται ἡ Προσωρινὴ Ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ὅλοι ναῦτες μὲ μακρὰ ἤδη ὑπηρεσίαν, πράγμα ποῦ διαφεύδει τὸ ὅτι οἱ Κροστανδιανοὶ τοῦ 1921 δὲν εἶχαν τίποτε κοινὸ μὲ ἐκείνους τοῦ '17.

Καταλαμβάνονται τὰ δημόσια χτήρια, τὸ ἐπιτελεῖο, τὸ τηλεφωνικὸ κέντρο, τὸ τυπογραφεῖο τῆς Ἰσβέστια. Δημιουργοῦνται τριμμελεῖς ἐπιτροπὲς σ' ὅλα τὰ πλοῖα καὶ τὰ στρατιωτικὰ σώματα, ὡς τὶς 9 τὸ βράδυ ἡ πλειοψηφία τῶν ὁχυρῶν καὶ τῶν σωμάτων τοῦ κόκκινου στρατοῦ προσχωροῦν στὴν Ἐ. Ἐπιτροπὴν. Ἀντιπρόσωποι τοῦ ὁχυροῦ Ὀριενμπάουμ δηλώνουν ὅτι ἡ φρουρά προσχωρεῖ στὴν Π. Ε. Ε.

3/3/1921. "Έκδοση της πρώτης 'Ισβέστια μέ κ κύριο άρθρο τίς αποφάσεις της Κροστάνδης γιά τήν εἰρηνική ἀνοικοδόμηση της ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ. τήν ἴδια μέρα τό ράδιο-Μόσχα ἐξαπολύει τήν ἀκόλουθη ἐκκλήση: ΓΙΑ τΗΝ ΠΑΛΗ ΔΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΔΥΝΟΜΩΣΙΑΣ τΩΝ ΔΕΥΚΟΦΡΟΥΡΩΝ: 'Η ἀνταρσία τοῦ παλιοῦ στρατηγοῦ Κοζλόφσκι καί τοῦ πλοίου Πιτροπαυλόσκι ὅπως καί οἱ ἄλλες ἐξεγέρσεις λευκοφρουρῶν ἔχει ὀργανωθεί ἀπό κατασκόπους της 'Αντάντ. Αὐτό προκύπτει ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ γαλλική ἐφημερίδα Λέ Ματέν δημοσίευσε δυό βδομάδες πρίν τήν ἐξέγερση τοῦ στρατηγοῦ Κοζλόφσκι τό ἀκόλουθο τηλεγράφημα ἀπό τό Χελσιγκφορσ "Πληροφοροῦμαστε ἀπό τήν Πετρούπολη ὅτι κατόπιν της πρόσφατης ἐξέγερσης της Κροστάνδης οἱ μπολσεβικινές ἀρχές ἔλαβαν μιᾶ σειρά μέτρα γι νά ἀπομονώσουν αὐτή τή πόλη καί νά ἀπαγορεύσουν στούς στρατιῶτες της Κροστάνδης νά μποῦν στήν Πιτρούπολη". Εἶναι λοιπόν φανερό, ὅτι ἡ ἐξέγερση διευθύνεται ἀπό τό Παρίσι, ὅτι ἡ γαλλική ἀντικατασκοπία εἶναι ἀνακατεμένη. 'Η ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται πᾶντα. Οἱ σοσιαλεπαναστάτες ἔχοντας τή διευθυνσή τους στό Παρίσι προετοιμάζουν τό ἔδαφος γιά μιᾶ ἐξέγερση ἐναντίον της ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ. Τί θαυμάσιο δειγμα κρατικῆς ἡλίθιας λασπολογίας::"

Τό προσωρινό γραφεῖο τοῦ Κ.Κ. κροστάνδης καλεῖ ὅλα τά μέλη του νά μένουν στίς θέσεις τους καί νά μήν δημιουργοῦν ἐμπόδια στά μέτρα της ΠΕΕ. 780 κομμουνιστές ἐγκαταλείπουν τήν ὀργάνωση.

4/3. Συλλαμβάνονται οἱ οἰκογένειες τῶν ναυτῶν της Κροστάνδης πού ζοῦν σ' ἄλλες περιοχές καί κρατοῦνται σάν ὄμηροι μέ σκοπό τήν ἀνταλλαγή τους μέ τόν Κουζμίν. 'Επιτροπή τοῦ ΚΚ Πετρούπολης φτάνει στό Πιτροπαυλόσκι γιάνά δεῖ τούς φυλακισμένους.

5/3. 'Η ἐπιτροπή ἀμύνης της Πετρούπολης συτάσει ἐκκλήση στούς ἐξεγερμένους μέ τόν τίτλο "ΠΑΡΑΔΟΕΙΤΕ" ὅπου διαβάζουμε καί τά ἐξῆς: "Ἡ κόκκινη Πετρούπολη χλευάζει τίς ἄτυχες προσπάθειες μιᾶς χούφτας σοσιαλεπαναστατῶν καί λευκοφρουρῶν. Εἴσατε περικυκλωμένοι ἀπό ὅλες τίς πλευρές. Σέ μερικές μέρες θά ἀναγκαστεῖτε νά παραδοθεῖτε. 'Η Κροστάνδη δέν ἔχει οὔτε φωμί ο οὔτε καύσιμα. 'Εάν ἐπιμένετε θά σκοτωθεῖτε σάν

πέρδικες". Ταυτόχρονα τό σοβιέτ της Πετρούπολη βγάζει ἀνακοίνωση μ' ἐπικεφαλίδα "Μιά χούφτα τυχοδιώκτες καί ἀντεπαναστάτες βάζουν σέ κίνδυνο τήν Κροστάνδη".

Σ' ἀπάντηση ἡ ΠΕΕ ἔβγαλε ἕνα νέο διάγγελμα. Σέ ὅλους καί ὅλες "Σύντροφοι ἐργάτες, κόκκινοι στρατιῶτες καί ναῦτες. 'Εμεῖς ἐδῶ ξέρουμε πόσο ἐσεῖς καί τά παιδιά σας ὑποφέρετε ἀπό τήν κομμουνιστική δικτατορία. 'Εμεῖς ἔχουμε ἀνατρέφε τό κομμουνιστικό σοβιέτ καί ἡ ΠΕΕ ἀρχίζει σήμερατίς ἐκλογές γιά ἕνα σοβιέτ ἐλεύθερα ἐκλεγμένο πού θ' ἀντανακλᾷ τή θέληση ὁλόκληρου τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ καί ὅχι μιᾶς χούφτας παραφρόνων κομμουνιστῶν. Τό δίκιο εἶναι μαζί μας. Εἴμαστε ὑπέρ της ἐξουσίας τῶν σοβιέτ καί ὅχι ὑπέρ ἐκείνης ἐνός μόνο κόμματος. Εἴμαστε ὑπέρ τ' ἐντιπροσωπίας πού θά ἐκλέγεται ἐλεύθερα ἀπό τίς ἐργαζόμενες μᾶζες. Τά νοθευμένα σοβιέτ μονοπωλημένα ἀπό τό ΚΚ μένουν κουφά στίς διεκδικήσεις μας καί δέν δεχομαστε ἄλλου εἴδους ἀπάντηση ἀπό πυροβολισμούς. Σήμερα ἡ ὑπομονή τῶν ἐργαζομένων ἔφτασε στά ἄκρα. Θέλουν νά μᾶς κλείσουν τό στόμα μέ ἐλεημοσύνες. Σύμφωνω μέ διαταγή τοῦ Ζηνόβιεφ καταργοῦνται τά μπλόκα της πολιτοφυλακῆς στήν περιφέρεια Πετρούπολης 'Η Μόσχα δίδεθεσε 10 ἐκ. χρυσά ρούβλια γιά ν' ἀγοράσει ἀπό τό ἐξωτερικό τρόφιμα καί εἶδη πρώτης ἀνάγκης. 'Αλλά ξέρουμε ὅτι μ' αὐτή τήν ἐλεημοσύνη δέν θά ἐξαγοράσουν τό προλεταριάτο της Πετρούπολης. 'Εμεῖς σᾶς δίδουμε πᾶν ἀπό τά κεφάλια τῶν κομμουνιστῶν τό ἀδελφικό χέρι της ἐπαναστατημένης Κροστάνδης. Σύντροφοι, ὅχι μόνο σᾶς ἐσπιοῦν ἀλλά παραμορφώνουν τήν ἀλήθεια μέ τίς πιό χυδαῖες συκοφαντίες. Σύντροφοι, μήν ἀφήνετε νά σᾶς ἐξαπατοῦν. Στήν Κροστάνδη ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια τῶν ναυτῶν, τῶν κόκκινων στρατιωτῶν καί τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν καί ὅχι στά χέρια τῶν λευκοφρουρῶν μέ τό στρατηγό Κοζλόφσκι ἐπικεφαλῆς ὅπως σᾶς λέει τό συκοφαντικό ράδιο-Μόσχα.

'Η Προσωρινή 'Επαναστατική
Επιτροπή.

6/3. 'Αγγελία τοῦ Τρότσκι καί τοῦ Κάμενεφ (παλιοῦ τσαρικοῦ ἀξιωματικοῦ) ὅπου μεταξύ ἄλλων διαβάζουμε: "Γι' αὐτό διατάζω ὅλους ἐκείνους πού σήκωσαν χέρι ἐναντίον της σοσιαλιστικῆς πατρίδας νά παραδώσουν ἀμέσως τά ὅπλα". 'Η ἀκόμα "Ἡ εὐθύνη γιά τήν καταστροφή πού θά

υποστεί ο πληθυσμός θά βαρύνει αποκλειστικά τους εξεγερμένους λευκοφρουρούς".

Στήν 'Ισβέστια της 'Ιδιας μέρας αφοῦ δημοσιεύτηκε ἡ διαταγή τοῦ Τοότσκι ἡ ἀπάντηση δόθηκε μέ 5 μόνο λέξεις: "ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ

7/3. 'Αρχίζει ὁ βομβαρδισμός τῆς Κροστάνδης ἀπό ξηρᾶς καί ἀπό αἰέρος, ἀπαντοῦ τὰ ὄχυρά καί τὰ πολεμικά. Κροστανδιανές προκηρύξεις μοιράζονται στήν Πετρούπολη ὅπου οἱ ταραχές συνεχίζονται. Στό ἐργοστάσιο "Αρσενάλ οἱ ἐργάτες ὀργανώνουν συγκέντρωση ὅπου υἱοθετοῦν τήν ἀπόφαση τῶν εξεγερμένων ναυτῶν.

8/3. 'Αρχίζει ἡ ἐπίθεση τοῦ κόκκινου στρατοῦ. Τό δεύτερο τάγμα ἀρνεῖται νά ἐπιτεθεῖ, ὁ δεύτερος λόχος τοῦ προσχωρεῖ στούς κομμουνάριους, τό 'ἴδιο γίνεται μ' ὁλόκληρο τό τρίτο τάγμα. 'Η 79 τοξιαρχία γνωστή γιά τίς νίκες τῆς ἐναντία στό στρ-τηγό Κόλτσκι στόν ἐμφύλιο, ἀφοπλίζεται μέ τή βία μετά τήν ἄρνησή της νά ἐπιτεθεῖ στό ὄχυρό. Οἱ στρατιῶτες ὀργανώνουν πεταχτές συζητήσεις γιά τή στάση πού θά κρατήσουν. Οἱ πρωτέτοι συλλαμβάνονται καί τούς ἐπιβάλλονται αὐστηρές ποινές.

Πάρ' ὅλα τὰ κατασταλτικά μέτρα ἡ ἀπειθαρχία τῶν στρατιωτῶν παραμένει, οἱ μπολσεβίκοι ἀντι-γκάζονται νά μεταφέρουν τμήματα ἀπό ἀπόμακρ-σμένες περιοχές τά ὅποια εἶναι ἐντελῶς ἀπληροφόρτα γιά τήν κατάσταση. 'Επιστρεφονται ὅλα τά μέλη τοῦ κόμματος, τό 10^ο συνέδριο ἔστειλε 300 ἀντιπροσώπους στό μέτωπο, πολλοί ἀπ' αὐτοῦς ὅπως ὁ Βοροσίλωφ, Μπουμπνῶφ, Ζαλόνσκι, Ρουκχίμο-βιτσ, Πιατάκωφ κ. ἄ. πολέμησαν σάν ἀπλοί στρατιῶτες.

Μετά ἀπ' ὅλα αὐτά ὁ "σοσιαλιστικός" στρατός ἐπιτίθεται, τά ἀεροπλάνα βομβαρδίζουν συνεχῶς τοῦς δρόμους τῆς Κροστάνδης προκαλόντας τή λύ-σα τοῦ ἄμαχου πληθυσμοῦ. Στίς 17/3 τά πολεμοφόδια ἔχουν τελιώσει καί τὰ ὄχυρά παραδίνονται τό ἓνα μετά τό ἄλλο. Στίς 18 ἡ μάχη ἐπικτείνεται σ' οὓς δρόμους ὅπου οἱ ἐργάτες καί οἱ ναῦ-τες πίσω ἀπ' τ' ὁδοφράγματα προξενοῦν μεγάλες ἀπώλειες στούς κυβερνητικούς.

Τό βράδυ τῆς 18/3 ὅλα ἔχουν τελειώσει. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῆς 'Υγειονομικῆς ὑπηρεσί-ας τῆς Πετρούπολης στή περίοδο αὕτη ὑπῆρξαν 4127 τραυματίες καί 527 νεκροί. Στήν πραγματι-κότητα ὁ ἀριθμός εἶναι πολύ μεγαλύτερος (πνιγ-

μένοι, τραυματίες πού θάφτηκαν στό χιόνι κλπ). 'Η ἐξέγερση εἶχε σφαχτεῖ. Πάνω στά πτώματα τῶν ἐπαναστατημένων κομμουνάριων τῆς Κροστάνδης ἡ ἀντεπανάσταση ἀνέμιζε τό καινούργιο τῆς σύμ-βολο, τήν κόκκινη σημαία τῶν μπολσεβίκων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τί τελικά ἦταν ἡ ἐξέγερση τῆς Κροστάνδης; 'Ἦταν μιά ἀναρχική ἐξέγερση; ἢ μιά συνωμοσία τῶν λευκοφρουρῶν καί τῆς ἀντάντ; ἢ, μήπως μιά μ- μικροαστική ἀγροτική ἐξέγερση πού ἤθελε τό πισωγύρισμα τοῦ καπιταλισμοῦ στή σοβιετική ρωσία; (·) ἢ τέλος μιά μανούβρα τῶν μενσεβίκων καί τῶν σοσιαλεπαναστατῶν τῆς δεξιᾶς γιά νά ἰδρύνουν Συνταχτική Συνέλευση;

"Ὅσον ἀφορᾷ τούς ἀναρχικούς πού ἔδρασαν στή Κροστάνδη σύμφωνα μέ ντοκουμενταρισμένα στοιχεῖα τίποτε δέν δείχνει ὅτι ἔλεγχαν αὐτοί τήν κατάσταση. Σίγουρο εἶναι ὅτι ἠθικά καί πρα-χτικά ἦταν μέ τό πλευρό τῶν εξεγερμένων, στή μ- μπροσούρα τοῦ ἀ αρχοσυνδικαλιστή Γιορτσούκ γιά τό '21, ὁ ὅποιος ἀπολάμβανε μεγάλου κύρους μεταξύ τῶν Κροστανδιανῶν, διαβάζουμε γιά προ-κηρύξεις ὀνερχικῶν στήν Πετρούπολη ὑπέρ τῆς τῆς Κροστάνδης κ. ἄ.

Εἶναι ἐξ ἄλλου γνωστό ὅτι οἱ ἀναρχικοί ὅ-πως καί οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν τεράστια ἐπιρροή ἀπό τό 1905 καί μετά στή Κροστάνδη, τίποτε ὅ-μως δέν φανερώνει ὅτι ὀδηγοῦσαν τήν ἐξέγερση.

Τό δεύτερο ἐρώτημα εἶναι ἀπλῶς ἀηδιαστικό.

"Ὅσον ἀφορᾷ τό τρίτο ἐρώτημα πού εἶναι καί τό βασικό ἐπιχείρημα τῶν πεφωτισμένων μαρξι-στῶν, ὅτι δηλ. ἡ Κροστάνδη στήν ταξική τῆς σύν-θεση εἶχε ἀλλάξει ἀπό τό '17 καί εἶχε πάρει ἓνα ἀγροτικό χαραχτήρα, ἡ ἀπάντηση εἶναι ἡ ἐξῆ 'Η Κροστάνδη ἀποδεκατίστηκε στόν ἐμφύλιο καί ἡ ταξική τῆς σύνθεση σίγουρα εἶχε ἀλλάξει. ὅχι ὅμως περισσότερο ἀπό ὅτι ἡ ταξική σύνθεση τῆς Πετρούπολης ἢ τῆς Μόσχας ἢ ἀκόμα καί τοῦ 'ἴδιο τοῦ κόμματος μετά τό '18. 'Ενῶ παρ' ὅλα αὐτά ὅ-μως ἡ ὑπόλοιπη ρωσία καί τό κόμμα παράμεναν καθαρά ἐργατικά ἡ Κροστάνδη εἶχε γίνει ἀγριτι-κή. 'Αντίθετα μάλιστα ἂν μελετήσουμε τήν ἀπόφα-ση τοῦ Πετροπαυλόσκι πού ἀποτέλεσε τό πολιτι-κό πρόγραμμα τῆς Κροστάνδης, πουθενά δέν συνα-ντῶμε καί ῥά ἀγροτικό χαραχτήρα.

"Ὅσον ἀφορᾷ τήν II παράγραφο ἦταν φυσικό οἱ Κροστανδιανοί νά τίθενται ἀλληλέγγυοι μέ τοῦς

χωρικούς που κάτω από τό καθεστώς των βίαιων επιτάξεων κινδύνευαν να πεθάνουν από την πείνα. Γιατί ο σοσιαλισμός δεν έρχεται από άγνωστα κέντρα μέσω αποφάσεων, ούτε με την βία των β-πλων θα αναγκάσουμε τους ανθρώπους να "εύτυχίσουν". "Όσον αφορά την αγρική πολιτική των μπολσεβίκων σήμερα γνωρίζουμε που κατάληξε μά την περιβόητη "αποκουλακοποίηση του '31 που προκάλεσε την αθλιότητα και τό θάνατο εκατομμυρίων υπάρξεων.

Τέλος ή 15 παράγραφος απλώς ήθελε ν' αντικαταστήσει την έλλειψη βιομηχανικής παραγωγής με μία βιοτεχνική.

"Όσον αφορά τό τελευταίο ερώτημα στηρίζεται στο ότι τόσο οι Μενσεβίκοι στην Πετρούπολη όσο και ο Τσερνόφ βομβάρδισαν τή Κροστάνδη με μυνήματα και εκλήσεις. Είναι πολύ γνωστό όμως ότι οι ρεφορμιστικοί οργανισμοί πάντα προσπαθούν να υιοθετήσουν τις εξεγέρσεις και κατόπιν να τις αφομοιώσουν. Κανένα όμως στοιχείο δεν φανεώνει ότι κάτι τέτοιο έγινε στην Κροστάνδη.

"Όσο αφορά δέ την ήλίθια κατηγορία του Λένιν στη μπροσούρα του "Ο φόρος σέ είδος" ότι πολλά από τα συνθήματα ήταν νεφελώδη και συνεπώς άντεπαναστατικά, την απάντηση δίνει ή Α.Κολυντάι ένάντια στην ίδια κατηγορία που διατυπώθηκε ένάντια στην εργατική αντιπολίτευση τή ίδια εποχή όπου έλεγε μάς κατηγορούν ότι δεν έχουμε έκτενείς θεωρητικές αναλύσεις ούτε πλήρες πολιτικό πρόγραμμα, ότι πολλές φορές τα συνθήματά μας είναι άσαφή, όμως όλα αυτά είναι

τά κύρια χαρακτηριστικά ενός νέου κινήματος που αρχίζει να αναπτύσσεται.

Φυσικά ο πολιτικάντης Λένιν απαιτεί σωστά πολιτικά κριτήρια από τις μάχες, άλλωστε ή δουλειά του αυτή είναι "να συνειδητοποιεί τό αύθόρμητο". Στην ίδια μπροσούρα δέ χωρίς ν' ασχοληθεί με τα πραγματικά υλικά στοιχεία που προκάλεσαν τήν Κροστάνδη ασχολείται περισσότερο με τις αντιλήψεις και τις επιδιώξεις των διαφόρων πολιτικάντιδων για τήν εξέγερση και βρίσκει εύκαιρία να ασκήσει τό αγαπημένο του σπόρ, μία ιδεολογική αντιπαράθεση σ' επίπεδο αρχηγών.

Τι ήλίθια εξέγηση του κόσμου με τό "κεφάλι κάτω". Που οδηγεί αλήθεια ή αντίληψη της "άγίας τριανδρίας" συνδικάτα-κράτος-κόμμα, στη πολιτικάντικη δικαιολόγηση της σφαγής της Κροστάνδης.

"Έτσι απέναντι στους Μπολσεβίκους του "είδικου επιτελείου" που επιδιώκουν τήν συσσώρευση του κεφαλαίου, τήν τρελή έκβιομηχανοποίηση και τήν δημιουργία του ισχυρού κράτους.

Οι έξεγερμένοι γράφουν: "Στήν Κροστάνδη έχει τεθεί ή πρώτη πετρα της τρίτης επανάσταση ή οποια θα σπάσει τις τελευταίες αλυσίδες που δένουν τις εργαζόμενες μάχες και θα ανοίξουν ένα νέο δρόμο για τή σοσιαλιστική δημιουργία" (Ισβέστια, 8 Μάρτη).

ΖΗΤΩ Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ

Σημ. Τό άρθρο να μπει δλοκληρο ή να μὴν μπει καθόλου.

απάντηση του περιοδικού

Τό παραπάνω γράμμα μάς στάλθηκε από ένα σύντροφο και αναφέρεται στο θέμα της εξέγερσης της Κροστάνδης όπου διαφωνεί με τήν άποψη που εκφράζει ή ομάδα του περιοδικού.

Πιστεύουμε ότι ένα μεγάλο μέρος της άποψης μας για τήν Κροστάνδη ήδη έχει εκφραστεί από τό προηγούμενο τεύχος. Όπωςδήποτε τό θέμα δεν έχει κλείσει δεν θα θέλαμε όμως να προχωρήσει σ' αυτό τό επίπεδο περισσότερο από τις στήλες του περιοδικού. Μία παραπάνω συζήτηση θα μπορούσε μόνο να συρρικνωθεί αν σαν βασικό ερώτημα για απάντηση έμπαινε τό "Ποιά ήταν ή κατάσταση της εργατικής τάξης και τί θα μπορούσε άντικειμενικά να κάνει τό Μπολσεβίκικο κόμμα ή τουλάχιστον τό επαναστατικό

κομμάτι του στην περίοδο 1921-26". Όποιαδήποτε άλλη αντιμετώπιση ξεχνά την αντικειμενική πραγματικότητα και θέλει τις "καλές συνειδήσεις" να καθορίζουν την ύλική συγκυρία.

Γι' αυτό τό δέν θά άναφερθούμε στην γενικώτερη κατάσταση πού δόηγήσε στην Κροστάνδη (άπομόνωση της Ρώσικης έπανάστασης, πείνα, άπογοήτευση, διάλυση της μαχητικής έργατικής τάξης τοῦ 1917-19 στόν έμφύλιο, πράγματα πού άλλωστε σημειώνει και ο σύντροφος).

Στό άρθρο παρατηρούμε ότι ένω σωστά έρευνάται ή συνολική εικόνα της Ρωσικής κοινωνίας τήν συγκεκριμένη έποχή μέ τις έμφανέστατες άντικειμενικές πιέσεις πού ύφίσταται ή έργατική τάξη και οί άγρότες, όλα αυτά ξαφνικά ξεχνιούνται για να άποδοθεί ή εύθύνη στους Μπολσεβίκους.

"Οντως τό Γενάρη τοῦ 1921 κάπου 5000 ναύτες της Βαλτικής (κατά τά 3/4 πρώην Ούκρανοί άγρότες πολλοί από τους οποίους είχαν ύπηρετήσει στίς άντεπαναστατικές δυνάμεις στόν έμφύλιο¹) έφυγαν από τό Κ.Κ. Άνάμεσα Αύγουστο 1920 και Μάρτιο 1921 ή Κ.Ο. Κροστάνδης έχασε κάπου 4000 μέλη

Άλλά ή κύρια αίτία γι' αυτό ήταν ο πολεμικός κομμουνισμός. Οί Κροστανδιανοί θεωρούσαν τήν κυβέρνηση, αίτία για όλα τά δεινά της χώρας. Άρνιόντουσαν τήν έπίδραση τοῦ χάους και της διάλυσης πού έφερε ο ίδιος ο έμφύλιος πόλεμος, ή επέμβαση της Άντάντ και ο άποκλεισμός, ή άναπόφευκτη έλλειψη καυσίμων και πρώτων ύλων ή οί δυσκολίες διατροφής των πεινασμένων και θεραπείας των άρρώστων σέ συνθήκες λιμοῦ και επιδημιών. "Ολες οί ταλαιπωρίες όφείλονταν στό Μπολσεβίκικο καθεστώς:

"Τό Κομμουνιστικό καθεστώς έχει ρίξει όλη τή Ρωσία σέ μιá πρωτοφανή φτώχεια, πείνα, παγωνιά και άλλες έλλείψεις. Οί φάμπρικες και οί μύλοι έχουν κλείσει, οί σιδηρόδρομοι είναι υπό διάλυση. Στην έπαρχία τό μαχαίρι έφτασε στό κόκκαλο. Δέν έχουμε ούτε φωμί, ούτε ζώα, ούτε εργασία, να δουλέψουμε στη γή. Δέν έχουμε ούτε ρούχα, παπούτσια ή καύσιμα. Οί εργάτες πεινούν και κρυώνουν. Οί άγρότες και οί μικρομαγαζάτορες έχουν χάσει κάθε έλπίδα για καλλιτέρεψη της ζωής τους. Κάθε μέρα πλησιάζουμε όλοένα προς τόν θάνατο. Οί κομμουνιστές προδότες μάς έχουν φέρει σ' αυτή τήν κατάσταση".³

Για μάς, τουλάχιστον αυτή τήν περίοδο, δέν ήταν τό Μπολσεβίκικο κόμμα πού μολονδι άρχισε να μεταβάλλεται, αυτό πού έφταιγε για τήν μιζέρια της Ρώσικης κοινωνίας μετά τόν έμφύλιο. Άλλά σ' αυτό συμφωνεί, άσχετα μέ τους Κροστανδιανούς και ο σύντροφος. "Άρα οί Μπολσεβίκοι έπρεπε ή να άφήσουν τήν έξουσία ή να προσπαθήσουν να τήν διατηρήσουν μέ τήν έλπίδα μιās έξάπλωσης της έπανάστασης στην Εύρώπη. Έκαναν τό δεύτερο, αλλά ο καπιταλισμός προσαρμόστηκε γρήγορα στίς νέες συνθήκες και ή έπάνσταση στην Εύρώπη χάθηκε. Ο σύντροφος υποστηρίζει ότι έπρεπε να κάνουν τό πρώτο. Να παραδώσουν δηλ. τήν έξουσία στην τάξη. Άλλά για ποιά τάξη μιλάμε; Τήν τελείως διαλυμένη, άπογοητευμένη και σέ πολλές περιπτώσεις άκόμα και αντιδραστική; Ή ίσως ή διάλυση αυτή είχε τήν έπίδρασή της και στό ίδιο τό κόμμα, αύτό όμως προς τό παρόν διατηρούσε άκόμα ένα μεγάλο μέρος της έπαναστατικής παράδοσης. Η διαφορά άνάμεσα στους Μπολσεβίκους και στους Κροστανδιανούς είναι ότι οί πρώτοι είχαν πλήρη συνείδηση ότι τά μέτρα πού έπαιρναν είχαν καπιταλιστικά χαρακτηριστικά ένω

οὐ δὲ τεροὶ παῖρνοντάς τα σάν σοσιαλιστικά τοὺς κατηγοροῦσαν σάν ἀντιδραστικοὺς. Νομίζουμε ὅτι θὰ ἐπαναλάβουμε τὰ ἴδια ἂν συνεχίσουμε τὴν ἀνάλυση τοῦ θέματος σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο.

Ἐνα δεῦτερο σημεῖο ποὺ θὰ θέλαμε νὰ θιζοῦμε εἶναι οἱ διόφορες ἀναφορές τοῦ ἄρθρου σὲ ἐκφράσεις κῦρια τοῦ Τρότσκι, ποὺ κατηγοροῦν τοὺς Κροστανδιανούς γιὰ πράχτορες κλπ, κλπ. Ὅπως δὲν ἦταν πράχτορες καὶ οὐτε ποτὲ ἐκφράστηκε στὸ περιοδικὸ τέτοια ἀντίληψη. Μιὰ καὶ μιλάμε ὅμως γιὰ τὸν Τρότσκι ἀξίζει νὰ παραθέσουμε ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Βερσίλιν (μέλους τῆς Κροστανδιανῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς) στίς 8 Μάρτη: "Ἀρκετὰ ζῆτω ἀκούστηκαν. Τώρα ἐνωθεῖτε μέμας νὰ χτυπήσουμε τοὺς Ἐβραῖους. Ἡ κυριαρχία τους εἶναι ποὺ ὁδήγησε ἐμας τοὺς ἔργατες καὶ τοὺς ἀγρότες σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση".⁴ Ἐβραῖοι προφανῶς ἐννοοῦνται ὁ Τρότσκι καὶ ὁ Ζηνδovief. Συμπληρωματικὰ ὁ Βερσίλιν ἦταν ἀπὸ τὴν Οὐκρανία, περιοχὴ μὲ ἔντονη ἀντισημιτικὴ παράδοση ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Τσαρῶν.

Τελειώνοντας θὰ θέλαμε νὰ θιζοῦμε ἓνα θέμα ποὺ ὁμολογουμένως μάς ξάφνιασε. Εἶναι τὸ στυλ τοῦ ἄρθρου. Ὅπως δὲν μποροῦμε νὰ ὑπαγορεύσου με τὸ στυλ τοῦ καθενός. Νομίζουμε ὅμως ὅτι ὁ καιρὸς τῆς πολὺ ντοῦρας καὶ προκλητικῆς ἔκφρασης ἔχει περάσει. Μιὰ "σεμνότητα", σίγουρα ὄχι μὲ τὴν ἠθικὴ ἔννοια, ὄχι μόνον δὲν βλάπτει ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐνοποίηση ἢ συνεργασία τῶν ἐπαναστατικῶν τάσεων στὸ χῶρον μας.

Καὶ ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε ἐκφράσεις τοῦ στυλ "ἡ ἀντίληψή σας... εἶναι ἀηδίες" δὲν συμβάλλουν σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. P. AURICH, Κροστάνδη 1921 σελ. 93 (στὴν "Ἀμερικάνικη ἔκδοση").

2. Στὸ ἴδιο, σελ. 69.

3. Στὸ ἴδιο, σελ. 163-4.

4. Στὸ ἴδιο, σελ. 179-80..

θὰ προσκαλοῦσαμε τοὺς σύντροφους ποὺ στέλνουν γράμματα στὸ περιοδικὸ νὰ εἶναι ὅσο μποροῦν πιὸ σύντομοι γιὰτὶ εἶναι φανερό ὅτι ὁ χῶρος εἶναι περιορισμένος καὶ γίνεται ἔτσι ἀδύνατη ἡ δημοσίευση ὅλων τῶν γραμμάτων. Φχαριστοῦμε.



Βιβλιοπαρουσίαση

ΕΛΙ ΖΑΡΕΤΣΚΙ: Καπιταλισμός, οίκογένεια και προσωπική ζωή.

Έκδόσεις Στοχαστής, 167 σελ., 160 δρχ.

Τό βιβλίο του Ζαρέτσκι αρχίζει με μία σωστή διαπίστωση: Ότι η παραδοσιακή-και σέ μεγάλο βαθμό και ή "άκρα"-άριστερά έχουν αποκλείσει απ' τά προγράμματα και τόν προβληματισμό τους τή λεγόμενη "ίδιωτική ζωή" τών ανθρώπων. Τά οίκογενειακά προβλήματα, ό έρωτας, οί σχέσεις, ή δημιουργικότητα κι ή φαντασία λές και δέν άπασχολοϋν τούς έργαζόμενους άντρες και γυναίκες. Πραγματικά, μία επανάσταση πού θ' άπελευθερώσει όλες τίς πλευρές τής ζωής, απ'τά μέσα παραγωγής μέχρι τόν έρωτα, δέν θά ήρεπε νά 'ναι άπόδλυστικά ύπόθεση του άναρχικού του όμοφυλόφιλου ή του γυναικείου κινήματος. Τό μέτρο τής επαναστατικότητας μιās κοινωνικής θεωρίας είναι πλέον τό ποιές και πόσες έλευθερίες θεωρεϊ άπαραίτητες για τήν καινούργια κοινωνία. Λίγοι τολμοϋν νά ποϋν ΟΛΕΣ, κι ακόμα λιγώτεροι τό έννοοϋν.

Τό θέμα όμως δέν είναι νά διαιωνίσουμε τή γνωστή "κολοκυθιά" του ποός είναι άριστερώτερα του άλλου και ποίος τά λέει "πιό επαναστατικά", οϋτε βέβαια θά σταθοϋμε σέ ξερές -και δωρεάν- ύποσχέσεις για χαρά, εύτυχία, άπελευθέρωση, έρωτα και - φυσικά- κοινωνικοποίηση τών μέσων παραγωγής. Χρειάζεται νά γίνει μία πραγματική άνάλυση τής οίκογένειας, τών σχέσεων και γενικά του προσωπικού βίου στον καπιταλισμό. Χρειάζεται νά εξετάσουμε τίς σχέσεις τίς άλληλεπιδράσεις και τή ν ιστορική εξέλιξη αϋτου του χώρου πού λέγεται προσωπική ζωή. Μέ δυό λόγια χρειάζεται νά δοϋμε τό θέμα πολιτικά.

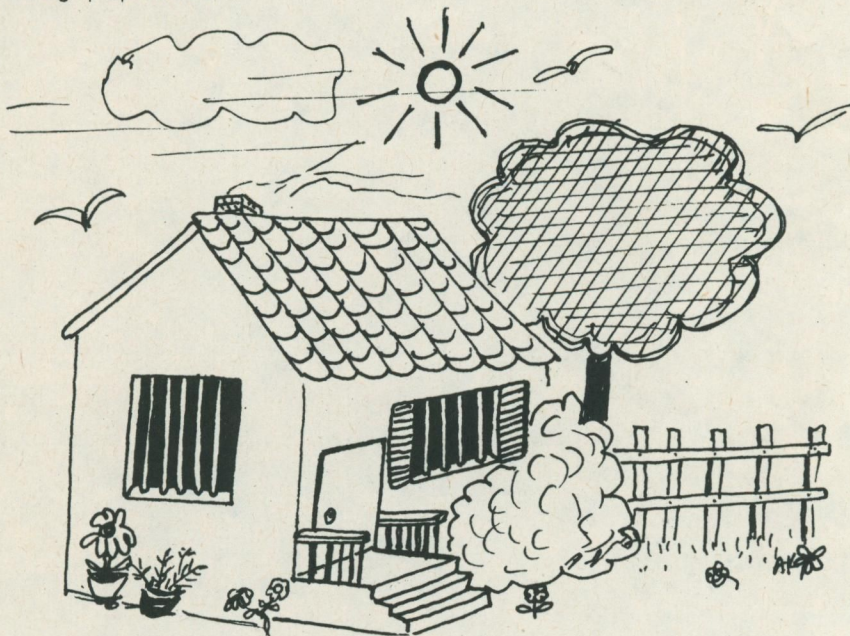
Αϋτό άκριβώς έπιχειρεϊ ό Ζαρέτσκι στό βιβλιαράκι του. Σ'ένα κεφάλαιο μέ τίτλο "Προλεταριοποίηση και Έμφάνιση του Έποκειμενισμού", έξηγεϊ λ.χ. ότι ή έμφάνιση του βιομηχανικού καπιταλισμοϋ κατάστρεψε μέν τήν παραδοσιακή μορφή τής οίκογένειας σάν παραγωγική μονάδα, δημιούργησε όμως μία παράλληλη άναζήτηση για προσωπική ολοκλήρωση έξω απ'τό σκληρό κι άπάνθρωπο κόσμο τής έργασίας. Ή άναζήτηση αϋτή γίνεται και πάλι μέσα στην οίκογένεια - ή σέ σχέσεις πού τής μοιάζουν πολύ. Συγχρόνως οί γυναίκες, έγκλωβισμένες στον προσωπικό χϋρο τής οίκογένειας, λειτουργήσαν σάν συναισθηματικό καταφύγιο τών άλλων. "Ψυχή ενός άψυχου κόσμου".

Στό κεφάλαιο "Πολιτική και Προσωπική Ζωή" περιγράφει τίς διάφορες άπόπειρες πού έχουν γίνει για τήν άπελευθέρωση τής οίκογένειας και τής προσωπικής ζωής. Χρησιμοποιεϊ παραδείγματα από διάφορα κινήματα καθώς κι από τή ρώσικη και τήν κινέζικη επανάσταση, και δείχνει πώς

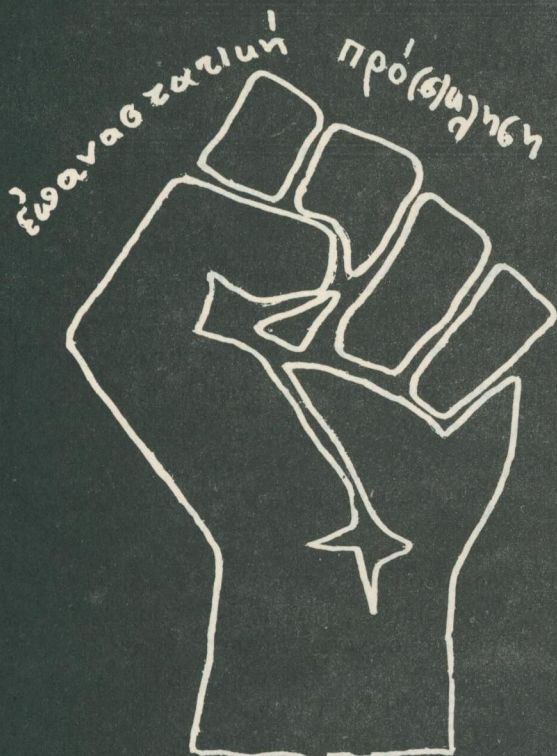
ὅλες οἱ μέχρι τώρα ἀπόπειρες ἔχουν λίγο ἢ πολύ ἀποτύχει μιά καί δέν ἀμφισβήτησαν τήν πόλωση ἀνάμεσα στόν "ίδιωτικό" καί στόν "μαζικό" χῶρο.

Σ' ὁλόκληρο τό βιβλίο ὑπάρχουν ἀναφορές στή συμβολή τοῦ γυναικείου κινήματος στήν κατάργηση αὐτῆς τῆς διχοτόμησης, καθώς κι ἓνα κεφάλαιο πού ἐξετάζει κατά πόσο ἡ ψυχαναλυτική θεωρία μπορεῖ ν' ἀποτελέσει κλειδί γιά τήν κατανόηση τῆς οἰκογένειας καί τῆς ψυχολογικῆς ζωῆς.

Τά ὀφέλη πού μποροῦμε ν' ἀποκομίσουμε ἀπό μιά τέτοια ὀπτική εἶναι διπλά: 'Απ' τή μιά μεριά μᾶς βοηθᾷ νά κατανοήσουμε μερικές ἀπ' τίς καθημερινές μας - καί χρόνιες - δυστυχίες. 'Απ' τήν ἄλλη ἡ ὅσο μεγαλύτερη καί βαθύτερη ἀμφισβήτηση τοῦ καπιταλισμοῦ θά πλουτίσει τόν ἀγῶνα γιά τήν ἀνατροπή του - ἀλλά βέβαια αὐτό τό τελευταῖο δέν εἶναι δουλειά ἐνός βιβλίου.



Ἡ προκήρυξη αὐτὴ κυκλοφόρησε στὶς καταλήψεις τὴν 22/12/79.



Καὶ ξαφνικά(;) ἡ πλαδαρότητα καὶ ἓνα σχετικὸ μούδιασμα ἄρχισαν νὰ γίνονται ἔντονα. Τὸ φάσμα τῆς στασιμότητας-ἀντιπαραγωγικῆς συζητήσεως καὶ στείρα κατανάλωσης χρόνου-πλανᾶται ἐπικίνδυνα πάνω ἀπὸ τὶς διαδικασίες τῶν ἐσωτερικῶν λειτουργιῶν τῶν καταλήψεων. Τὸ ὅτι μαζικὲς συζητήσεις ὅπως ἐκείνη τῆς Τρίτης στὸ ΜΑΣ, διακόπτονται λόγω Βουλγουκιάκης, χωρὶς νὰ ὑπάρχει σχεδὸν καμιά διαμαρτυρία, δείχνει σὲ ποιοῦ βαθμοῦ ἔχει προχωρήσει αὐτὴ ἡ πλαδαρότητα.

ΤΙ ΦΡΑΖΕΙ ΓΙ ΑΥΤΟ;

Πιστεύουμε ὅτι ἡ κύρια αἰτία γιὰ τὰ παραπάνω εἶναι ἡ ἔλλειψη μιᾶς πρὸ βαθεῖας πολιτικοποίησης τοῦ κινήματος τῶν καταλήψεων. Ἡ ἀρχικὴ ἀγωνιστικὴ συσπείρωση ποὺ ἐκφράστηκε κύρια μὲ τὴν ἄρνηση μιᾶς μερίδας φοιτητῶν στὴν πρακτικὴ τῆς ΕΦΕΕ (ΚΝΕ, ΠΑΣΠ) δὲν μπορεῖ νὰ δώσει πιά προοπτικὴ ἐξέλιξης. Γιὰ νὰ γίνεῖ αὐτὸ ἡ ἄρνηση πρέπει νὰ γίνεῖ θέση.

Πρέπει ἐπιτέλους αὐτὸ τὸ κίνημα νὰ κάνει καθαρὸ καὶ πρὸς τὰ ἔξω καὶ στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του, τί στόχους ἔχει καὶ ποιά πολιτικὴ τὸ διακρίνει. Μόνο ἡ συνεχὴς ἐπεξεργασία αὐτῶν τῶν δυὸ προβλημάτων μέσα ἀπὸ τὶς γενικὲς συνελεύσεις τῶν καταλήψεων θὰ τοῦ δώσει τὴν δυνατότητα ν' αὐτοκαθοριστεῖ καὶ νὰ ἐπιλέξει τὶς μορφές τῆς ὁργάνωσης ποὺ ἀντιστοιχοῦν στὸ εἶδος τοῦ ἀγῶνα ποὺ κάνει. Καὶ ἐνῶ τὰ προβλήματα γίνονται ὅλο καὶ περισσότερα, ἔχουν ἀγνοηθεῖ τελείως οἱ διαδικασίες ἐκεῖνες μέσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες αὐτὰ μποροῦν νὰ λυθοῦν. Καὶ αὐτές οἱ λειτουργίες εἶναι οἱ συνελεύσεις τῶν καταλήψεων.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνα δὲν ἔχει συγκλιθεῖ ποτέ μιὰ τέτοιου εἴδους μάζωξη μὲ ἀποφασιστικὸ χαραχτῆρα. Οἱ ἀνοιχτές συνεδριάσεις ἐνημερωτικοῦ χαραχτῆρα τῶν συντονιστικῶν ἐπιτροπῶν, μὲ κανένα τρόπο δὲν μποροῦν νὰ ἀντικαταστήσουν τὶς Γεν. Συνελ. Κατάληψης.

Ὁρῶνται ἡ ΠΠΣΠ, κινδυνολογώντας, ὅτι, καθὼς πλησιάζουν οἱ γιορτές, ἓνα μεγάλο κομμάτι φοιτητῶν ἔχει πάψει νὰ λειτουργεῖ μέσα στὶς καταλήψεις. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν οἱ φοιτητές αὐτοὶ νὰ συμμετέχουν στὶς διαδικασίες τῶν διαφόρων συζητήσεων ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ βλέπουν ὅτι οἱ ἴδιοι δὲν μποροῦν ν' ἀποφασίζουν γιὰ τὸ προχώρημα τοῦ ἀγῶνα τους. Μόνο ἡ ἀποφασιστικὴ συμμετοχὴ θὰ εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ φέρει τὸν κόσμο στὴν κατάληψη, ποὺ θὰ δώσει ἐκεῖνα τὰ ἐρεθίσματα γιὰ νὰ μαζικοποιηθεῖ ἡ πάλη ἐνάντια στὸν 815 καὶ τὸ Ἀστικὸ πανεπιστήμιο. Αὐτὴ τὴ στιγμή ὅλες οἱ διεργασίες συντελοῦνται μόνο ἀνάμεσα στὰ 19 ἄτομα τῆς συντονιστικῆς. Ἐνῶ δηλ. ἡ συνέλευση θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφασίζει καὶ ἡ Σ.Ε. νὰ συμβουλευεῖ, συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Πράγμα ποὺ ὀδηγεῖ τὴν κατάληψη σὲ ἀποσύνθεση, εὐνοώντας καθαρὰ ἐκεῖνους ποὺ θέλουν νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὸ τὸ μαζικὸ κίνημα γιὰ ν' ἀλλάξει ὁ συσχετισμὸς δυνάμεων στὴν ΕΦΕΕ. ("Γιὰ νὰ ἔλθει ἐπιτέλους ἡ στιγμή ποὺ στή θέση τῶν 21 τοῦ Κ.Σ. τῆς ΕΦΕΕ θὰ βρίσκονται 21 λεβέντες" ὅπως εἶπε χαρακτηριστικὰ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ΠΠΣΠ στὸ Κ.Σ. στὴ συζήτηση τῆς Τρίτης).

Ἔτσι δὲν εἶναι καθόλου παράξενο τὸ ὅτι στὴν ἴδια συζήτηση ἐκφράστηκαν ἀνοιχτὰ οἱ κοντόθωρα συντεχνιακὲς φοιτητικίστικες ἀντιλήψεις τῶν Μαοϊκῶν. Ἐκφράσεις, ὅπως, "νὰ ἔλθει ἐδῶ ἡ πλατεῖα", "ὅποιος εἶναι ἐδῶ δὲν σημαίνει καὶ ὅτι ἀποφασίζει, μόνο οἱ φοιτ -

τές της Νομικής θ' αποφασίζουν" κλπ κλπ ήταν καθαρή πρόκληση απέναντι στο αντικαπιταλιστικό εκείνο μπλόκ που έδωσε κύρια τόν παλμό στην πορεία στη Βουλή και που συμμετείχε ενεργά σε κάθε αγωνιστική κινητοποίηση.

Και άς μή ξεχνάμε ότι στις σχολές που δεν πέρασε ή αντίθετη με την ΕΦΕΕ άποψη, υπάρχει μια δυναμική μετοφηγία που συμμετέχοντας στις καταλήψεις της Νομικής και ΦΜΣ θά όπλιστε μ'έκεϊνα τά επιχειρήματα που είναι άπαραίτητα για την αντιμετώπιση τών ρεφορμιστών. Ταυτόχρονα οι φοιτητές τών περιφερειακών παν/μιων στη διάρκεια τών διακοπών θά βρίσκονται στην Αθήνα και θά γεμίσουν τά κτήρια τών καταλήψεων.

ΤΟ ΣΙΡΟΠΙ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ ΔΕΝ ΘΑ ΠΝΙΞΕΙ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

Σύντροφοι,

"Θάλοι αυτός οι αγωνιστές καθώς και πολλοί άλλοι που δεν είναι φοιτητές θά είναι εκείνοι που θά κρατήσουν άνοιχτά πανεπιστήμια στη διάρκεια τών γιορτών. Ή ίδια ή άποδοχή της ύπαρξης ενός μαζικού κινήματος έρχεται σ' αντίφαση με τό επιχείρημα ότι ο κόσμος θά πάει για γαλοπούλες και ρεβεγιόν. "

Και ή κυβέρνηση και ή ΕΦΕΕ άποβλέπουν στις γιορτές σάν την πιο κατάλληλη πρόοδο για νά παζαρέψουν. Αυτόι σίγουρα δεν θά πυνέ για διακοπές. Γιατί λοιπόν έμεϊς κλείνουμε τά πανεπιστήμια νά τους άφήσουμε έλεύθερο τό πεδίο δράσης;

Οι γενικές συνελεύσεις έχουν αποφασίσει νά παραμείνουν τά κτήρια άνοιχτά χωρίς, όμως, αυτό νά θεωρείται κατάληψη (;). Αυτό σημαίνει ότι αυτοί που θά συμμετάσχουν στις καταλήψεις θά είναι άκάλυπτοι απέναντι και στο Κράτος και στην ΕΦΕΕ.

Γι' αυτό είναι άπαραίτητη ή δραστηριοποίηση όλων τών αγωνιστών επαναστατών φοιτητών και μή, έτσι ώστε οι καταλήψεις νά λειτουργήσουν σάν κέντρα συσπέρωσης αυτού του κινήματος στη διάρκεια τών γιορτών.

ΚΑΤΩ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΤΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

ΕΜΠΡΟΣ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΦΩΛΙΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΡΟΦΛΑΞΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

ΣΟΛΩΝΟΣ 116 - ΑΘΗΝΑ 145 - ΤΗΛ.36.19.724

Κυκλοφορούν

■ Έντμοντ Μέρ - Κλόντ Περινιόν
Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ...

■ Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας
15+1 ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ .

■ Γκράμσι, Λαπασάντ, Λεφέβρ, Μπουρντέ, Σαπι
ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.....

■ Ζόρζ Λαπασάντ
ΒΙΟΕΝΕΡΓΕΙΑ
'Η θεωρία και η πρακτική του Β' Ράιχ και των
διαδόχων του

■ Μιχάλης Κατσαρός
10 ΑΡΘΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΑΡΙΩΝ

■ έπιλογή-σύνθεση κειμένων: Πιέρ Σάμουελ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ
τί είναι και τί θέλει ή οικολογία

■ Κίνημα για την Πληροφόρηση των Δικαιωμάτων
των Στρατιωτών
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

έτοιμάζονται

■ Πιέρ Ροζανβάλόν
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ: ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

■ Ζεράρ Μαντέλ - Κριστιάν Βόγκτ
ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

■ Τεό Ντήτριχ
ΤΟ ΕΝΕΡΓΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΤΟΥ Π.Π. ΜΠΛΟΝΣΚΙ

